

Medlemmer i Bodø kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Onsdag 26. april 2017, kl 09.00

Møtested: Formannskapssalen, Moloveien 16

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
14/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. mars 2017
15/17	Status for fremdrift i kommunens arbeid med eierstrategier
16/17	Årsregnskap 2016 Bodø Havn KF – uttalelse fra kontrollutvalget
17/17	Bodø Havn KF Kontrollutvalgets oppfølging av nummerert brev nr 1
18/17	Årsregnskap 2016 Stormen konserthus Bodø KF – uttalelse fra kontrollutvalget
19/17	Årsregnskap 2016 Bodø Spektrum KF – uttalelse fra kontrollutvalget
20/17	Årsregnskap Bodø kommune 2016 – uttalelse fra kontrollutvalget
21/17	Oversendelsesforslag fra bystyret 30. mars 2017: Interpellasjon fra Allan Ellingsen «Eiendomsskatt - har prosessen vært ryddig og uhildet?»
22/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
23/17	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Bodø 19. april 2017

Espen Rokkan (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (eventuell innkalling skjer særskilt).

SAK 14/17

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. mars 2017

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. mars 2017

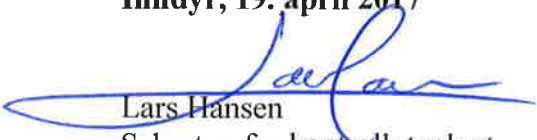
Bakgrunn for saken:

Protokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. mars 2017 godkjennes.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – BODØ KONTROLLUTVALG

Møtedato: Mandag 6. mars 2017 kl. 09.00 – 10.30

Møtested: Blåsalen, Moloveien 16

Saksnr.: 07/17 - 13/17

Til stede:

Espen Rokkan, leder
Thor Arne Angelsen, nestleder
Charlotte Ringkjøb
Åshild Opøyen

Forfall:

Lars Vestnes

Varamedlemmer:

Bodil Bjørnaali Brattli møtte for Lars Vestnes

Øvrige:

Assisterende rådmann Anna Welle møtte i tilknytning til sak 08/17, og 10/17
Økonomisjef Bodø Havn KF Jon-Arne Nymo, møtte i tilknytning til sak 08/17
Leder politisk sekretariat Berit Skaug, møtte i tilknytning til sak 09/17
Avdelingsleder Liv Anne Kildal, og
Ansvarlig forvaltningsrevisor Inger Håkestad, Salten kommunerevisjon IKS
Sekretariatsleder Lars Hansen, Salten kontrollutvalgsservice

**Godkjenning av innkalling
sakliste**

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Ingen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
07/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2017
08/17	Oppfølging av forvaltningsrevisjon Bodø Havn KF
09/17	Redegjørelse fra administrasjonen: Manglende oversendelse av innkallinger til sammenslutninger
10/17	Redegjørelse fra administrasjonen: Kommunens arbeid med eierstrategier på selskapsnivå
11/17	Bestilling av selskapskontroll / forvaltningsrevisjon Kommunale selskaper og stiftelser i Bodø kommune
12/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
13/17	Eventuelt

07/17 **Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2017**

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2017 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 19. januar 2017 godkjennes.

08/17 **Oppfølging av forvaltningsrevisjon Bodø Havn KF**

Assisterende rådmann Anna Welle møtte fra administrasjonen og økonomisjef Jon-Arne Nymo fra Bodø Havn KF møtte for å redegjøre og svare på spørsmål.

Kontrollutvalget fikk utdelt notatet «Orientering om høyesteretts dom i Holship-saken»

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i medhold av forskrift om kontrollutvalg § 12 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 15/159 Forvaltningsrevisjon Bodø Havn KF.
2. Rådmannen og Bodø Havn KF har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende:
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering.

Omforent forslag:

1. Kontrollutvalget har i medhold av forskrift om kontrollutvalg § 12 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 15/159 Forvaltningsrevisjon Bodø Havn KF.

2. Rådmannen og Bodø Havn KF har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende:
 - Det er utarbeidet eierskapsmelding, og rutiner for samhandling mellom kommune og foretak. I tillegg gjennomføres eiermøter to ganger i året, samt at kopi av innkallinger og saker til havnestyret sendes til ordfører. Assisterende rådmann og varaordfører er til stede ved styremøter i Bodø Havn KF.
 - Sak om endring av vedtekter for Bodø Havn KF har blitt utsatt i påvente av bl.a kommende endringer i lovverk og eierstrategi
 - Når det gjelder de vedtak bystyret pekte på for oppfølging, så gjaldt dette Mathavna, et prosjekt som ikke ble gjennomført.
 - Postjournal er per i dag tilgjengelig på forespørsel, men det opplyses at det arbeides med at postjournal skal være tilgjengelig på Bodø Havn KF sin hjemmeside, og at øvrige rutiner Innkallinger og protokoller fra styremøtene i Bodø Havn KF ligger på kommunens hjemmeside.
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget har i medhold av forskrift om kontrollutvalg § 12 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 15/159 Forvaltningsrevisjon Bodø Havn KF.
2. Rådmannen og Bodø Havn KF har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende:
 - Det er utarbeidet eierskapsmelding, og rutiner for samhandling mellom kommune og foretak. I tillegg gjennomføres eiermøter to ganger i året, samt at kopi av innkallinger og saker til havnestyret sendes til ordfører. Assisterende rådmann og varaordfører er til stede ved styremøter i Bodø Havn KF.
 - Sak om endring av vedtekter for Bodø Havn KF har blitt utsatt i påvente av bl.a kommende endringer i lovverk og eierstrategi
 - Når det gjelder de vedtak bystyret pekte på for oppfølging, så gjaldt dette Mathavna, et prosjekt som ikke ble gjennomført.
 - Postjournal er per i dag tilgjengelig på forespørsel, men det opplyses at det arbeides med at postjournal skal være tilgjengelig på Bodø Havn KF sin hjemmeside, og at øvrige rutiner Innkallinger og protokoller fra styremøtene i Bodø Havn KF ligger på kommunens hjemmeside.
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering.

09/17 Redegjørelse fra administrasjonen: Manglende oversendelse av innkallinger til sammenslutninger

Leder av politisk sekretariat Berit Skaug møtte for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for drøfting.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

10/17 Redegjørelse fra administrasjonen: Kommunens arbeid med eierstrategier på selskapsnivå

Assisterende rådmann Anna Welle for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

Utvalget ber om en orientering om fremdriften i arbeidet med eierskapsstrategier i sine kommende møter.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

Utvalget ber om en orientering om fremdriften i arbeidet med eierskapsstrategier i sine kommende møter.

11/17 Bestilling av selskapskontroll / forvaltningsrevisjon Kommunale selskaper og stiftelser i Bodø kommune

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av selskapskontroll / forvaltningsrevisjon slik det er beskrevet i prosjektplan datert 09.02.2017.

Omforent forslag:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av selskapskontroll / forvaltningsrevisjon slik det er beskrevet i prosjektplan datert 09.02.2017.

Utvalget ber om å bli holdt oppdatert om ansvarlige personer, samt oppdatert fremdriftsplan så raskt som mulig.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner bestilling av selskapskontroll / forvaltningsrevisjon slik det er beskrevet i prosjektplan datert 09.02.2017.

Utvalget ber om å bli holdt oppdatert om ansvarlige personer, samt oppdatert fremdriftsplan så raskt som mulig.

12/17 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisjonen orienterte:

- Bemanning: Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor planlegger å gå av i juni 2017. Det er ansatt ny forvaltningsrevisor fra april 2017.
- Regnskap: Revisor har mottatt alle regnskapene, unntatt for Bodø Havn KF.

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken

13/17 Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Bodø den 6. mars 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer

Bodø kommune v/ ordfører og rådmann,

Salten kommunerevisjon IKS

SAK 15/17**Status for fremdrift i kommunens arbeid med eierstrategier****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
26.04.2017**Vedlegg:**

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget fikk i sitt møte 6. mars 2017, sak 10/17, en redegjørelse fra administrasjonen om kommunens arbeid med eierstrategier på selskapsnivå. Utvalget fattet følgende vedtak i saken:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

Utvalget ber om en orientering om fremdriften i arbeidet med eierskapsstrategier i sine kommende møter.

På bakgrunn av vedtaket er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget for å redegjøre om kommunens arbeid med eierstrategier på selskapsnivå, samt svare på eventuelle spørsmål fra utvalget.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

SAK 16/17

Årsregnskap 2016 Bodø Havn KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Bodø Havn KF 7. april 2017: Styrets beretning og regnskap 2016
- Salten kommunerevisjon IKS, 6. april 2017: Uavhengig revisors beretning for 2016 for Bodø Havn KF

Bakgrunn:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Årsberetning skal være oversendt kontrollutvalget før det avgir uttalelse til særregnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt,

og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Det kommunale foretaket Bodø Havn KF er kommunens havnefaglige organ. Foretaket skal jfr sine vedtekter *"ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Bodø kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven"*. I tillegg skal Bodø Havn sørge for en rasjonell og effektiv havnedrift.

Bodø havn KF legger frem driftsregnskap for 2016 med et positivt netto driftsresultat med kr 14 874, og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 14 874. (2015: mindreforbruk kr 714 955, 2014: merforbruk kr 24 717, 2013: mindreforbruk kr 187 104,67, 2012: merforbruk kr 329 048,67). Foretaket opplyser at det for 2016, og i henhold til budsjett, har overført kr 714 954 til disposisjonsfond.

Styret rapporterer driftsinntekter ca kr 1,9 mill høyere enn budsjett (budsjett 30,45 mill). Videre rapporteres i beretningen at driftsutgiftene er ca kr 162 000 høyere enn budsjett (budsjett 40,5 mill). Tallene i regnskapet viser imidlertid driftsutgifter ca kr 622 000 høyere enn budsjett. Revisor opplyser 20. april 2017 at foretaket vil endre tallet i årsberetningen slik at det vil samsvare med tallet i regnskapet. Korrigert årsberetning ettersendes.

Merinntektene opplyses å ha kommet på større aktivitet på slutten av året. Merutgiftene opplyses å være knyttet til kjøp av varer og tjenester (ekstra vedlikeholdsarbeid og større kostnader til advokater og konsulenttjenester grunnet rettssak mot Hurtigruta.

Investeringsregnskapet viser at det er investert for kr 44,2 mill i 2016 (2015: kr 19,9 mill), mot et opprinnelig budsjett på kr 68,6 mill. Avviket skyldes utsatt bygging av Terminalkaien, opplyses det.

Årsberetningens punkt 8 omhandler likestilling og tiltak for å sikre høy etisk standard.

Foretakets regnskap for 2015 ble behandlet av bystyret i sak PS 16/49 Bystyrets vedtak inneholdt ikke forhold som forutsatte noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Revisors beretning:

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Havn KF som viser et netto driftsresultat på kr 14 874 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 14 874. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet, med unntak av virkningen av forholdet som er omtalt i avsnittet «grunnlag for konklusjon med forbehold», avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Havn KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Grunnlaget for revisors konklusjon med forbehold er at foretaket ikke har tilfredsstillende avstemmingsrutiner. Det er videre avdekket avvik i innrapportering av avgiftspliktig omsetning til avgiftsmyndighetene og avvik i pensjonskostnad. Revisor opplyser at de grunnet svakheter i den interne kontrollen rundt rapportering av avgiftspliktig omsetning og avstemming av pensjonskostnad, kan revisjonen ikke bekrefte fullstendigheten av beløpene. Revisor viser i denne forbindelse også til nummerert brev til kontrollutvalget.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisor har avgitt en konklusjon med forbehold om registrering og dokumentasjon.

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 09.20 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap. I tillegg til dette også besvare eventuelle spørsmål fra kontrollutvalgets side.

Vurderinger:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 15 Årsberetningens innhold, skal foretakets årsberetning utarbeides i tråd med kommunelovens § 48 nr 5. Dette betyr bl.a at det i årsberetningen skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme foretakets "*økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning*" for foretaket.

Årsberetningen gir redegjørelse om internkontroll og om etiske forhold og om likestilling slik det er krav om etter kommunelovens § 48 nr 5. Det nevnes bl.a at foretakets etiske retningslinjer ble revidert i 2015. Omfanget av omtalen av de nevnte forhold må vurderes ut fra virksomhetens størrelse. Bodø havn KF er en forholdsvis liten virksomhet, og man kan derfor forsvare at redegjørelsen om disse forholdene er av et mindre omfang.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

Forslag til vedtak:

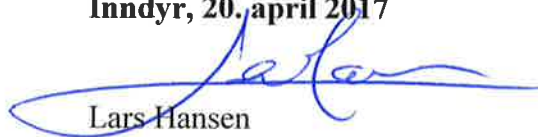
Kontrollutvalget har i møte 26. april 2017 behandlet Bodø havn KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt foretakets årsberetning tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Bodø havn KF sin aktivitet i 2016.

Kontrollutvalget merker seg at regnskapet er lagt frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 14 874.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 6. april 2017 har kontrollutvalget ingen merknader til Bodø havn KF sitt årsregnskap for 2016.

Inndyr, 20. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

BODØ HAVN KF
Kommunalt foretak

Salten kontrollutvalgsservice	
Dato	19.04.2017
Jnr.	17/324
Arkiv nr.	412 8-0
Hjemmel u off:	

Styrets beretning 2016

1. OM FORETAKET

Bodø Havns virksomhet reguleres ved lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven) av 17. april 2009, nr. 19 med tilhørende forskrifter, samt vedtekter vedtatt av Bodø bystyre den 12.12.2013.

Bodø Havn er et kommunalt foretak heleid av Bodø kommune.

2. STYRE

Bodø havnestyre hadde i 2016 syv medlemmer, hvorav en representant er oppnevnt av fylkeskommunen og en ansatterepresentant fra Bodø Havn.

Bodø havnestyre hadde i 2016 ni styremøter og behandlet 70 saker.

HAVNESTYRET 2016- 2019, liste pr. 31.12.2016

Representanter

Adelheid Kristiansen, styreleder
Inge Henning Andersen, nestleder
Arild Nohr
Cato Henriksen
Inger Hilde Tobiassen

Varerepresentant

Cecilie R. Lekang
Bernt Aanonsen
Jon Tørset
Tommy Wisth
Jeanette Schau

Nordland fylkeskommunes representant:

Arve Knutsen

Stian Hiis Bergh

Ansattes representant:

Erlend A. Willumsen

Vegard Smådal

3. REVISOR

Bodø Havn revideres av Salten kommunerevisjon IKS.

4. ADMINISTRATIVE FORHOLD

Bodø Havn ledes av havnedirektør Ingvar M. Mathisen.

Selskapet hadde i 2016 i gjennomsnitt 17 ansatte (16,3 årsverk).

Styret har ansvaret for virksomhetens regnskap og formuesforvaltning. For å ivareta styrets internkontrolloppgaver blir havnestyret i hvert møte forelagt økonomirapporter med fokus på avviksforklaring. Det er igangsatt et større arbeid med endret rapportering på regnskapstall og nøkkelinformasjon som vil gi styret bedre styringsinformasjon fremover. Bodø bystyre vedtok «18.11.2015» Bodø kommunes eierskapspolitikk – eierskapsmelding 2015» samt vedtok «Kommunale foretak – eierstrategier og retningslinjer for samhandling» i møtet 16.06.2016. Retningslinjene blir nå fortløpende implementert i Bodø Havn.

5. ØKONOMI

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om foretakets drift og stilling.

I januar 2014 meddelte Hurtigruten i brev til Bodø Havn at de innstilte sine betalinger til Bodø Havn på anløpsavgift og vederlag, men fortsatt ville bruke havnens fasiliteter. Hurtigruten gjenopptok betalingene fra april 2014, men stoppet på nytt betaling fra oktober 2014. Bodø Havn ble av Hurtigruten stevnet for Salten tingrett vedrørende betaling av kaivederlag og sikkerhetsvederlag inkl. ISPS. Bodø Havn ble dømt til å tilbakebetale sikkerhetsvederlaget for Hurtigruten, da dette i følge dommen var urettmessig innkrevet. Betaling for kaivederlag og konkurranserettslige forhold ble anket til Lagmannsretten, og ble behandlet i uke 3 i 2017 i Tromsø. Dom er ikke falt i denne sak. Anløpsavgift og betaling for vann er ikke del av rettsaken, men Hurtigruten har tilbakeholdt disse betalingene også fra høsten 2014, og beløpet utgjør ved årsskifte vel kr 3.500.000. Kravet fra Hurtigruten på kaivederlag utgjør ved utgangen av 2016 vel kr 4.500.000.

Det er ikke inntruffet andre forhold etter 31.12.2016 som er av betydning ved bedømmelse av selskapets resultat ut over ovennevnte, og som ikke fremkommer i årsregnskapet med noter.

Årsregnskap for 2016 er fastsatt iht. kommuneloven med forskrifter med et mindreforbruk på kr 14.874,28 som er foreslått overført til driftsfond.

Netto driftsresultat viser	kr 14.874,28	Budsjett kr	40.000,00
Disposisjoner	kr 714.954,85	Budsjett kr	714.954,85

Kr 714.954,85 ble overført disposisjonsfondet i 2016.

Driftsinntektene ble kr 1.890.229 bedre enn budsjettet. Merinntekter på primærinntektene kom i hovedsak på større aktivitet på slutten av året bl.a. grus og betongelementer i forbindelse med Bypakke Bodø. På salgsinntekter kom merinntekter på salg av strøm og langtidsleie båtplasser. Driftsinntektene er kr 1.000.000 høyere enn 2015.

Driftsutgiftene ble kr 161.871 høyere enn budsjettet. Lønnskostnader er i balanse, mens det var et merforbruk på kjøp av varer og tjenester som kom av ekstra vedlikeholdsarbeid på senhøsten og noe merforbruk på konsulenttjenester. Det er større kostnader knyttet til advokater og konsulenttjenester i forhold til 2015 og kom i hovedsak av rettsaken mot Hurtigruten. Avskrivninger ble litt høyere enn budsjettet.

Renteinntekter bank og andre finansinntekter ble kr 3.010.576 mot budsjettet kr 4.080.000. Av dette var kr 160.576 renteinntekter og kr 2.850.000 overføring fra ANS Bodøterminalen. Budsjett på overføring fra ANS Bodøterminalen var i 2016 på kr 4.000.000, men grunnet noe merinntekter på slutten av året ble det kun overført kr 2.850.000. Årsaken til at overføringen fra ANS Bodøterminalen er høyere i 2016 i forhold til tidligere år var at Bodø Havn tilbakeførte for mye belastet sikkerhetsvederlag (ISPS) til Hurtigruten i 2016.

Rente- og avdragskostnader ble på kr 4.684.034 i 2016 mot kr 5.268.555 for 2015.

Investeringsregnskapet for 2016 viser investeringsutgifter på kr 44.186.224 mot et korrigert budsjettet på kr 68.600.000. I hovedsak er avviket at utbyggingen av Terminalkaien (fellesprosjekt med Kystverket) ble utsatt og belastningen på kr 20.000.000 kommer i 2017.

Investeringene er finansiert med kr 9.951.749 av tidligere innvilget lån og kr 35.000.000 som investeringstilskudd fra Bodø kommune for bygging Torgkaia. Dette gav et investeringsoverskudd på kr 765.525 som foreslås avsatt til investeringsfond. I hovedsak skal dette brukes til ferdigstillelse (asfaltering) av bakarealer på Torgkaia.

6. ARBEIDSMILJØ

Bodø Havn har over flere år hatt sterkt fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet, og med bevisstgjøring av roller og arbeidsoppgaver forankrer vi selskapet verdier. I tillegg har vi fokus på faglig utvikling, og vi ser at et godt sosialt miljø gir bedre trivsel på jobb. Arbeidsmiljøet i Bodø Havn anses som meget godt og vi har i 2016 arrangert felles dugnad med opprydning på havnearealene, blåtur en kveld og julebord. Annet hvert år arrangeres firmatur, og denne ble gjennomført i 2016 med alle ansatte som deltakere. Hver fredag er det felles lunsj for alle ansatte, på disse lunsjene blir ansatte informert om det som har skjedd og det som planlegges, samt anledning til å ta opp likt og ulikt. Dette bidrar positivt både sosialt så vel som faglig.

Vi vurderer sykefravær som en indikator på godt arbeidsmiljø. Egenmeldt fravær (fravær u/legemeldt langtidsfravær) ble 0,39 %. Tilsvarende tall var 0,87 for 2015 og 0,97 % for 2014. Sykefraværsprosenten totalt var for 2016 4,04 % mot 1,27 % i 2015. Av totalt sykefravær i 2016 var fraværsprosenten grunnet sykemelding hele 3,65 %. Det kom av langtidsykemelding som ikke var relatert til arbeidsplassen.

Som i 2015, ble det også i 2016 gjennomført medarbeidersamtaler. Dette er godt innarbeidet og er et nyttig verktøy for ansatte som vel som for ledelsen.

Ansatte oppfordres til å trene på treningsstudio.

7. YTRE MILJØ

Bodø Havns aktivitet forurensrer ikke det ytre miljø mer enn tilsvarende virksomheter, men har som ambisjon å fokusere stadig sterkere på miljøfremmende tiltak. Bodø Havn ble Miljøfyrtårnsertifisert i mai 2009 som den andre havnen i Norge. Bodø Havn ble re-sertifisert for to nye år fra 2016.

8. LIKESTILLING OG TILTAK FOR Å SIKRE HØY ETISK STANDARD

Foretaket har som mål om å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering i selskapet.

Av havnestyrets syv medlemmer med stemmerett, er to kvinner (28 %) Av foretakets 17 fast ansatte er tre kvinner (18,4 %), alle på heltid. I havnedirektørens ledergruppe er alle fem menn.

Bodø havnestyre har vedtatt etiske retningslinjer for foretaket, sist revidert i 2015.

Foretaket har stort fokus på innkjøp og at dette skal skje iht. Lov om offentlige anskaffelser.

Foretakets miljøetikk ivaretas gjennom det regulære arbeid med Miljøfyrtårnsertifisering og fokus på miljø blant de ansatte. Ledelsen i foretaket har særlig som nevnt i pkt. 6 særlig fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet i foretaket hvor vi skal behandle hverandre med respekt og med en vilje til å fremme godt samarbeide. Diskriminering med grunnlag i rase, kjønn, alder, seksuell legning eller religiøs overbevisning aksepteres ikke. Mobbing og seksuell trakassering skal ikke forekomme. Bodø Havn har implementert bystyrets vedtak av 11.02.2016 i sak «PS16/18 – Anskaffelser Bodø kommune- tiltak mot sosial dumping».

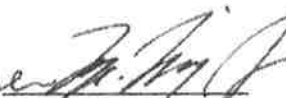
9. FORTSATT DRIFT

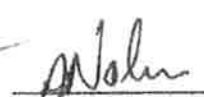
Årsberetningen er utarbeidet under forutsetningen om fortsatt drift, og det er etter det styret kjenner til ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som har betydning for selskapets stilling og resultat.

Styret bekrefter at grunnlaget for fortsatt drift er til stede for selskapet.

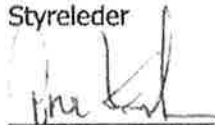
Styret i Bodø Havn KF,
Bodø den 31. desember 2016 / 7. april 2017

Adelheid Kristiansen
Styreleder

Inge Henning Andersen
Nestleder

Arild Nohr

Cato Henriksen

Arve Knutsen

Inger Hilde Tobiassen

Erlend A. Willumsen

Ingvar M. Mathisen
Havnedirektør

REGNSKAP 2016

INNHOLDSFORTEGNELSE

HOVEDOVERSIKT:

Vedlegg 1.	Oversikt driftsregnskap	side 2.
Vedlegg 2.	Oversikt investeringsregnskap	side 2.
Vedlegg 3.	Oversikt balanseregnskap	side 3.

NOTER:

Note 1, 2, 3, 4, 5 og 6	side 4.
Note 7 og 8	side 5.
Note 9, 10, 11, 12 og 13	side 6.

Bodø Havn KF

VEDLEGG 1.

OVERSIKT DRIFTSREGNSKAP 2016

	Regnskap 2015	Budsjett 2 016	Regnskap 2016
Driftsinntekter			
Frimerinntekter	-10 419 827	-10 650 000	-11 352 115
Salg- og leietekter	-16 494 674	-16 300 000	-17 963 560
Overføringer med krav til motytelser (note 1)	-4 453 801	-3 300 000	-3 024 554
Sum driftsinntekter	-31 368 302	-30 450 000	-32 340 229
Driftsutgifter			
Lønn (note 12)	11 567 457	11 950 000	11 939 491
Sosiale utgifter	2 423 479	3 040 000	3 080 824
Kjøp av varer og tjenester	12 882 561	15 430 000	15 545 332
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal lønstoproduksjon (note 1)	102 090	70 000	88 250
Overføringer	0		
Avskrivninger (note 9)	9 712 120	10 000 000	10 460 528
Fordele utgifter	0		
Sum driftsutgifter	36 687 707	40 490 000	41 112 425
Brutto driftsresultat	5 319 405	10 040 000	8 772 196
Finansposter			
Renteinntekter	-80 795	-80 000	-160 576
Mottatte overføringer fra ANS Bodøterminalen	-1 500 000	-4 000 000	-2 850 000
Sum eksterne finansinntekter	-1 580 795	-4 080 000	-3 010 576
Renteutgifter	3 333 589	2 500 000	3 239 318
Omk. Bank	2 150		2 393
Avdragsutgifter	1 932 816	1 500 000	1 442 323
Mottatte avdrag på ulån	0		
Sum eksterne finansutgifter	5 268 555	4 000 000	4 684 034
Resultat eksterne finanstransaksjoner	3 677 760	-80 000	1 673 458
Motpost kalkulatoriske avskrivninger (note 9)	-9 712 120	-10 000 000	-10 460 528
Netto driftsresultat (note 7)	-714 955	-40 000	-14 874
interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års mindreforbruk (note 2)			
Bruk av (-) / overføring til (+) disposisjonsfond (note 2)	-24 717	714 955	714 955
Sum bruk av avsetninger	-24 717	714 955	714 955
Dekning merforbruk 2014/ mindreforbruk 2015	24 717	-714 955	-714 955
Overføring til investeringsregnskap (note 2)			
Sum avsetninger	24 717	-714 955	-714 955
Regnskapsmessig mindreforbruk	-714 955	-40 000	-14 874

Bodø Havn KF

VEDLEGG 2.

OVERSIKT INVESTERINGREGNSKAP 2016

	Regnskap 2015	Opprinnelig budsjett 2016	Korrigert budsjett 2016	Regnskap 2016
INVESTERINGER:				
Overføringer fra Staten				
Dekning av merforbruk 2016				
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal lønstoproduksjon (note 6)	19 928 588	72 580 000	68 600 000	44 186 224
Sum utgifter	19 928 588	72 580 000	68 600 000	44 186 224
Avsetning til ubundet investeringsfond				
Dekning av merforb. 2016		0	0	
Sum finansieringstransaksjoner		0	0	
Finansieringsbehov	19 928 588	72 580 000	68 600 000	44 186 224
FINANSIERING:				
Bruk av lån Note 7 og 12	0	3 980 000		9 000 000
Refusjon merverdiavgift	6 721 115			
Avsetning til investeringsform, mindreforbruk 2015				-1 628 642
Bruk av tidligere års disponert mindreforbruk 2015				1 628 642
Bruk av ubundene investeringsfond	0			
Bruk av overført ubrukt låneramme 2015	14 836 115	33 600 000	33 600 000	951 749
Tilskudd finansiering fra Bodø kommune Note 1	0	35 000 000	35 000 000	35 000 000
Sum finansiering	21 557 230	72 580 000	68 600 000	44 951 749
Mindreforbruk 2016 Note 13	-1 628 642	0	0	-765 525

Bodø Havn KF

VEDLEGG 3.

OVERSIKT BALANSE 2016

Eiendeler

A. Anleggsmidler

Faste eiendommer og anlegg (note 5)	
Utsyr, maskiner og transportmidler (note 5)	
Lønskuldefordringer	
Pensjonsmidler	
Aksjer og andeler	
Sum Anleggsmidler	

	2015	2016
	229 141 307	263 585 307
	3 972 544	3 274 241
	4 800 000	4 800 000
	29 287 979	29 174 541
	31 400 843	26 152 251
	297 602 673	328 966 340

B. Omløpsmidler

Kortsiktig fordring	
Kasse, post giro og bankkreditt	
Sum omløpsmidler	

	16 637 466	15 903 469
	5 032 675	3 574 397
	21 670 085	19 477 866

SUM EIENDELER

319 272 758 348 444 226

Egenkapital og gjeld

C. Egenkapital

Disposisjonsfond (note 3) (note 3)	
Bundne driftsfondfond (note 3)	
Ubundne investeringsfond (note 4)	
Regnskapsmessig mindreforbruk Driftsregnskap	
Regnskapsmessig mindreforbruk Investeringsregnskap	
Regnskapsmessig mindreforbruk	
Kapitalkonto (note 6)	
Sum egenkapital	

	464 197	1 119 152
	170 692	170 692
	112 558	1 741 200
	0	0
	1 628 042	785 525
	714 555	14 874
	94 626 449	117 118 462
	97 657 493	120 929 905

D. Gjeld

Pensjonsforpliktelser	
Andre lån	
Sum langsiktig gjeld	
Kortsiktig gjeld	
Annen kortsiktig gjeld	
Sum kortsiktig gjeld	
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	

	26 878 028	27 240 253
	182 553 064	191 787 466
	209 431 090	219 027 719
	12 184 175	8 486 602
	12 184 175	6 486 602
	319 272 758	348 444 226

Mønerkonto

Ubrakte lånemidler
Motpost mønerkonto

	5 542 655	4 590 906
	-5 542 655	-4 590 906

0

Bodø Havn KF

Bodø, 31. desember 2016 / 7. april 2017

Adelheid Kristiansen
styremedlem

Inge Håge Torgersen
styrepræsident

Inge Hennyng Andersen
nestleder

Arild Nohr
styrepræsident

Erlend A. Wilumsen
styrepræsident

Ingvar M. Mathisen
Haynedirektør

Cato Hennksen
styrepræsident

Arve Knutsen
styrepræsident

Bodø Havn KF

ANALYSE REGNSKAP

OBLIGATORISKE NOTER:

Note 1. Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommunekassen:

Bodø kommune har overført 35.000.000 til Bodø Havn i forbindelse med bygging av ny Torgkaia. Beløpet er ført i investeringsregnskapet for 2016. Bodø Havn eier 99,98 % av ANS Bodøterminalen. Bodø Havn har budsjettert med overføring av 4.000.000 fra kapitalkonto i ANS Bodøterminalen til dekning av drift 2016. Av dette er 2.850.000 i resultatregnskapet. Overføringer fra ANS Bodøterminalen til Bodø Havn kr 367.254 gjelder regnskap og forvaltingsgebyrer. Bodø Havn har belåst kr. 776.171 i husleie til ANS Bodøterminalen. Bodø Havn har et lån som belignes av ANS Bodøterminalen. Rustlån pr. 31.12.2016 var kr. 3.240.000. ANS Bodøterminalens gjeld til kreditinstitusjoner er på kr. 3.648.683. Overføring fra Bodø Havn til Sjøtun Kommune divisjon kr 86.250.

Note 2. Spesifikasjon av avsetninger/bruk av avsetninger:

Avsatt til disposisjonsfond - budsjert -	714 955
Bruk av driftsfond	0
Netto bruk/avsatt fond 2016	714 955
Overført fra driftsregnskap til finansiering av investeringer foretatt i 2016	0
Sum overført til finansiering investeringsformål 2016	0

Note 3. Spesifikasjon av disposisjonsfond; kto. 2.560.000

Beholdning 01.01.2016	404 197
Bruk av fondsmidler	0
Avsatt til fond	714 955
Saldo disposisjonsfond 31.12.2016	1 119 152

Note 4. Spesifikasjon av ubundne kapitalfond; kto. 2.530.000

Beholdning 01.01.2016	112 558
Bruk av ubundet investeringsfond	0
Avsatt til ubunden investeringsfond	1 628 642
Saldo ubundne kapitalfond 31.12.2016	1 741 200

Note 5. Spesifikasjon av bundne driftsfond; kto 2.550.000

Beholdning 01.01.2016 bundne fond Molo Vest	170 692
Bruk av fond Molo Vest 2016	0
Saldo bundne driftsfond 31.12.2016	170 692

Note 6. Spesifikasjon av kapitalkonto; kto 2.599.000

	Debet	Kreditt
01.01.2016 Saldo kapitalkonto		94 626 449
Aktivert investering		44 186 224
Avskrivninger 2016	10 460 528	
Bruk av lån 2016	9 951 749	
Overført fra Bodø kommune		
Netto endringer pensjonsmidler		524 335
Avdrag på eksterne lån		1 442 323
Reduksjon verdi ANS Bodøterminalen	3 248 591	0
31/12 2016 Balanse (kapital)	117 118 482	
	140 779 331	140 779 331

Bodø Havn KF
ANALYSE REGNSKAP

Note 7. Analyse Regnskap 2016 (endring av arbeidskapital)

I. DRIFT			
Driftsinntekter			30 340 220
Driftutgifter			20 851 897
Brutto driftresultat			9 488 323
Netto renteinntekter			231 135
Aufslag på eksisterende lån			1 442 323
Netto driftresultat			-14 874
II. INVESTERINGER			
Brutto investeringsutgifter	44 155 224		
Investeringssinnester	-35 600 000		
Kjøp av aksjer			
Netto investeringsutgifter	8 155 224	8 155 224	
Resultat etter drift og investeringer			9 171 350
III. EKSTERN FINANSIERING			
Bruk av lån	-9 951 749		
Overføring innskudd fyltebygger fra kortsluttet gjeld til langsiktig gjeld	-1 676 724		
Endring overkurskonto ubrukte laner/gjeld	951 749		
	0		
Sum ekstern finansiering	-10 676 724	-10 676 724	
Endring arbeidskapital			-1 505 374
IV. INTERN FINANSIERING			
Bruk av disponfond	714 955		
innskuttet mindreforbruk fra 2015	-714 955		
Dekning merforbruk disponfond 2016	0		
Regnskapsmessig mindreforbruk investering 2015	-1 626 642		
Avsatt til disposisjonsfond fond	1 626 642	0	
ÅRETS REGNSKAPSMESSIGE MINDREFORBRUK			
INKL UDISPONERT INVESTERINGSRESULTAT 2016			-1 505 374
ENDRING AV ARBEIDSKAPITAL			
Endring omlopsmidler			2 182 199
Endring av kortsluttet gjeld			3 657 573
Sum endring arbeidskapital			1 505 374

Noteopplysninger: 8

Årets netto pensjonskostnad spesifisert	2015	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 161 557	1 195 803
Rentekostnad av pålagt pensjonsforpliktelse	1 658 929	1 074 023
Brutto pensjonskostnad	2 221 486	2 269 826
Førværet avkastning på pensjonsmidlene	-1 250 532	-1 272 050
Netto pensjonskostnad	970 954	997 776
Sum amortisert premieavvik	808 659	588 606
Administrasjonskostnader	116 780	116 123
Samlet pensjonskostnad inkl adm.kostnader	1 596 403	1 683 505

Årets premieavvik	2015	2016
Innbetalt premie	1 530 375	1 700 052
- Netto pensjonskostnad	-1 089 744	-1 113 899
Årets premieavvik	440 631	586 153
Arb.giveravg. av premieavvik	34 810	46 386
Arb.giveravg. av innbet. premie (arb.givers andel)	120 900	134 304

Akkumulert premieavvik	2016
Akkumulert premie pr 31.12.2015	4 207 527
Årets premieavvik	586 153
-amortisert premieavvik	-569 606
Akkumulert premieavvik pr 31.12.2016	4 284 074

Pensjonsmidler, Pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik og beregn.forutsetninger	Aktuarberegnet pensj.poster	Bokførte pensj.poster	Arbeids-giveravg.	Estimat-avvik
Pensjonsmidler 31.12.	29 174 541	29 174 541		0
Pensjonsforpliktelse 31.12.	27 381 874	27 381 874		0
Netto bokført pensjonsforpliktelse og arb.giveravg av den		1 792 667	141 621	
Akkumulert premieavvik 31.12. og arb.giveravg av det		-2 284 074	345 586	
Netto ikke bokført estimatavvik				

Økonomiske forutsetninger og annet	2016
Avkastning på pensjonsmidler	4,60 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Årsgjennsvikt	2,97 %
Årsg-regulering	2,97 %

Note 9

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivningsplan	IB	Avskrivning	Tilgang	Avgang	UB
1 Kontorutstyr, IT	5 år	3 329 971,33	787 560,83	210 985,00		2 743 375,50
2 Biler, båter	10 år	3 972 545,02	698 303,60	-		3 274 241,42
3 Ustyr	10 år	2 097 298,20	311 376,60	-		1 785 921,60
4 Flytebrygger, utstyr brygger	20 år	70 061 739,42	3 978 535,77	4 552 542,00		70 635 745,65
5 Bølgedemper, moloer, og bygg	40 år	73 196 419,22	2 288 414,91	39 321 747,00		110 229 751,31
6 Karanlegg	50 år	80 455 877,84	2 386 338,56	100 970,00		78 170 511,28
		233 113 851,03	10 460 528,27	44 186 224,00	-	266 639 546,76

Note 10

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapskikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balansenregnskapet gjøres normalt ikke. Alle utgifter, utbetalinger, innlester og innbetalinger er regnskapsført brutto. Det gjelder også interne finansstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. Hurtigruten søkte Bodo Havn for betalte sikkerhetsgebyr (ISPS) og kvevederlag fra 2012 - 2016. Bodo Havn ble i tingretten domt til å tilbakebetale sikkerhetsvederlag inkl. ISPS-gebyr. Bodo Havn har tilbakeført beregnet og betalt ISPS fra 2012 - 2016. Dette er ført i resultatregnskapet. Kvevederlag ble anket til Lagmannsretten, og ankesaken ble behandlet i januar 2017. Det ventes dom våren 2017. Det er avsatt deler av berøpet i regnskapet. Bodo Havn har innført miljørabatt for skip som oppfyller ESI-indeks. For 2016 utgjorde denne rabatten kr. 78.165. I balansenregnskapet er anleggsmidler / eiendeler bestemt til salg eller bruk i foretaket. Andre eiendeler er omlopsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen et år etter anskaffelsen.

Note 11

Lønn, godtgjørelse og revisjonshonorar

Lønn havnedirekter	kr	963 104,00
Godtgjørelse havnestyro	kr	134 000,00
Revisjonshonorar	kr	86 250,00

Note 12

Låneopptak 2016

Bodo Havn fikk tilsagn om et lån på kr 81.400.000 hos KLP i forbindelse med investeringer i 2014. I 2014 var 21.000.000 av lånet åpnet, i 2015 ble ytterligere 10.000.000 åpnet. I Bodo Havns regnskap for 2016 er 9.000.000 av det nye lånet åpnet slik at oppbehold nå er på 40.000.000. Restlånramme er ved utgangen av året 21.400.000. Ved årsskiftet står 4.590.906 på memokonto. Rest ramme fra KLP er overført til finansiering av investeringer i 2017. Bodo kommune har beregnet minimumsavgdrag for hele kommunen inkl. Bodo Havn. Er beskrevet i note 16 i kommunens regnskap. Bodo kommune betaler mer i avgdrag på lån enn kommunelovens § 50 nr 7 (minimumskrav til avgdrag) krever. Bodo havn har avgdragsfrihet på sine store lån til 2019. Minimumsavgdrag for Bodo Havn er 5.838.579

Note 13

Investeringsregnskap 2016

Investeringsregnskapet 2016 viser et mindreforbruk på investeringer på 765.525.

Bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 5500.E5.1

Dato: 6. april 2017

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon med forbehold

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Havn KF som viser et netto driftsresultat på kr 14 874,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 14 874,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet, med unntak av virkningen av forholdet som er omtalt i avsnittet <<Grunnlag for konklusjon med forbehold>>, avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Havn KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen med forbehold

Foretaket har ikke tilfredsstillende avstemmingsrutiner generelt noe som har vært kommunisert med ledelsen. For regnskapsåret 2016 er det avdekket avvik i innrapportering av avgiftspliktig omsetning til avgiftsmyndighetene og avvik i resultatført pensjonskostnad. På grunn av svakheter i den interne kontrollen rundt rapportering av avgiftspliktig omsetning og avstemming av foretakets pensjonskostnad kan vi ikke bekrefte fullstendigheten av beløpene. Svakheter i den interne kontrollen på dette området er omtalt i nummerert brev til kontrollutvalget med kopi til havnedirektøren.

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon med forbehold om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen, med unntak av virkningen av forholdet som er omtalt i avsnittet "Grunnlag for konklusjon med forbehold" ovenfor, har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bodø den 6. april 2017

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Foretakets styre

SAK 17/17

Bodø Havn KF Kontrollutvalgets oppfølging av nummerert brev nr 1

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 6. april 2017: Nummerert brev nr 1 (Bodø Havn KF 2017)

Bakgrunn for saken:

Vedlagte nummererte brev fra Salten kommunerevisjon datert 6. april 2017 er sendt til kontrollutvalget.

Revisor skal i henhold til forskrift om revisjon i kommune og fylkeskommune § 4 skriftlig påpeke visse forhold overfor kontrollutvalget, i nummererte brev:

Revisor skal skriftlig påpeke følgende forhold overfor kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet:

- 1. mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,*
- 2. feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen,*
- 3. misligheter,*
- 4. feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet,*
- 5. om det ikke er redegjort for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå,*
- 6. begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter*

- som gis i henhold til lov eller forskrift, og*
7. *begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.*

Brev med påpekninger som nevnt i denne paragraf skal nummereres fortløpende.

Forskrift om kontrollutvalg § 8 gir opplysninger om hvordan kontrollutvalget skal følge opp revisjonsmerknader:

«Når revisor påpeker forhold i årsregnskapet, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 4, skal kontrollutvalget påse at dette blir fulgt opp.»

Revisor tar opp flere tema i sitt brev, herunder;

- 1) Tidsriktig og nøyaktig avlegging av årsregnskap med noter og årsberetning. Revisor tar bl.a opp at regnskap og årsberetning ikke foreligger rettidig.
- 2) Avstemming, internkontroll og intern kommunikasjon. Revisor viser her til en rekke forhold, bl.a manglende avstemming av regnskapsposter og svakheter i rutiner for oppfølging og kontroll.

Som et ledd i kontrollutvalgets behandling har sekretariatet 6. april 2017 sendt brev til Bodø Havn KF og bedt om foretakets kommentar til nummerert brevs innhold når det gjelder punktene 1) og 2) ovenfor. Det er bedt om skriftlig svar innen 24. april 2017. Foretakets svar ettersendes så snart dette foreligger. I tillegg er Bodø Havn KF kalt inn til utvalgets møte for å redegjøre om foretakets svar på det nummererte brevet, samt svare på eventuelle spørsmål fra kontrollutvalgets medlemmer.

Forslag til vedtak:

Kommunens revisor har i nummerert brev nummer 1 av 6. april 2017 påpekt mangler og feil vedrørende tidsriktig og nøyaktig avlegging av årsregnskap med noter og årsberetning, og avstemming, internkontroll og intern kommunikasjon. Kontrollutvalget har fulgt opp revisjonsmerkene overfor foretaket, jfr forskrift om kontrollutvalg.

Kontrollutvalget registrerer at foretaket har gitt en redegjørelse om hvordan de påpekte forholdene blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets vedtak, vedlagt nummerert brev og foretakets svarbrev oversendes bystyret til orientering.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Til kontrollutvalget i Bodø kommune

Deres ref.: *

Vår ref.: 5500/E5/lak

Dato: 6. april 2017

Nummerert brev nr. 1

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført revisjonen for regnskapsåret 2016 for Bodø Havn KF.

Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet med noteopplysninger, opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, om disponeringene er i henhold til budsjettvedtak og om budsjettbeløpene stemmer med regulert budsjett.

I tillegg er det vår oppgave innenfor god kommunal revisjonsskikk å gjennomgå foretakets formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer.

I vår revisjon har vi gjennomført de revisjonshandlinger vi har ansett nødvendige for å få bekreftet at foretakets regnskaper ikke inneholder vesentlige feil eller mangler og for å avgi revisjonsberetning.

Havnedirektøren er ansvarlig for å etablere og opprettholde en tilfredsstillende intern kontroll, herunder sørge for at regnskapsføringen er i samsvar med lov og forskrift og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Vi har gjennom vår revisjon hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot områder hvor det kan være økt risiko for feil i årsregnskapet. Det må understrekes at svakheter i regnskapssystemet og den interne kontroll kan medføre misligheter som våre normale tester ikke nødvendigvis vil avdekke.

Tidsriktig og nøyaktig avlegging av årsregnskap med noter og årsberetning

Det fremgår av forskrift for årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 10, at frist for avleggelse av årsregnskapet er 15. februar og frist for avleggelse av årsberetning er 31. mars. Foretaket skal ikke foreta vesentlige korreksjoner i dokumentene i etterkant av disse fristene.

Årsregnskapet og årsberetning forelå ikke ved utløpet av fristen.
Det må iverksettes tiltak for å sikre at regnskapsavleggelsen blir utført innen lovens frist.

Avstemming, internkontroll og intern kommunikasjon

Underveis i vår revisjon har vi avdekket flere forhold som vi mener kan skyldes manglende avstemming av regnskapsposter, svakheter i rutiner for oppfølging og kontroll eller svakheter i intern kommunikasjon. Jf. følgende eksempler som illustrerer vår bekymring:

- Manglende avstemming og kontroll av balanseposter gjennom året
- Manglende avstemming og kontroll av innsendt mva-melding
- Manglende avstemming og kontroll av pensjonskostnad
- Årsregnskapet måtte korrigeres flere ganger for å tilfredsstille krav etter lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk

Som en konsekvens av våre funn i årsoppgjørsrevisjonen og sammen med de forhold som er kommentert i denne rapport, har vi avgitt en revisjonsberetning for 2016 med «konklusjon med forbehold om registrering og dokumentasjon.»

Vi anbefaler foretaket å etablere hensiktsmessige rutiner for å innhente tilstrekkelig informasjon og forståelse for alle saker som kan få økonomiske konsekvenser og som derfor må hensyntas i årsregnskapet. Videre vil vi anbefale at det etableres tilfredsstillende intern kontroll av alle vesentlige poster i balansen og at regnskapspostene avstemmes regelmessig gjennom året.

Oppsummering

Arbeidet med revisjon av årsregnskapet for 2016 har naturlig nok medført et betydelig merarbeid som følge av korreksjoner i årsregnskapet, manglende dokumentasjon og vurderinger av regnskapsposter samt svak intern kontroll knyttet til avleggelse av årsregnskapet.

Formålet med vårt brev er å bistå administrasjonen med å identifisere områder som bør prioriteres i det løpende arbeidet med å påse at foretaket drives i samsvar med kommuneloven og forskrifter, årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av kommunestyret.

Med vennlig hilsen

Liv Anne Kildal

oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Rådmannen i Bodø kommune
Havnedirektøren

SAK 18/17

Årsregnskap 2016 Stormen konserthus Bodø KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 29. mars 2017: Uavhengig revisors beretning (Stormen konserthus KF – 2016)
- Stormen konserthus Bodø KF 5. april 2017 Styrets årsberetning for driftsåret 2016
- Stormen konserthus Bodø KF, drifts-, investerings-, og balanseregnskap 2016

Bakgrunn:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Årsberetning skal være oversendt kontrollutvalget før det avgir uttalelse til særregnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Foretaket ble opprettet i 2004. Bystyret vedtok i sak 41/16 at Bodø Kulturhus KF endrer navn til Stormen Konserthus Bodø KF. Foretaket har følgende formål:

- fremme interessen for musikk og scenekunst i regionen, med utgangspunkt i å være en drivkraft for å videreutvikle det lokale kulturlivet.
- forestå forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av byggene i Stormen Konserthus og Stormen Bibliotek i Bodø
- forestå utleie av Konserthusets lokaler, herunder også salg av varer og tjenester som har naturlig tilknytning til kulturbyggets fasiliteter.

Foretaket legger frem et årsregnskap for 2016 med et netto driftsresultat på kr 10 455 486. (2015: kr 8 078 007, 2014: kr 4 432 436, 2013: kr 7 231, 2012: kr 138 000), samt et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2 605 016.

(2015 mindreforbruk kr 311 549, 2014: mindreforbruk kr 3 298 069, 2013: merforbruk kr 622 725, 2012: kr 0).

Driftsregnskapet viser Sum bruk av avsetninger kr 311 549, og Sum avsetninger 2016 med kr 8 162 019 (avsetning til disposisjonsfond). (2015: avsetning kr 12 864 527). Disposisjonsfond utgjør cirka kr 19,2 millioner ved utgangen av regnskapsåret.

Styret rapporterer inntekter samlet sett på størrelse med det som var budsjettet, mens utgiftene viser et mindreforbruk med kr 3,2 mill. Avvik er forklart i styrets årsberetning, bl.a med kostnader til kjøp av varer og tjenester kr 3,7 mill lavere enn budsjett.

Foretaket har ikke i 2016 (som i 2015) ikke hatt utgifter til investeringer. Det var planlagt et tiltak (støytiltak), med kr 1,05 mill i 2016, men dette ble ikke gjennomført.

Foretakets regnskap for 2015 ble behandlet av bystyret i sak PS 16/50. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Stormen konserthus KF som viser et netto driftsresultat på kr 10 455 486 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2 605 016. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stormen

konserthus KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon.

Vurderinger:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 15 Årsberetningens innhold, skal foretakets årsberetning utarbeides i tråd med kommunelovens § 48 nr 5. Dette betyr bl.a at det i årsberetningen skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme foretakets "økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning" for foretaket.

Årsberetningen for 2016 inneholder noen generelle kommentarer knyttet til spørsmålet om intern kontroll og etisk standard, uten at det nevnes konkrete tiltak. Videre redegjør beretningen i noen grad om status for likestilling, men nevner ikke tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 11.30 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap. I tillegg til dette er foretaket bedt om å gi en kort redegjørelse til kontrollutvalget om hvordan foretaket bruker egne økonomiske data til sammenligninger og vurderinger av produktivitet, herunder om det fra foretakets side foretas noen form for benchmarking i forhold til tilsvarende virksomhet.

Forslag til vedtak:

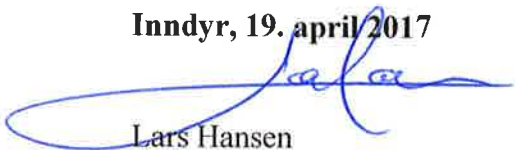
Kontrollutvalget har i møte 26. april 2017 behandlet Stormen Konserthus Bodø KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt foretakets årsberetning for øvrig tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av foretakets aktivitet i 2016.

Kontrollutvalget merker seg at regnskapet er lagt frem med et netto driftsresultat med kr 10 455 486, og et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 2 605 016.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 29.03.2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Stormen Konserthus Bodø KF sitt årsregnskap for 2016.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

STORMEN

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 06.04.17
Jnr. 17/285 284
Arkiv nr. 412 8.0
Hjemmel u off:

STORMEN KONSERTHUS BODØ KF

2016

STYRETS ÅRSBERETNING

Foretakets art og lokalisering

Stormen Konserthus Bodø KF omfatter to primære virksomhetsområder - *utleie og gjennomføring av kulturarrangement*, samt *forvaltning og drift av kulturbyggene* konserthuset og biblioteket på vegne av Bodø kommune.

Foretaket har hatt fokus på kjerneverdiene – «Tilgjengelighet, Mangfold og Mot». Gjennom den positive kombinasjonen av tilgjengelighet, mangfold og mot bygges konserthusets verdigrunnlag.

Stormen Konserthus Bodø KF er lokalisert i Bodø Kommune. Bystyret er foretakets øverste myndighet.

Drift og utvikling:

Utleie og gjennomføring av kulturarrangement:

År 2016 har i likhet med år 2015 hatt meget stor aktivitet med mange og varierte arrangementer. I år 2016 har det vært gjennomført 546 arrangementer (år 2015: 632), med totalt 77.774 solgte billetter (år 2015: 71.121). Totalt besøk har vært 117.854 (år 2015: 113.278).

Konserthuset har også i 2016 blitt tatt godt imot av både artister og publikum. På bakgrunn av dette må Stormen kunne sies å være en stor publikumssuksess.

Stormen bestreber å avholde alle konserter med høy kvalitet. Konserthuset er et komplisert bygg fordelt over flere plan og innehar teknisk meget avansert utsyr. Dette krever høy kompetanse hos ansatte. Logistikken i bygget er fordelt over flere plan og dette krever også flere ansatte enn det ville gjort i et mindre og enklere bygg, men dette gir rom for flere arrangementer samtidig.

Etter et svært krevende oppstartsår i 2015 har 2016 vært preget av arbeid med kvalitetssikring av tjenester innbefattet tilpasninger av organisatoriske ressurser, kvalitet i leveranser, markedstilpasninger, osv.

Forvaltning av kulturbyggene:

Det har også i år 2016 vært mange utfordringer med det byggetekniske da bygget ble overtatt uten å være ferdigstilt. Stormen Konserthus sin byggetekniske avdeling har brukt en stor del av sin tid til å følge opp byggeprosjektene ved Biblioteket og Konserthuset. Fremdeles gjenstår det en del byggmessige leveranser. I tillegg må det noe ombygging til for å få arbeidsplassene optimale.

Økonomi

Regnskapet gjøres opp med et regnskapsmessig mindreforbruk med 2.605.016

Avvik mot budsjett på inntekts- og kostnadssiden består i hovedsak av:

Inntektssiden er 58,60 mill mot budsjett 58,73 mill – avvik på 0,13 mill. Mindre inntekter skyldes hovedsakelig:

- Billettinntektene har vært 4,17 mill lavere enn budsjett. Dette skyldes at det har vært langt flere eksterne arrangementer hvor arrangøren (og ikke Stormen) får billettinntektene. Det vil si at Stormen har tatt mindre økonomisk risiko enn året før og det har vært få egenproduksjoner med stor risiko. For øvrig har de fleste andre inntektsposter vært bedre enn budsjett.
- Utleie av saler har vært 2,0 mill høyere enn budsjett. Dette er en naturlig konsekvens av at det er flere eksterne arrangementer enn budsjettet.
- Husleieinntekter har vært 0,38 mill høyere enn budsjett. Dette da det ikke ble budsjettet med inntekter på utleie av kafe. Denne inntekten måtte imidlertid tapsføres da kafedriften ble avvirket i år 2016. Tapet fremkommer i kostandsposten «overføringer».
- Sponsorinntekter, refusjoner og andre inntekter er bedre enn budsjettet.
- Posten overføringer med krev til motytelse er 0,74 mill bedre enn budsjettet. Dette hovedsakelig grunnet refusjon sykkelønn med 0,82 mill som ikke er budsjettet. I motsatt retning kommer kompensasjon for merverdiavgift.
- Overføringer uten krev til motytelse er 0,24 mill høyere enn budsjett og skyldes tilskudd fra Norsk kulturråd som ikke var budsjettet.

Kostnadssiden: er 48,45 mill mot budsjett 51,68 mill, - mindreforbruk på 3,2 mill. Lavere kostnader skyldes hovedsakelig:

- Lønnsutgifter 0,93 mill høyere enn budsjett, men må ses opp mot inntektsposten refusjon sykkelønn på 0,82 mill. I tillegg er sosiale utgifter 0,39 under budsjett som følge av endring i arbeidsgivers andel av pensjon og Afp/kollektiv pensjon.
- Kostnader for kjøp av varer og tjenester er 3,71 mill lavere enn budsjett. Dette skyldes hovedsakelig mindreforbruk på kostnader i forbindelse med arrangementer. Dette som et resultat av at en har hatt få egenproduksjoner med risiko.
- Driftsutgifter på bygg er 0,83 mill høyere enn budsjett til tross for at ikke alle servicekontraktene er kommet i gang. Avviket skyldes at det er avsatt 2,8 mill for å gjennomføre manglede prosjekteringsarbeid i byggene konserthuset og biblioteket.
- Øvrige poster er i samsvar eller i mindre avvik mot budsjett.

Avsetning av mindreforbruk:

Styret foreslår at årets mindreforbruk med kr 2.605.016 i sin helhet avsettes til fond for å fremme regionens kulturliv ved egenproduksjoner og til kjøp av produksjoner med høy økonomisk risiko, i tråd med Stormens strategi for perioden 2017-2020

I budsjettet for år 2016 ble det avsatt 1,05 mill for tiltak grunnet støyproblematikk. Investeringen anses som utvikling av bygget og er vedtatt utført med bruk av midler fra FDVU-fondet. Gjennomføringen lot seg ikke gjøre på sommer/høst 2016, men vil bli utført vår 2017.

- Avsetning til fond for kulturliv	2.605.016
- Investering bygg – støytiltak	1.050.000
- Bruk av fond, FDVU	-1.050.000

Styret mener årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utvikling og resultat av foretakets virksomhet og av dets stilling. Styret mener det er riktig å legge forutsetningen for fortsatt drift av foretaket til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

Internkontroll, arbeidsmiljø og etiske retningslinjer

Stormen Konserthus Bodø KF har fokus på å sikre betryggende internkontrollsystemer. Både år 2015 og år 2016 har vært preget av en rekke utfordringer, og arbeidet med å etablere og innarbeide nye rutiner og kontroller har vært og er en kontinuerlig prosess, som har høy prioritet hos ledelsen. Stormen har implementert Bodø kommunes etiske retningslinjer, hvor de grunnleggende verdier er: Kvalitet, omsorg og respekt. Verdier som gjelder både for foretakets egne ansatte, så vel som foretakets samhandlinger med eksterne aktører.

Da Stormen Konserthus Bodø KF flyttet inn i nytt flott konserthus i november 2014 gikk en fra å være 13 fast ansatte i det gamle kulturhuset til å være 41 ansatte (32,2 stillingshjemler). I tillegg lønner Stormen 4 ansatte i Bodø Rythm Group (1,8 stillingshjemler). Foretaket har pr. 31.12.16 34 stillingshjemler fordelt på 45 ansatte. I tillegg benytter Stormen ekstravakter ved større arrangementer og i tider med tette arrangementstilbud.

Samlet sykefravær i år 2016 utgjorde 7,9% (år 2015: 4,8%). Langtidssykefraværet utgjorde 7,3%, mens korttidsfraværet 0,3%. Målet for år 2017 er å ha under 5% langtidsfravær og under 2% korttidsfravær.

Det er gjort en rekke tiltak i år 2015 og år 2016 for å ivareta de ansatte. Stormen underskrev IA-avtale med NAV i år 2015 og har arbeidet aktivt med denne. Stormen har også avtale med bedriftshelsetjenesten. Det er satt ned et arbeidsmiljøutvalg som arbeider aktivt med miljø saker og handlingsplaner, samt jevnlig oppfølging både av IA-arbeid og av HMS-arbeid og løpende kontroll av sykefravær. Stormen har en ansattrepresentant i styret og et aktivt verneombud. I år 2016 har det vært utført risikovurderinger i alle avdelinger i Stormen og det har vært utført mye arbeid for å redusere risiko. Mye av oppdaget risiko var forbundet med de nye byggene. Stormen har også innført et nytt teknisk Personal-/HMS-/HR-system som alle ansatte har

tilgang på. Dette gjelder også ekstravakter. Ansatte har gitt gode tilbakemeldinger på dette, da alle kan finne den informasjon de trenger om Stormen sine personalsystemer og aktuelle møtereferater på nettet. Det har videre blant annet vært jobbet med nær oppfølging av langtidssykemeldte, medarbeidersamtaler, vernerunder i ergonomi, fellesmøter for alle ansatte inkludert ekstravakter, kursplaner tilpasset hver enkelt ansatt, mål for personer med nedsatt funksjonsevne og avgangsalder, mv.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i foretaket er fordelt med omtrent like mange kvinner som menn. Styret består av 3 menn og to kvinner. Daglig leder er mann. Vi mener det råder full likestilling mellom kvinner og menn i foretaket. Diskriminering skal ikke forekomme.

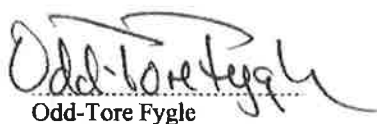
Styret tilstreber likestilling mellom kjønn. Styret har ikke iverksatt tiltak i 2016 for å fremme formålet i diskrimineringsloven og tilgjengelighetsloven.

Ytre miljø

Stormen Konserthus Bodø KF bestreber seg på å forurense det ytre miljø minst mulig. Foretakets virksomhet medfører ikke miljøforurensning av betydning. Miljøhensynet har vært en prioritert faktor i tilknytning til utforming og tilretteleggingen av fasilitetene i Stormen. Av energibesparende tiltak nevnes: fjernvarme, vinduer med en U-verdi på 0.9, bevegelses- sensorer på lys, behovsstyrt ventilasjon, dagslyskompensert belysning, LED-lys m.m. Tiltak som alle bidrar positivt til å redusere det totale strømforbruket.

Avfall som produseres i forbindelse med driften av foretaket sorteres og leveres til godkjent mottak.

Stormen Konserthus Bodø KF, 05.04.17

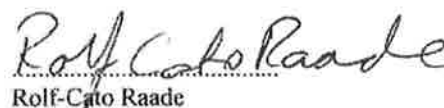

Odd-Tore Fygle

Alice Sivertsen

Fetter Snekkestad

Tove Buschmann-Rise

Oddgeir Lorentzen

Rolf-Cato Raade

Stormen Konserthus Bodø KF

Driftsregnskap 2016

	Note	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
1 Andre salgs- og leieinntekter		28 109 724	29 224 634	31 955 976
2 Overføringer med krav til motytelse	9,10	7 254 989	6 511 857	7 745 092
3 Overføringer uten krav til motytelse	9	23 240 000	23 000 000	17 354 000
4 Sum driftsinntekter	1	58 604 713	58 736 491	57 055 068
Driftsutgifter				
5 Lønnsutgifter	2,3	19 704 623	18 767 543	20 233 708
6 Sosiale utgifter	2,3	3 927 977	4 319 778	3 596 315
7 Kjøp av varer og tjenester som inngår i tj.prc	2	22 483 824	26 200 700	21 193 331
8 Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.		105 750	70 000	241 972
9 Overføringer		2 213 882	2 000 000	2 837 265
10 Avskrivninger	1,4,7	280 294	232 055	232 055
11 Fordelte utgifter		-259 811	98 000	212 225
12 Sum driftsutgifter		48 456 540	51 688 076	48 546 871
13 BRUTTO DRIFTSRESULTAT		10 148 173	7 048 415	8 508 197
Finansposter				
14 Renteinntekter	1	26 728	70 000	32 080
15 Renteutgifter og andre fin.utg.	1,5	-291	0	99 151
16 Avdragsutgifter	1,5,7	0	0	595 173
17 Sum finansposter		27 019	70 000	-662 244
18 Motpost avskrivninger	4,7	280 294	232 055	232 055
19 NETTO DRIFTSRESULTAT		10 455 486	7 350 470	8 078 007
Intern finansiering				
20 Bruk av tidl.års regnskapsmessige mindreforbruk		311 549	311 549	3 298 069
21 Bruk av disposisjonsfond	6	0	0	1 800 000
22 Bruk av bundne fond		0	500 000	
23 Sum bruk av avsetninger		311 549	811 549	5 098 069
24 Overført til investeringsregnskapet		0	0	0
25 Dekning av tidl.års regnskapsmessige merfo.	6	0	0	0
26 Avsetninger til disposisjonsfond		8 162 019	8 162 019	12 864 527
27 Avsetninger til bundne driftsfond	6	0	0	0
28 Avsetninger til likviditetsreserve				
29 Sum avsetninger		8 162 019	8 162 019	12 864 527
30 REGNSKAPSM. MER/MINDREFORBRUK		2 605 016	0	311 549

Stormen Konserthus Bodø KF

Investeringsregnskap 2016

	Note	Investering 2016	Budsjett 2016	Investering 2015
INNETEKTER				
1				
1				
2				
2				
3		0	0	0
3		0	0	0
UTGIFTER				
4				
4	4		1 050 000	0
5				
6				
7	1	0	1 050 000	0
7		0	1 050 000	0
FINANSTRANSAKSJONER				
8				
9				
10				
11				
12		0	0	0
12		0	0	0
13		0	-1 050 000	0
13		0	-1 050 000	0
Dekket slik:				
14				
15				
16	1			
17	1			
18				
19				
20			1 050 000	
21				
22		0	1 050 000	0
22		0	1 050 000	0
23		0	0	0
23		0	0	0

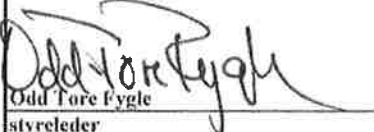
Stormen Konserthus Bodø KF

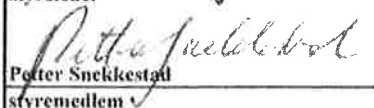
Balanseregnskap 2016

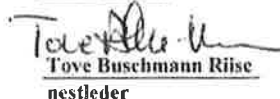
	Note	Balanse 2016	Balanse 2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
1	4	0	0
2	4	2 592 845	2 873 140
3	3,7	25 109 203	22 195 763
4		27 702 048	25 068 903
Omløpsmidler			
5	1	-1 355 661	7 387 430
6	1,3	2 469 768	2 086 257
7	1	36 443 928	18 125 524
8		37 558 035	27 599 212
9		65 260 083	52 668 114
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
10	6	19 226 547	11 064 527
11	6	1 423 000	1 423 000
12	6	43 871	43 871
13		2 605 016	3 115 549
14		0	0
15		0	0
16	7	3 503 956	-1 745 596
17		26 802 390	11 097 352
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
18	3,7	25 236 633	23 002 357
19	5	0	4 850 682
Kortsiktig gjeld			
20	1	13 221 060	13 717 723
21		38 457 693	41 570 762
Memoriakonti			
22		56 117	56 117
23		56 117	56 117
24	1	0	0
25		65 260 083	52 668 114

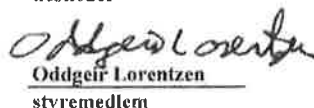
31. desember 2016

Bodø den _____, 2017

Odd Tore Fygle
styreleder

Petter Snekkestad
styremedlem

Tove Buschmann Riise
nestleder

Oddgeir Lorentzen
styremedlem

Alice Sivertsen
styremedlem

Rolf-Cato Råde
Daglig leder

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2016, s. 1 av 5

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Note 1 - Endring i arbeidskapital

DRIFTSREGNSKAP:		Regnskap 2016	Regnskap 2015
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel	Linje 4 Drift	58 604 713	57 055 068
Inntekter investeringsdel	Linje 15 og 16 Investering	0	0
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Linje 14 Drift	26 728	32 080
Sum anskaffelse av midler		58 631 441	57 087 148
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel	Linje 12 - Linje 10 Drift	48 176 245	48 314 816
Utgifter investeringsdel	Linje 7 Investering	0	0
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	Sum linje 15 og 16 Drift	-291	694 324
Sum anvendelse av midler		48 175 955	49 009 140
Anskaffelse - anvendelse av midler		10 455 486	8 078 007
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		0	0
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		10 455 486	8 078 007
BALANSE:		Regnskap 2016	Regnskap 2015
Omløpsmidler			
Endring betalingsmidler	Linje 7 Balanse	18 318 404	8 385 724
Endring kortsiktige fordringer	Linje 5 Balanse	-8 743 092	-2 801 649
Endring premieavvik	Linje 6 Balanse	383 511	-93 413
Endring omløpsmidler		9 958 824	5 490 662
Kortsiktig gjeld		496 663	2 587 345
Endring annen kortsiktig gjeld	Linje 20 Balanse	496 663	2 587 345
Netto interne overføringer		0	0
Endring memoria i ubrukte lånemidler	Linje 24 Balanse	0	0
ENDRING ARBEIDSKAPITAL		10 455 485	8 078 007

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsevnen/likviditeten er svekket.

Note 2 - Godtgjørelse og revisjonshonorar

Linje 5, 6 og 7 i driftsregnskapet

Ytelser til ledende personer og revisor	Lonn og annen godtgjørelse
Daglig leder	939 504
Daglig leder pensjonskostnader	99 672
Styrets medlemmer	131 359
Revisor - honorar for revisjon	105 750

Det er ikke gitt lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte, styremedlemmer medlemmer av representantskapet.

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2016, s. 2 av 5

Note 3 - Pensjonsforpliktelse

(Linje 3, 6 og 18 i Balanseregnskap)

	2015	2016
Årets pensjonskostnad spesifisert		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 872 940	2 067 008
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	886 804	980 474
Brutto pensjonskostnad	2 759 744	3 047 482
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	947 160	1 059 189
Netto pensjonskostnad	1 812 584	1 988 293
Sum amortisert premieavvik	260 074	284 896
Administrasjonskostnader	184 667	184 798
Samlet pensjonskostnad inkl adm.kostnader	2 257 325	2 457 987
Årets premieavvik	2015	2016
Innbetalt premie	1 986 339	2 628 877
- Netto pensjonskostnad	1 812 584	1 988 293
= Årets premieavvik	173 755	640 584
Arb.giveravg. av premieavvik	13 727	50 606
Akkumulert premieavvik	2015	2016
Akkumulert premie pr 31.12. forrige år	2 018 567	1 932 248
Årets premieavvik	173 755	640 584
- amortisert premieavvik	-260 075	-284 897
Korrigert amortisert avvik tidl. år	0	0
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	1 932 247	2 287 935

Pensjonsmidl. , Pensjonsforpl. og beregn. akt. premieavvik og beregn. forutsetn.	Aktuarbereg. pensj.poster	Bokførte pensj.poster	Arbeids-giveravg.
Pensjonsmidler 31.12.	25 109 203	25 109 203	
Pensjonsforpliktelse 31.12.	25 202 050	25 202 050	
Netto bokført pensjonsforpliktelse 31.12. med AGA		2 258 749	24 473
Akkumulert premieavvik 31.12. med AGA		2 287 935	27 824
Netto ikke bokført estimatavvik			

Økonomiske forutsetninger og annet	2016
Avkastning på pensjonsmidler	4,60 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2016, s. 3 av 5

Note 4 - Anleggsmidler

(Linje 1 og 2 i Balanseregnskap)

Bodø Kulturhus KF følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i hhtil regnskapsforskriftens § 8.

De har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

AM gruppe	Avskrivn. plan	Eiendeler
1	5 år:	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
2	10 år:	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler
3	25 år	Flygel

Data	Anleggsmiddelgruppe			
	*0 + **1	2	3	Totalt
IB Inng. saldo	576 392	1 090 619	1 206 129	2 873 140
Tilgang				0
Avskrivning	45 630	186 419	48 245	280 294
Opp-/nedskrivning				0
Avgang				0
UB Utg. saldo	530 762	904 200	1 157 884	2 592 846
Gevinst v/avgang	0		0	0
Resterende år	**10 år	2-10 år	10-20 år	

* Anleggsmiddelgruppe 0 vedr. kunstnerisk utsmykking

Oversikt over aktiverte anleggsmidler:	Ansk.år	Restverdi	Avskrivningstid
Flygel	2006	0	
Lydmixer Kulturhus	2009	184 050	10
Trådløst utstyr	2013	720 150	10
Flygel (starter avskrivning i 2016)	2012	1 157 884	25
Kunstnerisk utsmykning		393 873	
Kassaapparat, betalingsterminaler	2014	136 889	5
		2 592 846	

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2016, s. 4 av 5

Note 5 - Langsiktig gjeld, renter og avdrag på lån

Selskapet har tatt opp gjeld i 2009 hvor noen forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt. Selskapet har ikke garantiforpliktelser.

Langsiktig gjeld: (Linje 19 i Balanseregnskap)

	2015	2016
Gjeldsbrevlån	4 850 682	-

Herav gjeld med forfall mer enn 5 år etter regnskapsavleggelse:

Renter: (Linje 15 i Driftsregnskap)

	2015	2016
Utgiftsførte renter	99 151	0
Rentebeløpninger: P.t. rente		

Avdrag: (Linje 16 i Driftsregnskap)

	2015	2016
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	595 173	0
Beregnet minimumsavdrag	634 010	0

Bodø kommune har overtatt anleggsmidler med tilhørende lån.

Note 6 - Spesifikasjon av samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret

(Linje 21 og 27 i Driftsregnskap, Linje 10, 11 og 12 i Balanseregnskap)

Fond: avsetninger og bruk av avsetninger

	Saldo pr. 01.01.	Avsetning	Bruk	Saldo pr. 31.12.
Disposisjonsfond - drift/vedlikehold	9 578 833	8 162 019	0	17 740 852
Fond - kunstnerisk utvikling PS 15/40	1 000 000	0	0	1 000 000
Premieavviksfond PS 15/40	485 694	0	0	485 694
Avsatt bundet fond	1 423 000	0	0	1 423 000
Avsatt til bundet investeringsfond	43 871	0	0	43 871
Totalt	12 531 398	8 162 019	0	20 693 417

UB 31.12. viser saldo på disposisjonsfond, bundet driftsfond og bundet investeringsfond.

Avsetning til disposisjonsfond - drift/vedlikehold:

Avsetningen som er foretatt er følgende:

Årsoverskudd 2015, jfr PS 16/50 Bystyret	311 549
Budsjett 2016, jfr PS 15/132 Bystyret	7 850 470
	8 162 019

Bundet fond gjelder Åpningslauget Stormen - hvor det er mottatt inntekter i 2013 og 2014 som er øremerket åpningsåret av Stormen. Av dette er det ikke ført bruk i 2016.

Note 7 - Kapitalkonto

(Linje 10, 16 og 18 i Driftsregnskap, Linje 3, 16 og 18 i Balanseregnskap)

	Debetposterings i året		Kreditposterings i året:
IB 01.01. (underskudd i kapital)	1 745 596	IB 01.01. (kapital)	
Netto endringer pensjonsforpliktelser	2 234 276	Aktivering pensjonsmidler	2 913 440
Avskr. av fast eiendom og anlegg		Aktiv. av fast eiendom og anlegg	0
Avskrivning av inventar og utstyr	280 294	Aktivering av inventar og utstyr	0
Nedskrivning - overf. Bodø kommune		0 Lån of. Bodø kommune	4 850 682
Bruk av lånemidler		0 Avdrag lån	0
Balanse (kapital)	3 503 956		
Sum debet	7 764 122	Sum kredit	7 764 122

Stormen Konserthus Bodø KF

Noter 2016, s. 5 av 5

Note 8 Mellomværende med Bodø Kommune, fordring, gjeld

	Regnskap Stormen pr 31/12
Bodø Kommune - fordring	282 404
Bodø Kommune - gjeld til	5 921

Note 9 - Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommunekasse

Av bokført beløp utgjør følgende foringer mellom foretak og kommunekasse:

Overføringer fra kommunekassen:

Overføring fra Bodø Kommune PS 15/132

Salg til egen kommune (Husleie Stormen bibliotek)

	2016	2015	2014
	23 000 000	17 354 000	18 450 800
	4 511 856	4 418 796	3 134 883

Overføringer til kommunekassen:

Overføring til Bodø kommune

	2016	2015	2014
	0	0	0

Note 10 - Spesifikasjon av overføringer med krav til motytelser

Sykelønsrefusjon

Momskompensasjon drift

Tilskudd til gode pr 31/12-15 Nordland fylkeskommune

Refusjon fra NAV

Barnas verdensdager

Bærum kommune - Kulturspirer tilskudd Cirkus Cirkør

Refusjon lønn riksteateret

Kulturrådet

Bodø kommune - leie Stormen bibliotek

	2016	2015
	823 597	599 022
	1 845 136	2 156 074
		500 000
	74 400	
		10 000
		25 000
		5 200
		31 000
	4 511 856	4 418 796
	7 254 989	7 745 092

ÅRSMELDING FOR STORMEN KONSERTHUS BODØ KF DRIFTSÅRET 2016.

Stormen Konserthus består av følgende avdelinger: Administrasjon, arrangement/Sinus, marked- og kommunikasjon, sceneteknisk og byggteknisk avdeling. I tillegg har Stormen kostnader for avdelingen Bodø Rhythm Group, men administrasjonsmessig ble BRG våren 2016 overført til Stormen bibliotek.

2016 var preget av stor aktivitet og året ble en suksess med en økning av antall publikum fra åpningsåret 2015. Dette til tross for at en hadde valgt å ta ned antall arrangement noe sammenlignet med 2015.

Bodø Kommunes 200 års jubileum ble feiret med en stor festkonsert 20.mai. Bodø/Glimt feiret sitt 100 års jubileum med tre utsolgte Glimtshow i Store sal. Et høydepunkt var da Terje Nilsen gjorde et etterlengtet comeback med to utsolgte hus.

Sopranen Tora Augustad var Stormens Konserthusprofil 2016. Hun hadde to flotte konserter med Bodø Sinfonietta, og en med Music for a While.

Konserthuset har blitt godt tatt i mot av både artister og publikum. De ulike salene fungerer svært godt for alle typer arrangement. Det kunstneriske nivået har gjennomgående vært høyt og en har hatt et stort spenn fra lokale lag og foreninger, festivaler, kor og korps til internasjonale stjerner.

Av større produksjoner nevner vi: Kringkastingsorkestret med Lido Lido, Ane Brun, Takacs Quartet, Jan Gunnar Hoff/Mike Stern, Sondre Justad, Madcon, Engegårdkvartetten, Sivert Høyem, Vamp, Arve Tellefsen/Håvard Gimse, Ole Edvard Antonsen, Kurt Nilsen, Sissel Kyrkjebø, Halvdan Sivertsen, Brit Floyd, Terje Nilsen, The Academy of St. Martin in the Fields, Il Giardino Armonico, Lukas Vondracek, Frode Fjellheim/NOSO, Melissa Horn, Carte Blanche, Chippendales, Seigmen, The Real Group, Bugge Wesseltoft, Jarle Bernhoft, Edvard Munch Ensemble, Moddi og Trondheimssolistene, Raske menn, Kråkesølv, Hekla Stålstrenga og Bigbang. Det har også vært lokale produksjoner med blant andre Bodø Harmonimusikk, Bodø Janitsjar, Pias Ballettskole, Asylrevyen og Bodø Orkesterforening.

Nordnorsk Opera og Symfoniorkester har har mange flotte produksjoner med Symfoniorkestret, Sinfoniettaen og Nordnorsk Opera.

Antall arrangement i 2016 var 546 og antall solgte billetter var 77 774. Totalt antall besøkende på arrangement var 117 854.

Stormen Konserthus sysselsatte i løpet av 2016 totalt 41 ansatte i hel- og deltidsstillinger som samlet har utført ca. 32,2 årsverk. I tillegg lønner Stormen 4 ansatte i Bodø Rythm Group (1,8 årsverk). Stormen benytter også ekstravakter ved større arrangementer og i tider med tette arrangementstilbud. Samlet sykefravær i 2016 utgjorde 7,9 prosent av det totale antall årsverk (år 2015:4,8 prosent). Langtidssykefraværet utgjorde 7,3%, mens korttidsfraværet 0,3%. Målet for år 2017 er å ha under 5% langtidsfravær og under 2% korttidsfravær. Det ble gjennomført en prosess der stor bruk av ekstravakter ble erstattet av faste stillinger i turnus. Dette har fått ned personalkostnader og bruk av overtid betraktelig. Alle produksjoner har blitt gjennomført som planlagt takket være høy arbeidsmoral og stor innsats fra samtlige ansatte.

Stormen konserthus har ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av Konserthuset og Bibliotekbygget. Avdelingen består av teknisk sjef, rørlegger, elektriker og rengjøringspersonell som utfører disse oppgavene på en utmerket måte.

Styret har bestått av Odd Tore Fygle (leder), Tove Buschmann-Riise (nestleder), Alice Sivertsen, Petter Snekkestad og Oddgeir Lorentzen.

Det ble avholdt 8 styremøter i år 2016.

Bodø den 16. februar 2017

Rolf-Cato Raade
Direktør

Salten kontrollutvalgsservice	
Dato	30.03.2017
Jnr.	17/244
Arkiv nr.	412 8.3
Hjemmel u off:	

Bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 1.E5.1

Dato: 29. mars 2017

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Stormen Konserthus Bodø KF som viser et netto driftsresultat på kr 10 455 486,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2 605 016,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stormen Konserthus Bodø KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

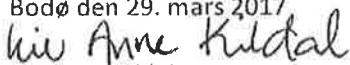
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø den 29. mars 2017

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

*KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Foretakets styre*

SAK 19/17

Årsregnskap 2016 Bodø Spektrum KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 30. mars 2017: Uavhengig revisors beretning (Bodø Spektrum KF – 2016)
- Bodø Spektrum KF 05.04.2017, Årsregnskap og årsmelding 2016

Bakgrunn for saken

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16, skal regnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret selv, senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til regnskapet.

Foretakets årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 48 nr. 5, og i tråd med god kommunal regnskapsskikk. Kommunelovens § 48 nr 5 gir følgende krav til årsberetning:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen.

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre

forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Bodø Spektrum KF har som sin virksomhet å drifte og vedlikeholde Nordlandshallen, Bodøhallen, Nordlandsbadet og Spektrum Velvære.

Foretaket legger frem driftsregnskap for 2016 med et negativt netto driftsresultat med kr 863 177 (2015: positivt netto driftsresultat med kr 542 605, 2014 pluss: kr 1 138 230, 2013: pluss 2 136 342, 2012: minus kr 2 083 570). Det legges frem et regnskapsmessig merforbruk på kr 599 572, (2015 mindreforbruk kr 263 605, 2014: kr 0, 2013: kr 96 342, 2012: merforbruk kr 2 086 230).

Foretaket hadde regnskapsmessige mindreforbruk i perioden 2013-2015, og endringen til merforbruk i 2016 forklares fra styrets side med at foretaket har «*utført prosjekter og oppgaver på vegne av eier, uten at det på balansedagen var gjort vedtak om inndekning av kostnadsdekning.*» Inntekter fra billettsalg var kr 0,8 mill lavere enn budsjett for 2016, og viste også en nedgang på kr 0,9 mill fra 2015. Foretaket peker på at kostnadsnivået kan ha passert en terskel for hva folk har råd til, men også driftsmessige og markedsmessige utfordringer etter innføring av gratis årskort.

På den positive siden nevnes at ikke-idrettslige aktiviteter trakk inn kr 1,4 mill i 2016, en betydelig økning siden 2015.

Foretakets regnskap for 2015 ble behandlet av bystyret i sak PS 16/48. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Spektrum KF som viser et negativt netto driftsresultat på kr 863 177, og et regnskapsmessig merforbruk på kr 599 572. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Spektrum KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon.

I forbindelse med at utvalget skal behandle regnskapet, er foretaket bedt om å komme til møtet kl 12.15 for å gi en redegjørelse om hovedtrekkene i fjorårets regnskap, samt om eventuelle særskilte forhold ved foretakets regnskap. I tillegg til dette er foretaket bedt om å

gi en kort redegjørelse til kontrollutvalget om hvordan foretaket bruker egne økonomiske data til sammenligninger og vurderinger av produktivitet, herunder om det fra foretakets side foretas noen form for benchmarking i forhold til tilsvarende virksomhet?

Vurderinger:

Jfr Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 15 Årsberetningens innhold, skal foretakets årsberetning utarbeides i tråd med kommunelovens § 48 nr 5. Dette betyr bl.a at det i årsberetningen skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme foretakets *"økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning"* for foretaket. Årsberetningen for Bodø Spektrum KF oppfyller kravet til opplysninger om foretakets økonomiske stilling og resultat.

Årsberetningen gir en kort redegjørelse om etisk standard og likestilling. Når det gjelder etisk standard opplyses at det er utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder ansatte så vel som styre. Den faktiske tilstand når det gjelder likestilling er beskrevet. Omfanget av omtalen av de nevnte forhold må vurderes ut fra virksomhetens størrelse. Bodø Spektrum KF er en forholdsvis liten virksomhet, og man kan derfor forsvare at redegjørelsen om disse forholdene er av et mindre omfang.

Fra og med regnskapsåret 2013 krever kommuneloven at det i årsberetningen skal redegjøres for *"tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll (...) i virksomheten."* Styrets årsberetning nevner innarbeidede interkontrollsystemer, herunder HMS og forbedringssystem.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsmeldingen og revisjonsberetningen.

Forslag til vedtak:

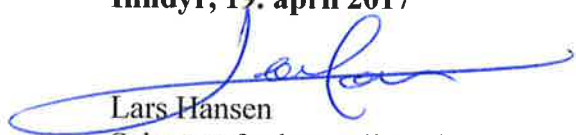
Kontrollutvalget har i møte 26. april 2017 behandlet Bodø Spektrum KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt foretakets årsberetning tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Bodø Spektrum KF sin aktivitet i 2016.

Kontrollutvalget merker seg at regnskapet er lagt frem med et netto negativt driftsresultat på kr 863 177, og et regnskapsmessig merforbruk med kr 599 572.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 30. mars 2017 har kontrollutvalget ingen merknader til Bodø Spektrum KF sitt årsregnskap for 2016.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Årsberetning 2016 Bodø Spektrum KF

Bodø Spektrum KF ble stiftet i Bodø bystyre 11. desember 2003. Foretakets formål er å forestå drift av anleggene Nordlandshallen, Bodøhallen og Nordlandsbadet. Foretaket kan også delta i drift av andre selskaper.

Styrets sammensetning i 2016

Hans Larsen, styreleder
Synnøve Pettersen, nestleder
Kristian Amundsen, styremedlem
Brita Bjørnbakk, styremedlem
Øystein Mathisen, styremedlem
Trine Karlsen, styremedlem

Varamedlemmer:
Jonny Gulbrandsen
Bente Haukås
Halldis Andersen
Sigurd Myrvoll
Terje Cruickshank

Virksomhetens art

Bodø Spektrum KF omfatter drift av idrettsanleggene **Nordlandshallen, Bodøhallen, samt Nordlandsbadet og Spektrum Velvære** som er kommunens bade- og svømmeanlegg. I 2016 har foretaket administrert driften av Aspmyra Stadion og Bankgatahallen for eier. Bodø Spektrum er et av landets mest innholdsrike idretts-, kultur- og opplevelsessenter med et samlet besøk i alle anlegg på 800 000 personer i året.

Nordlandshallen er en flerbrukshall med kunstgressbane som primært leies ut til fotballtrening og avvikling av turneringer og treningskamper. Hallen har løpebane for friidrett, rom for styrketrening og kantine som leies ut i forbindelse med arrangementer. IK Grand Bodø og Bodø Håndballklubb har begge sine klubblokaler i Nordlandshallen, og bruker anlegget som sine hjemmebaner.

Flerbrukshallen er godt etterspurt og har meget høy kapasitetsutnyttelse. På det meste er det treningspartier med til sammen 120 utøvere som trener i hallen løpet av en hektisk treningstime. Arealene leies ut på timesbasis og hver ny klokke time ankommer det 120 nye utøvere til Nordlandshallen. I skolens sommerferie er også hallen utleid, med noe lavere etterspørsel.

Nordlandshallen benyttes på formiddager av barnehager, SFO, videregående skoler, barne- og ungdomsskoler i forbindelse med idrettslinjene, idrettsdager, aktiviteter og prosjekter.

Foretaket tilbyr anlegget ovenfor barn og unge som vil organisere aktiviteten selv, gjennomføre egne treninger og ha et sosialt møtested. Derfor har vi i skoleferiene og i flere helger holdt Nordlandshallen åpen for denne gruppen utøvere, i et vellykket samarbeidsprosjekt med IK Grand Bodø (Grand Extra Aktiv Fritid) som står for tilsyn og administrering av tilbudet.

I kjøretiden (1600 - 2200) er 62 % av kundene barn og unge (u/19år). Anlegget har således en høy barne- og ungdomsprofil.

I 2016 er det registret 87 dager hvor Nordlandshallen ble brukt til idrettsarrangementer, og 19 dager hvor den ble brukt til messer og utstillinger som Norwegian Travel Workshop, Gjør din Bolig bedre-messe og KNA Bilmesse. 300 000 brukere besøkte Nordlandshallen i 2016.

Bodøhallen brukes mest til trening, kampavvikling, turneringer og andre arrangementer. Håndball er den store idrettsgruppen, BHK Elite herrer spiller sine hjemmekamper i Bodøhallen. Andre idretter som turn, bryting, boksing og volleyball er også tilknyttet anlegget. Hallen er fullt utleid etter skoletid og i helgene. På dagtid er

det en lavere brukerfrekvens. Populære treningsparti for voksne i regi av LHL, Villa Vekst og Aktiv Hverdag har hatt faste treningstimer i salene på dagtid. Dette er kunder i voksen alder som får tilfredsstilt behovet for trening og sosialt samvær.

Bodøhallen benyttes på formiddager av barnehager, SFO, videregående skoler, barne- og ungdomsskoler i forbindelse med idrettslinjene, idrettsdager, aktiviteter og prosjekter.

I 2016 var hallen utleid i 83 dager til regionale og nasjonale mesterskap som NM i Bordtennis, NM i Volleyball Veteraner, Eliteserie håndball, nasjonalserie Futsal, Landskamp i håndball herrer og Europacup-håndball.

Foretaket har som målsetning å tilrettelegge arenaen ovenfor alle nivåer i Bodø-idretten. Lisenskravene fra håndballforbundet og fasilitetskrav generelt fra forbund/arrangører i forbindelse med de nasjonale /internasjonale idrettsarrangementer har blitt tydeligere og mer krevende. Foretaket har som mål og fortsatt kunne tilrettelegge og oppfylle kravene som kommer.

Bodøhallen var også utleid til ikke-idrettslige arrangementer 20 dager i 2016 som arenakonsert med KENT og Bryan Ferry, Bynatt, firma-events, Salten Filmfest og KNA Bilmesse.

Samdriften mellom idrett og ikke-idrettslige arrangementer er utfordrende i en flerbrukshall. Det kan være «upopulært» å miste treningstimer når foretaket leier ut anlegget til eks. messeavvikling og events. Vi opplever imidlertid forståelse fra idrettsmiljøet for at dette er viktige arrangementer for byen, for næringen og ikke minst som et positivt bidrag til økonomien i Bodø Spektrum KF.

Det var 160 000 brukere i Bodøhallen i 2016. I kjernetiden (1600 - 2200) er 75 % av kundene i Bodøhallen barn og unge (u/19år). Anlegget har også her en høy barne- og ungdomsprofil.

Nordlandsbadet gir tilbud til befolkningen i form av skolesvømming, opplæring, mosjonssvømming, rekreasjon, velvære og opplevelse. Foretaket er ansvarlig for utvikling, badevaktjenester, teknisk drift og vedlikehold, renhold i badet og svømmeopplæring i form av kurs på ettermiddagstid.

Det gis også tilbud om babysvømming og vann-gymnastikk. Badet benyttes av spesielle grupper til rehabilitering og opptrening. Foretakets svømmekurs er fullbestilt hvert år, 354 elever deltar på kursene som gjennomføres vår, høst og vinter. Vi har også tilrettelagt for Svømmeforbundets mosjonskampanjer. 110 deltakere deltok i «Svøm deg til Rhodos» kampanjen i 2016.

Nordlandsbadet leies ut 5 formiddager i uken til grunnskolekontoret i kommunen som benytter det til skolesvømming. I 2016 var det 23 569 elevbesøk i Nordlandsbadet, som var en nedgang på ca 4 000 elever sammenlignet med 2015. Skolene avvikler to undervisningstimer ved hvert elevbesøk.

123 138 kunder besøkte oss 2016. Dette er en nedgang på 7 000 besøkende i forhold til 2015.

Gratis årskort.

Bystyret vedtok å innføre ordningen med gratis årskort for mottakere av sosialstøtte i 2016. De driftsmessige og markedsmessige utfordringer Nordlandsbadet har opplevd i forbindelse med dette prosjektet, er beskrevet i evalueringsrapporten av årskortprosjektet til bystyret.

Velvære avdelingen.

Hvert år tiltrekker Nordlandsbadet og velværeavdelingen seg flere turister og individuelle besøkende i fylkeshovedstaden. I statistikkene til NHO Reiseliv er Nordlandsbadet en av de best besøkte innendørs turistattraksjoner i Nordland.

I tillegg generer Bodø Spektrum flere tusen hotellovernattinger og aktivitet til reiselivsnæringen i forbindelse med de mange store arrangementer i anlegget hvert år.

Bankgatahallen

Bodø Spektrum KF har administrert driften av anlegget, gjennomført dialog og kontakt med leietakere samt bistått i planleggingen av drift og prøvedrift. Foretaket har også bidratt i oppfølging av avvik og reklamasjonsaker med entreprenører etter ferdigstilling. Her ledet av Bodø Kommunale Eiendommer KF.

Aspmyra Stadion

Foretaket har i 2016 også administrert driften av idrettsanlegget Aspmyra Stadion. Aspmyra Stadion er Bodø kommunes stadion for toppfotball og hjemmebanen for Bodø/Glimt. Her avvikles det også kamper og treninger til breddefotballen. Brukere av stadion er i et bredt aldersspekter og klubber fra elitenivå til bredde og ungdomsfotball.

Personale

45 ansatte var ansatt i foretaket pr. utgangen av 2016, dette tilsvarer i alt .

Etisk standard og likestilling

For å sikre høy etisk standard i foretaket er det utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder alle ansatte inkludert styret. Selskapet arbeider aktivt for å fremme likestilling mellom kvinner og menn, slik at alle skal ha samme muligheter til karriereutvikling i foretaket. Fordelingen blant selskapets ansatte er pr tiden 38 % kvinner og 62 % menn. Hensynet til likestilling ansees å være ivaretatt.

Arbeidsmiljø

Bodø Spektrum har et godt arbeidsmiljø som ivaretas gjennom målrettet arbeid. Det er ikke registrert alvorlige arbeidsulykker ved bedriften. Sykefraværet (legemeldte) i 2016 var på 2,9 %, korttidsfraværet (egenmeldte) utgjorde 0,8 %.

Ytre miljø

Bodø Spektrum KF forurenser ikke det ytre miljø. Alt avfall blir forsvarlig sortert og levert godkjent mottak.

Resultat

Resultatet for 2016 viser et underskudd på **kr: 599 572**.

Merforbruket i 2016 skyldes at selskapet har utført prosjekter og oppgaver på vegne av eier, uten at det på balansedagen var gjort vedtak om inndekning av kostnadsdekning.

Inntekter

Inntektene fra billettsalg i 2016 i Nordlandsbadet utgjorde **kr 10,5 mill.** noe som er en svikt på **kr 0,8 mill.** i forhold til budsjett, og en nedgang på **kr 0,9 mill.** sammenlignet med 2015.

Bakgrunnen for nedgangen mener selskapet kan være;

- kostnadsnivået for en familie har passert en terskel for hva barnefamilier og mange kunder har råd til.
- driftsmessige og markedsmessige utfordringer etter innføringen av gratis årskort.

Svømmekursene fortsatt populære.

Inntektene utgjorde kr 743 000 i 2016, som er på samme nivå som i 2015. Selskapet har egne instruktører som arrangerer kursene.

Skolesvømming.

Den utgjorde kr. 1 241 000 for 2016. Beløpet har kun vært deflator regulert siden oppstarten selv om antallet elever har økt betydelig.

Foretaket har satt av et antall bassenger ut fra behov definert fra skolekontorets. Inntektene pr elevbesøk tilsvarer kr 43.-. Inntektene dekker ikke de reelle kostnader for drift av bassengene, og foretaket subsidierer underdekningen over driften.

Ikke idrettslige inntekter.

For 2016 utgjorde inntektene fra «ikke-idrett» **kr. 1.4 mill** som er betydelig høyere enn for 2015. Det skyldes økning i arrangementer så som konserter, messer, events med mere. Etterspørselen etter arealer til slike arrangementer varierer fra år til år.

Bodø kommune bevilger hvert år et tilskudd for dekke kostnadene for barn- og ungdoms treningsaktivitet i idrettshallene. Denne bevilgningen fastsettes ifm budsjettbehandlingen i opplæring- og kulturavdelingen, og har det siste året ikke dekket inn de faktiske kostnadene.

Parkeringsinntekt.

Det er inngått avtalen med Q-Park som tilsynsaktør for selskapet, for å ivareta strukturen og innkrevingen av parkeringsavgift på selskapets areal.

Kostnader

Behovet for energi er stort i hele anlegget. Prisene har imidlertid vært gunstige i flere år, men etter innføringen av effektavgift har disse kostnadene økt betydelig og utgjorde i 2016 kr 3,7 mill.

Det er tydelig og økende slitasje på bygning, inventar og utstyr noe som har medført et økte kostnader innen vedlikehold og reparasjoner i Nordlandsbadet og Nordlandshallen spesielt. Det reelle behov for reparasjoner og vedlikehold var betydelig større enn hva vi har kunnet prioritere i regnskapsåret. Noe reparasjonsarbeid og påkostninger er derfor utsatt til 2017 og 2018.

Lønnsutgiftene for 2016 ble **kr 11,8 mill**.

Fortsatt drift

Foretaket årsregnskapet for 2016 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Fremtidig utvikling

Generelt i ansvarsområdene

Foretaket forventer fortsatt god etterspørsel for leie av arealer til trening og idrettsarrangementer. Barn og unges behov for treningstimer vil fortatt være tilstede i årene fremover. Denne gruppen utgjør hele 68 % av brukerne. Naturlig nok kommer mye av slitasjen fra denne gruppen brukere, derfor vil det være viktig i fremtiden at inntektene fra samme gruppe også bidrar til å dekke inn de reelle kostnader som følger aktiviteten.

Det har for 2017 blitt satset målrettet for å øke inntektene i Nordlandsbadet og velværeavdelingen, ved å tilsette en salg og markedsansvarlig. Tilbudet brukes i stor grad av individuelle besøkende og er i konkurranse med Bodøs mange fritidstilbud generelt.

Foretaket har god kontroll på kostnadene, både hva gjelder personal og drift. Personal behovet har en naturlig sammenheng med åpningstid og aktiviteten i anlegget, i tillegg til formkrav om et godt tilsyn, renhold og sikkerhet i anlegget.

Foretaket har over år vist seg kompetent til å drifte og administrere idrettsanlegg, og har fortsatt som mål å utøve en aktiv rolle for eier.

ENØK

Foretaket har fokus på ENØK tiltak og andre innsparinger i driften, og arbeider aktivt for å avdekke potensial for forbruksbesparelser.

Kommunens subsidiering av barn- og ungdomsidretten

For 2016 hadde Bodø kommune som målsetning å subsidiere 7 800 treningstimer for barn/ungdom i Bodø Spektrums idrettshaller. Timepris ut til brukerne i 2016 ble satt til kr 112.- av Bodø kommune og at det gis et tilskudd på kr 1 140 000.- for å subsidiere prisen på treningstimer for barn og unge. Samlet dekker ikke dette de reelle kostnader for driften av idrettshallene.

Bystyret har under budsjettbehandlingen i desember 2016, vedtatt å vurdere finansieringen av skolesvømming, subsidiering av treningstimer for barn/unge og gratis årskortprosjektet ifm behandlingen av tertialrapport 1/2017.

Intern kontroll

Bodø Spektrum KF har et godt innarbeidet interkontroll system som inkludert HMS avvik, håndbok og forbedringssystem samt integrert tilgang til oppslagsverk i lover og forskrifter. Ansatte i leder- og brann/verneombudsroller gis HMS kurs og foretaket mener å ha motiverte ansatte som bidrar positivt til et ansvarsfullt HMS arbeid.

Alle innkjøp reguleres iht Bodø kommunes innkjøpsreglement og gjennomgås i ledergruppa før de effektueres.

Styret vil takke alle ansatte i Bodø Spektrum KF for en meget god innsats i 2016!

Bodø, den 5.4.2017

Hans Larsen
styreleder

Synnøve Pettersen
nestleder

Kristian Amundsen
styremedlem

Brita Bjørnbakk
styremedlem

Øystein Mathisen
styremedlem

Trine Karlsen
styremedlem

Steinar Bang Hansen
daglig leder

Bodø Spektrum KF

Driftsregnskap 2016

	Note	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
1		24 050 123	23 079 000	20 997 956
2	6	10 646 843	8 875 800	9 438 695
3		34 696 966	31 954 800	30 436 651
Driftsutgifter				
4		11 827 448	11 571 000	10 954 539
5		2 319 174	2 472 000	2 418 090
6		16 188 733	15 631 200	14 273 873
7		498 287	406 000	430 844
8	6	4 746 977	1 861 000	1 870 591
9				0
10				0
11		35 580 619	31 941 200	29 947 937
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		-883 654	13 600	488 715
Finansposter				
12		21 410		54 733
13		933		842
14		20 476	0	53 891
NETTO DRIFTSRESULTAT		-863 177	13 600	542 605
Intern finansiering				
15		263 605	263 605	0
16		0	0	0
17		0	0	0
18		263 605	263 605	0
19		0	0	0
20		0	0	0
21	4	0	277 205	279 000
22	4	0	0	0
23		0	277 205	279 000
24		-599 572	0	263 605

Bodo Spektrum KF

Investeringsregnskap 2016

	Note	Investering 2016	Budsjett 2016	Investering 2015
INNEKTER				
1	Overføringer med krav til motsetelse	0	0	0
2	Sum inntekter	0	0	0
UTGIFTER				
3	Lønnautgifter	0	0	0
4	Kjøp av varer og tj som inng. i tj.produsjon	0	0	0
5	Inventar og utstyr investering	0	0	0
6	Vedlikehold, byggetjenester, nybygg	0	0	0
7	Overføringer	0	0	0
8	Sum utgifter	0	0	0
FINANSTRANSAKSJONER				
9	Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0
10	Sum finansieringstransaksjoner	0	0	0
FINANSIERINGSBEHOV				
Dekket slik:				
12	Bruk av lån	0	0	0
13	Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
14	Salg av aksjer og andeler	0	0	0
15	Bruk av tidligere års disponert	0	0	0
16	Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0
17	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
18	Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
19	Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
20	Bruk av likviditetsreserve	0	0	0
21	Sum finansiering	0	0	0
22	UDEKKET/UDISPONERT I ÅR	0	0	0

Bodø Spektrum KF

Balanseregnskap 2016

	Note	Balanse 2016	Balanse 2015
EIENDELER			
1	Anleggsmidler		
2	Pensjonsmidler	16 736 694	15 025 335
3	Sum anleggsmidler	16 736 694	15 025 335
Omløpsmidler			
4	Kortsiktige fordringer	3 222 450	4 679 168
5	Premieavvik	409 858	367 857
6	Kasse, postgiro, bankinnskudd	3 096 078	2 509 835
7	Sum omløpsmidler	6 728 386	7 556 859
8	SUM EIENDELER	23 465 080	22 582 194
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
9	Disposisjonsfond	1 624 645	1 624 645
10	Bundne driftsfond	600 000	600 000
11	Ubundne investeringsfond	76 482	76 482
12	Regnsk messig mindreforbruk	0	263 605
13	Regnsk messig merforbruk	-599 572	0
14	Utdisponert i investeringsregnskap	443 624	443 624
15	Udekket i investeringsregnskap		
16	Kapitalkonto	-1 590 570	-2 292 423
17	Sum egenkapital	554 609	715 933
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
18	Pensjonsforpliktelse	18 327 264	17 317 758
Kortsiktig gjeld			
19	Annens kortsiktig gjeld	4 583 207	4 548 503
20	Sum gjeld	22 910 471	21 866 261
21	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	23 465 080	22 582 194

31. desember 2016

Bodø den 5. 4. 2017

Syvonne Pettersen

Syvonne Pettersen
medlem

Kristian Amundsen

Kristian Amundsen
styremedlem

Hans Larsen
styreleder

Brita Bjørnbakk

Brita Bjørnbakk
styremedlem

Øystein Mathisen

Øystein Mathisen
styremedlem

Trine Karlsen

Trine Karlsen
styremedlem

Steinar Bang Hansen

Steinar Bang Hansen
daglig leder

Bodø Spektrum KF

Noter 2016, side 1 av 3.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskaps-skikk. All tilgang av midler i løpet av året som vedører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjerte utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler, dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Note 1 - Endring i arbeidskapitalen

DRIFTSREGNSKAP:	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel	34 696 966	30 436 651
Inntekter investeringsdel	0	0
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	21 410	54 733
Sum anskaffelse av midler	34 718 375	30 491 384
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel	35 580 619	29 947 937
Utgifter investeringsdel	0	0
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	933	842
Sum anvendelse av midler	35 581 552	29 948 779
Avsetninger og bruk av avsetninger		
Avsetninger	0	542 605
Bruk av avsetninger	263 605	0
Til avsetning senere år	599 572	0
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-863 177	542 605

BALANSE:	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Omløpsmidler		
Endring betalingsmidler	586 244	433 569
Endring kortsiktige fordringer	-1 456 718	1 630 423
Endring porsmeavvik	42 001	-304 341
Endring omløpsmidler	-828 473	1 759 651
Kortsiktig gjeld		
Endring annen kortsiktig gjeld	-34 704	-1 217 046
ENDRING ARBEIDSKAPITAL	-863 177	542 605

En negativ endring av arbeidskapitalen viser at betalingsevnen/likviditeten er svekket.

Note 2 - Godtgjørelse og revisjonshonorar

Ytelser til ledende personer og revisor	Lønn og annen godtgjørelse
Daglig leder	791 779
Daglig leder pensjonskostnader	94 712
Styrets medlemmer	81 761
Revisor - honorar for revisjon	69 375

Det er ikke gitt lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte, styremedlemmer eller medlemmer av representantskapet.

Bodo Spektrum KF

Noter 2016, side 2 av 3.

Note 3 - Pensjonsforpliktelse

(Anm. 2, 5 og 18 i balanseregnskap)

Bodo Kommunale Pensjonskasse - Bodo Spektrum KF

Noteopplysninger:

Årets netto pensjonskostnad spesifisert

Årets pensjonskostnad spesifisert	2015	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 454 595	1 367 865
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	663 811	704 610
Brutto pensjonskostnad	2 118 406	2 072 475
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	644 229	708 872
Netto pensjonskostnad	1 474 177	1 363 603
Sum amortisert premieavvik	79 501	50 585
Administrasjonskostnader	118 727	118 437
Samlet pensjonskostnad inkl adm kostn	1 672 405	1 532 625

Årets premieavvik	2015	2016
Innbetalt premie	1 271 767	1 453 261
- Netto pensjonskostnad	1 474 177	1 363 603
= Årets premieavvik	-202 410	89 658
Arb.giveravg. av premieavvik	-15 990	7 083

Akkumulert premieavvik	2016
Akkumulert premie pr 31.12. forrige år	340 269
Årets premieavvik	89 658
- amortisert premieavvik	50 585
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	379 342

Pensjonsmidler, Pensjonsforpl og beregnet akkumulert premieavvik og beregn. forutsett pensj.poster	Aktuarbereggn. pensj.poster	Bokførte pensj.poster	Arbeids-giveravg.	Estimat-avvik
Pensjonsmidler 31.12.	16 736 694	16 736 694		-232 655
Pensjonsforpliktelse 31.12.	-18 210 809	-18 210 809		-793 463
Netto bokført pensjonsforpl. 31.12. med aga		-1 474 115	-116 455	
Akkumulert premieavvik 31.12. med aga		379 342	30 516	50 585
Netto ikke bokført estimatavvik				-975 533

Økonomiske forutsetninger og annet	2016
Avkastning på pensjonsmidler	4,60 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %

Estimatavvik 2016	Fra tidl. år	Årets	Amortisert	Pr 31.12.
Estimatavvik pensjonsmidler		-232 655	50 585	-182 070
Estimatavvik pensjonsforpliktelse		-793 463		-793 463
Netto ikke bokført estimatavvik	0	-1 026 118	50 585	-975 533

Akkumulerte tall fra tidligere år fremkommer i aktuarberegningen for 2016

Bodø Spektrum KF

Noter 2016, side 3 av 3.

Note 4 - Spesifikasjon av samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret:

(Linje 22 og 23 i driftsregnskap, linje 9-13 i balanseregnskap)

Oversikt avsetninger:	Saldo pr. 01.01.16	Avsetninger	Bruk av fond	Saldo pr. 31.12.16
Disposisjonsfond, vedlikehold	1 624 645	0	0	1 624 645
Bundet driftsfond Enoktiltak	600 000	0	0	600 000
Ubundet investeringsfond	76 482	0	0	76 482
Mertforbruk	0	-599 572	0	-599 572
Mindreforbruk	0	0	0	0
Totalt	2 301 127	-599 572	0	1 701 555

UB 31.12 viser saldo på disposisjonsfond. Dette er til styrets frie disposisjon til vedlikehold

Mindreforbruk 2015 ble vedtatt avsatt disp fond, men avsetningen strykes da resultatet for 2016 ble mertforbruk

Note 5 - Kapitalkonto

(Linje 16 i balanseregnskap)

Debetposter i året		Kreditposter i året:	
UB 01 01 (underskudd i kapital)	3 392 425		
Når utdrager pensjonsforpliktelser	1 009 506	Aktivering pensjonsmidler	1 711 359
		Balans 31.12.2015	1 590 570
Sum debet	3 301 929	Sum kredit	3 301 929

Note 6 - Spesifikasjon av overføringer mellom foretak og kommune

(Linje 2 og 8 i driftsregnskapet)

Av bokført beløp utgjør følgende overføringer mellom foretak og kommune:

Overføring fra kommune:	2016	2015	2014
Tilskudd fra Bodø kommune	6 063 000	5 004 000	5 341 000
Overføring fra selsk til Bodø kommune	1 241 000	2 382 700	2 185 000
Overføring vedrørende Bankgatafjellanen	1 432 152		
Totalt	8 736 152	7 386 700	7 526 000

Tilskudd fra Bodø kommune består av kr 4 834 000 (ordinær tilskudd), kr 75 000 (tilskudd Aspostyra Stadion) og

kr 1 154 000 (subsidier barne- og ungdomsbett)

Overføring til kommune:	2016	2015	2014
Overføring til Bodø kommune	0	0	0
Totalt	0	0	0

I sum overføringer på kr 4.746.977 (linje 5 i driftsregnskapet) er kr 2.575.000 gratis årskort i Badeland

Bodø Spektrum KF har beregnet summen av innteksttap og merkostnader foretaket mener direkte kan knyttes til ordningen med gratis årskort. Ut fra en forsiktig vurdering har vi kommet til at dette kan fastsettes til kr 1.344.985. Beløpet søkes refundert av Bodø Kommune.

I tillegg vil vi gjøre oppmerksom på at spørsmålet om plikt til å svare merverdiavgift samt eventuelt å innbetale og betale arbeidsgeavgift av utaket av billetter heller ikke er 100% avklart.

Note 7 - Mellomværende Bodø Kommune, fordring, gjeld

Fordring Bodø Kommune	631 829
Gjeld Bodø Kommune	475 740

Gjeld til Bodø kommune er skyldig onlineær mv.a fratrukket mv.a-kompensasjon. Bokført som kortsiktig gjeld/fordring i Bodø Spektrum KF

Note 8 - Investeringer

Investeringene er aktivert i regnskapet til Bodø Kommune og budsjetbehandlet i forhold til Bodø Kommune.

Investeringene er ikke slutført.

Salten kontrollutvalgsservice	
Dato	30-03-2017
Jnr.	17/245
Arkiv nr.	412 8.3
Hjemmel u off:	

Bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 1.E5.1

Dato: 30. mars 2017

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Bodø Spektrum KF som viser et netto negativt driftsresultat på kr 863 177 og et regnskapsmessig merforbruk på kr 599 572,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø Spektrum KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets beretning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bodø den 30. mars 2017

Liv Anne Kildal

Oppdragsansvarlig revisor

*KOPI: Kontrollutvalget i Bodø kommune
Foretakets styre*

SAK 20/17

Årsregnskap Bodø kommune 2016 – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Bodø kommune Regnskap 2016 datert 15. februar 2017
- Bodø kommune Årsberetning 2016, ikke signert, datert 17.3.2017
- Salten kommunerevisjon IKS 7. april 2017 – Brev til bystyret: Uavhengig revisors beretning for 2016
- Salten kommunerevisjon IKS 7. april 2017 – Brev til kontrollutvalget: Revisjon av Bodø kommunes regnskap pr 31.12.2016
- Bodø kommune 04.04.2017: Finansforvaltning Bodø kommune – årsrapport 2016
- Salten kommunerevisjon IKS 07.04.2017: Vurdering av finansforvaltningen i Bodø kommune for 2016

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget skal avgi sin uttalelse om årsregnskap 2016 til bystyret.

Det fremgår av Forskrift om kontrollutvalg § 7 at kontrollutvalget skal avgi "uttalelse om årsregnskapet". Kontrollutvalget avgir sin uttalelse til bystyret, men kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende "tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget".

Innholdet i kontrollutvalgets uttalelse er ikke regulert i retningslinjer, lover eller forskrifter. Bestemmelsen gir kontrollutvalget rett til å knytte kommentarer til årsregnskapet med revisjonsberetning før årsregnskapet skal behandles i bystyret. Som grunnlag for kontrollutvalgets uttalelse om regnskapet ligger:

- Årsregnskapet for 2016, avlagt 15. februar 2017 av rådmann, kommunaldirektør og regnskapssjef
- Årsberetningen 2016, datert 17.03.2017
- Revisjonsberetningen for 2016, avlagt av Salten kommunerevisjon IKS 7. april 2017

I tillegg til ovennevnte dokumenter oversendes til orientering revisors brev datert 7. april 2017: «Revisjon av Bodø kommunes regnskap pr 31.12.2016». Rådmannens årsrapport for finansforvaltningen i 2016 ettersendes så snart denne foreligger. Vedlagt er imidlertid revisors vurdering av finansforvaltningen for samme år.

Årsberetningen inneholder økonomiske tilbakemeldinger tilknyttet regnskapet, og skal jfr forskrift om årsregnskap og årsberetning (§10) redegjøre for vesentlige avvik mellom utgifter hhv. inntekter i årsregnskapet og den bevilgning til formålet som er gitt i regulert budsjett.

Årsberetningen skal i henhold til kommuneloven § 48 nr 5 i tillegg inneholde følgende informasjon:

- Det skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten
- redegjørelse for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen.
- redegjørelse for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Regnskapet er fremlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 388 000 (2015: mindreforbruk kr 60,6 mill, 2014 mindreforbruk kr 4,671 mill, 2013: kr 0, 2012: merforbruk kr 2,535 mill).

Nevnte kr 89 388 000 er vesentlig bedre enn den rapporteringen som lå til grunn for tertial 2, noe som bl.a forklares med at inntekt på skatt og rammetilskudd ble vesentlig høyere (kr 33,3 mill) enn hva som ble lagt til grunn i tertialrapport 2.

Årsberetningen opplyser om at akkumulert premieavvik er kr 232 mill ved utgangen av 2016 (2015: kr 217 mill), og at premieavviksfondet er på kr 29,5 mill.

Budsjettavvik er forklart punkt for punkt i årsberetningens kapitel 3. Dette gjelder bl.a

Pkt 2 Merinntekter kr 18 mill for Andre salgs- og leieinntekter, bl.a inntektsvekst vann / avløp kr 8,2 mill.

Pkt 4 / 7 Merinntekt skatt / rammetilskudd kr 28,3 mill

Pkt 5 Merinntekt Andre statlige overføringer kr 7,6 mill, i hovedsak tilknyttet integreringstilskudd

Pkt 8 Mindreinntekt eiendomsskatt kr 0,2 mill, men årsberetningen opplyser at skatten ble oppregulert med kr 13 mill i tertialrapport 1.

Pkt 10 Mindreforbruk lønn kr 54,0 mill (2015: mindreforbruk kr 39,0 mill, 2014: merforbruk kr 5,6 mill, 2013: merforbruk kr 8,4 mill). Mindreforbruk oppvekst/kultur 20,0 mill, R8 12,6 mill, helse/omsorg 11,0 mill.

Pkt 11 Sosiale utgifter har et mindreforbruk på kr 33,1 i mill (2015: mindreforbruk kr 35,5 mill, 2014: mindreforbruk kr 76,1 mill, 2013: mindreforbruk kr 20,2 mill). Dette forklares med lavere lønnsutgifter og med bokføring av pensjonsutgifter inkludert premieavvik.

Pkt 12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon hadde et merforbruk med kr 56,7 mill (2015: kr 66,6 mill, 2014: merforbruk kr 46,5 mill). Samtlige avdelinger bidrar negativt på dette området.

Pkt 20 Rentekostnader er kr 3,8 mill lavere enn budsjettert, grunnet lavere lånerenter.

Avvik for de ulike avdelingene er som følger:

Tjenesteområde	Avvik i mill kr
Administrasjonsavdelingen	mindreforbruk 0,87
Økonomi- og finansavdelingen	mindreforbruk 0,67
Nærings- og utviklingsavdelingen	mindreforbruk 0,7
OK-avdelingen	merforbruk 11,3
HO-avdelingen	mindreforbruk 29,0
Teknisk avdeling	mindreforbruk 10,1
Rammeområde 8	mindreforbruk 63,7

I årsberetningens kap 4 Budsjettgjennomføring er det redegjort for årsaker til avvikene på de ulike avdelingene.

Innen OK-avdeling er det merforbruk med 11,3 mill. Årsberetningen viser bl.a til merforbruk innen Barnehagesektoren med kr 5,5 mill, og Barne- og familieenheten med kr 14,1 mill. For sist nevnte enhet nevnes at hele merforbruket gjelder barnevernet. Det rapporteres om mindreforbruk ved Flyktningkontoret (kr 6,6 mill).

For HO-avdelingen er mindreforbruket kr 29,0 mill. Det opplyses i beretningen at årsaken til samlet mindreforbruk er forsinket oppstart av planlagt drift, mindre utgifter til ressurskrevende brukere, merinntekter og stram styring. Mindreforbruk Pleie og omsorg er kr 32,6 mill (2015: mindreforbruk kr 14,7 mill, 2014: kr 1,6 mill). Hjemmetjenesten har merforbruk med kr 14,3 mill (2015: kr 8,7 mill), mens institusjonsområdet viser mindreforbruk med kr 9,8 mill (2015: kr 10,7 mill). Videre opplyses at Miljøtjenesten viser et mindreforbruk med kr 8,5 mill, Tildelingskontoret kr 6,5 mill.

Teknisk avdelings regnskap har et samlet mindreforbruk med kr 10,2 mill (2015: kr 12,8 mill), bl.a grunnet mindreforbruk Geodata kr 9,9 mill. Ifølge årsberetningen har gjennomføring av eiendomsskatteprosjektet vært gjennomført i egen regi, hvilket opplyses å ha medført store besparelser.

Investeringsregnskap

Årsberetningen redegjør videre for investeringsregnskapet i kapitel 5. Finansieringsbehov på kr 926,3 mill (2015: kr 888,4 mill, 2014: kr 1 147 mill, 2013 kr 696,4 mill) er fullt ut finansiert. Avvik i investeringsregnskapet er kommentert.

Likestilling og etikk og betryggende kontroll:

I årsberetningens kapitel 6 er det redegjort for den faktiske tilstand når det gjelder likestilling, samt om tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling. I kapitel 7 er det nevnes at det arbeides med bevisstgjøring av etiske problemstillinger, mens kapitel 8 redegjør om tiltak vedrørende internkontroll.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert Bodø kommunes årsregnskap som viser kr 2 590 457 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 388 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon.

Regnskap for foretakene Bodø Spektrum KF, Bodø Havn KF, Bodø Kommunale Eiendommer KF og Stormen Kulturhus Bodø KF blir lagt frem i separate saker.

Kommunens regnskap for 2015 ble behandlet av bystyret i sak PS 16/45. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side. Kontrollutvalgets uttalelse ble tatt til orientering.

Vurderinger:

Generelt sett kan det være aktuelt for kontrollutvalget i sin uttalelse å mene noe om regnskapsresultat og forslag til disponeringen av overskudd, eventuelt inndekking av underskudd. Gitt kontrollutvalgets oppgave bør uttalelsen fokusere på lovlighet og økonomiske konsekvenser heller enn politisk hensiktsmessighet.

Andre forhold det kan være aktuelt å uttale seg om er budsjettdisiplinen, informasjonsverdien i regnskap og årsberetning og den interne kontrollen.

Kontrollutvalget kan også finne det nødvendig å utdype / omtale forhold som fremkommer i revisjonsberetningen eller andre forhold kontrollutvalget anser for viktige i forhold til det avlagte regnskapet.

Det samlede mindreforbruk gir kommunen større handlefrihet fremover.

Årsberetningen redegjør i noen grad om tiltak vedrørende betryggende kontroll, etisk standard, om faktisk tilstand for likestilling i kommunen tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling.

Kontrollutvalgets sekretariat har ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.

I tilknytning til saken er administrasjonen kalt inn til møtet kl 13.00 for å redegjøre om hovedtrekkene i regnskapet, samt svare på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

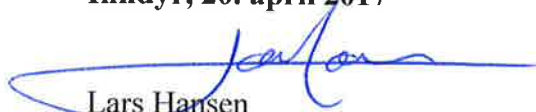
Kontrollutvalget har i møte 26. april 2017 behandlet Bodø kommunes årsregnskap for 2016. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisors beretning for 2016, og rådmannens årsberetning for 2016.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt rådmannens årsberetning, tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Bodø kommunes aktivitet i 2016.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet for 2016 er lagt frem med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 388 000.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen, har kontrollutvalget ingen merknader til Bodø kommunes årsregnskap for 2016.

Inndyr, 20. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Årsberetning 2016 Bodø kommune

1. Kommunens økonomiske stilling

Årsregnskap for Bodø kommune for 2016 er gjort opp i henhold til kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk og viser et mindreforbruk på 89,4 mill kr. Nettodriftsresultat er på 81,8 mill kr og utgjør 2,2 % av brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 1,75 %.

Driftsregnskap – utvikling og sammenhenger

Gjennom hele 2016 har det vært sterk fokus på økonomistyring. Spesielt gjelder dette Helse- og omsorgsavdeling som har klart å snu den negative trenden og går med overskudd andre år på rad. Avdelingen har innført månedlig gjennomgang av økonomi gjennom bruk av rapporteringssystemet «Styrhuset».

Andre tertialrapport 2016 viste positiv avvik for kommunen totalt sett på 26,6 mill kr inkludert tekniske korrigeringer av pensjonsutbetalinger (premieavvik). Rett etter at tertialrapport 2 ble overlevert kom det ny informasjon om økning av skatteanslaget på landsbasis og rådmannen anslo at resultatet kunne vært ytterligere 20 mill kr bedre. Dette vises i tabellen under. For kommentarer til avvik vises det til kapittel 4 Budsjettgjennomføring og avdelingenes redegjørelse av resultatet.

(alle tall i millioner kroner)	Tertial 2	Årsresultat	Avvik
Administrasjon	-3,0	-0,9	2,1
Økonomi og finans	0,5	1,1	0,6
Rådmann og politikk	-0,5	-1,6	-1,1
Næring og utvikling	0,0	-0,7	-0,7
Grunnskole	2,0	0,5	-1,5
Barnehage	-5,2	-5,5	-0,3
Ok-øvrige	-5,0	-6,5	-1,5
Helse og Omsorg	4,6	29	24,4
Teknisk	5,0	10,1	5,1
Sum tjenesteproduksjon	-1,6	25,5	27,1
Felles (R8)	28,2	63,9	35,7
Til sammen	26,6	89,4	62,8

Hovedårsakene til det gode resultatet er mindreforbruket ved Helse- og omsorgsavdeling, økte skatteinntekter og lavere pensjonskostnader. Det har også krevd tid å omstille seg til de effektiviseringskrav som er satt i forbindelse med PFV1 og PFV2.

I tabell nedenfor vises overgangen fra andre tertialrapport (T2) til faktisk regnskapsmessig resultat for 2016.

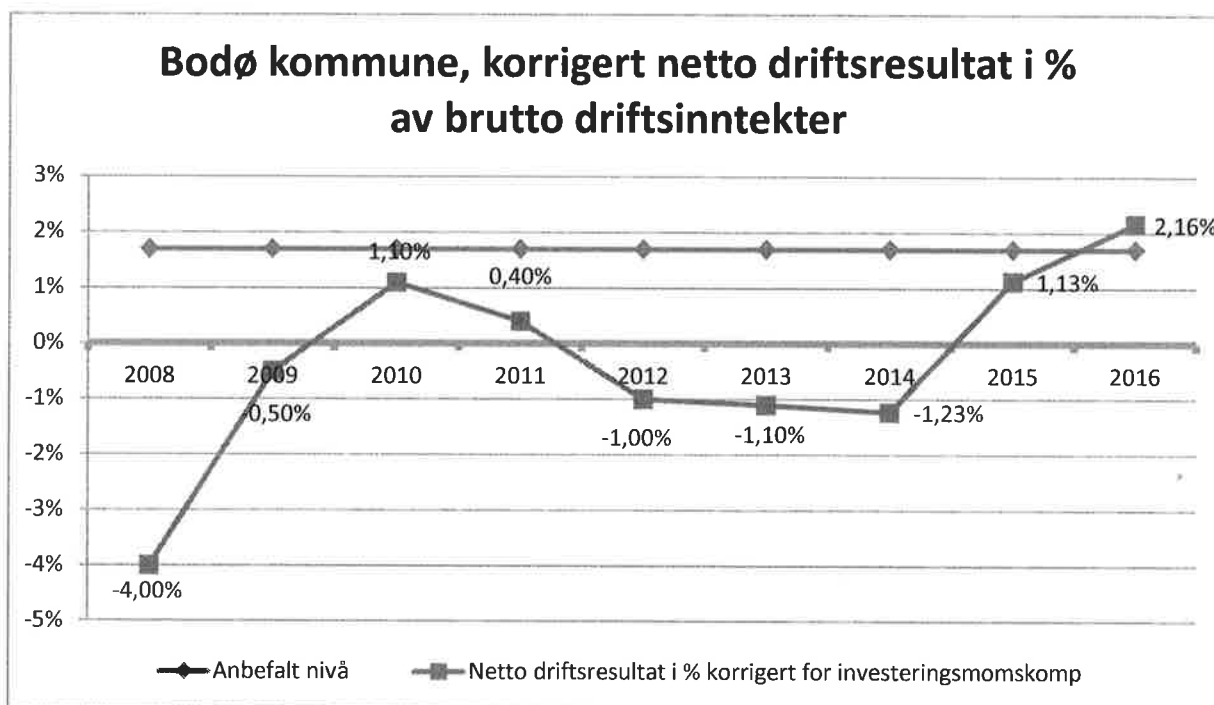
Resultat 2016 vs. T2 rapport

T2 rapport	16,2	Iht prognose fra T2 rapportering før pensjonskorrigering
Avvik tjenesteområdene	27,1	differanse mellom T2 of endelig resultat
Resultat før R8 korrigeringer	43,3	avvik prognose T2/endelig resultat
Skatt/rammetilskudd	33,3	Betydelig bedre skatteinngang enn rapportert
Lønnsavsetning	-0,9	Mindreutgift fra lønnsoppgjør ble noe lavere enn rapportert
Kjøp/salg av kvotekraft	-7,6	Inntektssvikt utover den rapporterte
Finans	1	Finansavkastning, avdrag
Reduserte reguleringspremie	-1,2	Lavere reg.premie (pensjon) enn antatt i tertialrapport
Kostnadsført premieavvik	-32,2	Amortisering av tidligereårs avvik, alle pensjonskasser
Bruk av premiefond KLP	11,5	Ikke mulig å forutsi, avhengig av lønnsoppgjør
Premieavvik	45,8	BKP, KLP, SPK
Overføring til BKBS	-4,8	Utlån som ikke var budsjettert
Alt annet	1,7	Tilskudd, overføringer, service og driftsavtaler
Regnskapsmessig resultat	89,9	

Staten økte i oktober skatteanslaget for 2016 på landsbasis med hele 3,1 mrd. Skatteøkning på landsbasis ga en merinntekt på 33,3 mill kr for kommunen i forhold til informasjon fra tertialrapport 2. Når skatteinntekter på landsbasis blir høyere bidrar kommuner med god skatteinngang mindre til utjevningsordning enn når det er motsatt situasjon. Den gode skatteøkningen videreføres ikke i 2017. Lønnsoppgjør 2016 ble også anslått noe lavere enn antatt i tertialrapport 2.

Andre poster i tabellen over: Kjøp og salg av kvotekraft ble lavere enn antatt. Finansområde ga 1 mill mer i inntekt enn rapportert. Som følge av lønnsoppgjør ble reguleringspremie lavere, men i mindre grad enn rapportert. Bokført bruk av premiefondet hos KLP ble på 13,8 mill kr og var ikke kjent per rapporteringstidspunkt.

Regnskapsskjema «Økonomisk oversikt – Drift» viser både kommunens mer- og mindreforbruk (offisielt årsresultat) samt «Netto driftsresultat». Staten anbefaler et forhold mellom netto driftsresultat og bruttodriftsinntekter på 1,75 % (tidligere anbefaling var 3 %) for å sikre kommunens nødvendig handlefrihet på sikt. For 2016 er det forholdet for Bodø 2,16 %. Bodø kommune har et meget ekspansivt investeringsprogram i neste 4 årsperiode. I tillegg har kommunen gjennom strategisk samfunnsplan et mål om å nå 70.000 innbyggere innen 2030. Dette vil naturlig nok kreve store investeringer også i tiden fremover. Mål og investeringsportefølje krever at Bodø kommune klarer å levere over tid regnskapsresultat tilsvarende statens anbefalinger for å sikre økonomisk handlefrihet fremover.

Framtidskonsekvenser

Bodø kommune har i 2016 levert betydelig bedre resultat enn tidligere rapportert. De fleste avdelinger har levert et positivt resultat. Det er spesielt gledelig at HO avdeling etter flere år med hardt arbeid, klarer å levere positivt resultat. Selv om deler av mindreforbruket skyldes ikke oppbrukte bevilgninger som følge av sent drift i 2016, mener rådmann at også skjerpet fokus på økonomistyring i denne avdeling er årsak til det gode resultatet.

Kommunen har imidlertid fortsatt en lang vei å gå mot en mer bærekraftig økonomi på sikt. Det er svært viktig at fokuset på økonomistyring fortsetter for å unngå behov for mer drastiske inngrep i drift. HO avdeling har fortsatt store effektiviseringskrav på seg (15 mill kr), men arbeidet lettes fordi avdelingen ikke bærer byrden fra 2016 over i det nye regnskapsår.

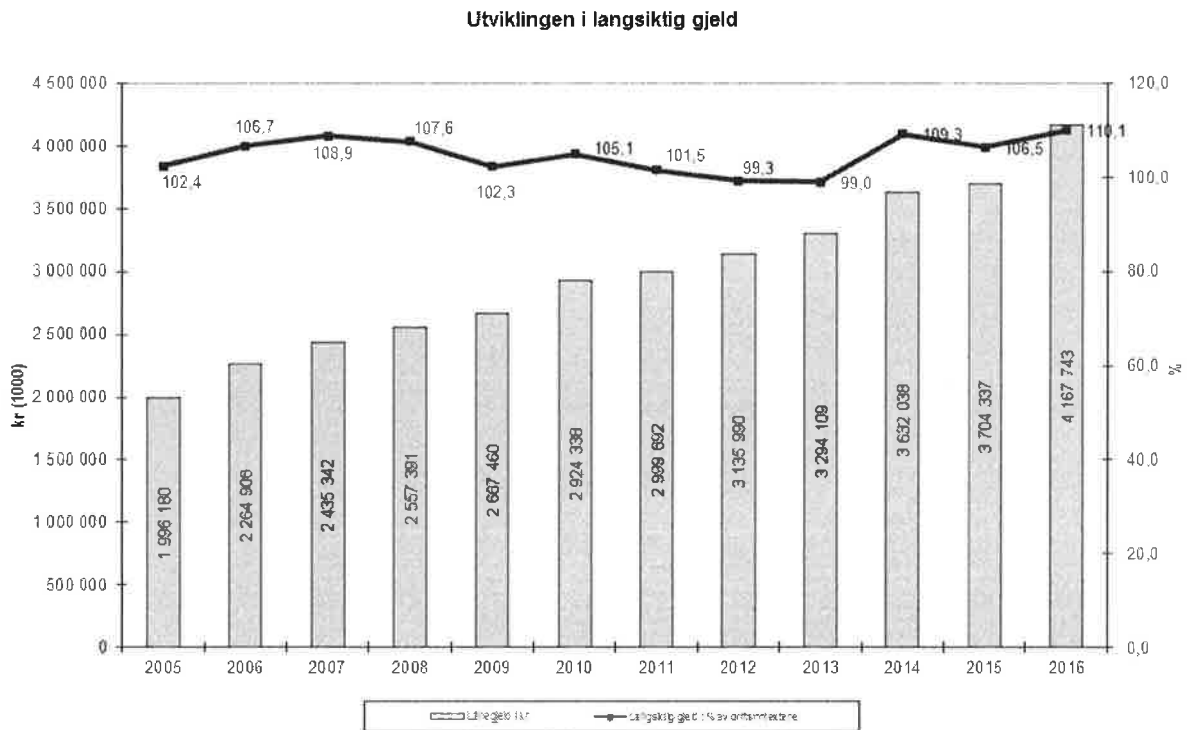
Aksjeutbytte fra Bodø Energi og SKS, og inntekter fra strømproduksjon (SKS): kommunen har gjort seg avhengig av disse inntektene og bruker dem som en del av finansieringsgrunnlaget i de årlige budsjett. Dette betyr at hver endring direkte påvirker kommunens handlefrihet. I de siste fire år har inntekter fra strømproduksjon falt betraktelig, og har skapt utfordringer i forbindelse med saldering av budsjett. Det er derfor svært viktig at kommunen gjennom aktiv utøving av eierskap i ovennevnte bedrifter sikrer aksjeutbytte i tiden fremover.

Akkumulert premieavvik (pensjon) er per 31.12.16 er på 232 mill kr med en årlig amortisering på 37 mill kr, mens premieavviksfond (finansiering) er på 29,5 mill kr. Dette ytterligere forsterker behov for skjerpet økonomistyring.

Bodø kommune har fortsatt liten evne til å reagere på budsjettavvik og uforutsette utgifter for kommende år.

2. Utvikling i langsiktig gjeld og likviditet

Langsiktig gjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser har økt med 463,4 mill kr fra 2015 til 2016. Dette skyldes i all hovedsak økt lånemidler som for 2016 ble på 563,2 mill kr. Til sammenligning utgjør betalte avdrag for 2016 248,4 mill kr. Så lenge betalte avdrag er lavere enn låneopptak vil kommunens gjeld øke. Staten anbefaler at kommunens samlede gjeld ikke overstiger 50 % av brutto driftsinntekter. Ved avslutning av 2016 er dette nøkkeltall for Bodø på 110,1 % jf. diagrammet under. Hvis kommunen ønsker å bedre den økonomiske handlefriheten må den langsiktige gjelden holdes uendret eller øke mindre enn frie inntekter slik at det oppnås positivt bidrag.

Kommunens totale likviditet er betydelig høyere i forhold til 2015. Dette skyldes i all hovedsak ubrukte lånemidler fra kommunens investeringsprosjekter. Det er veldig viktig at kommunen jobber mer målbevisst for å styrke likviditet.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum likvider	1133	1108,3	919,3	741,5	692,5	417	957
Bundne fond	94,5	101	122,9	127,5	109,1	108,6	117,7
Skattetreksmidler	53,2	53,3	60,8	59,1	65,1	64,4	66,2
Ubrukte lånemidler	364,8	337,1	215,9	157,3	123,9	97,3	240,8
Disp likviditet	620,5	616,9	519,7	397,6	394,4	146,7	532,3

3. Budsjettavvik

Økonomisk oversikt drift viser avvik mellom vedtatt og regulert budsjett, samt regnskapet i 2016 og 2015. Forskrift for årsberetning krever at det redegjøres for avvik mellom regulert budsjett (budsjettfullmakt) og faktisk årsregnskap.

Økonomisk oversikt - drift. Tall i 1000 kr.	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap	Avvik	Avvik
	2016	2016	2016	2015	i kr	i %
Driftsinntekter						
1 Brukerbetalinger	135 512	138 741	140 293	134 194	-3 228	-2,3
2 Andre salgs- og leieinntekter	331 540	313 519	310 493	301 920	18 021	5,7
3 Overføringer med krav til motytelse	467 914	456 152	355 435	441 842	11 763	2,6
4 Rammetilskudd	1 192 619	1 182 966	1 184 621	1 140 205	9 653	0,8
5 Andre statlige overføringer	114 177	106 596	98 472	93 575	7 581	7,1
6 Andre overføringer	10 398	9 385	4 309	12 525	1 013	10,8
7 Skatt på inntekt og formue	1 345 278	1 326 536	1 326 536	1 244 718	18 742	1,4
8 Eiendomsskatt	186 416	186 600	173 600	110 290	-184	-0,1
9 Andre direkte og indirekte skatter	200	150	150	200	50	-
Sum driftsinntekter	3 784 055	3 720 645	3 593 908	3 479 469	63 410	1,7
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	1 778 808	1 832 847	1 777 250	1 670 471	-54 038	-2,9
11 Sosiale utgifter	357 046	390 201	380 582	338 335	-33 154	-8,5
12 Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	651 537	594 856	469 732	482 531	56 680	9,5
13 Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	573 080	552 861	542 191	530 441	20 219	3,7
14 Overføringer	297 067	293 002	262 216	260 816	4 065	1,4
15 Avskrivninger	201 215	194 150	136 240	182 426	7 065	3,6
16 Fordelte utgifter	-211 291	-182 713	-84 396	-92 438	-28 578	15,6
Sum driftsutgifter	3 647 461	3 675 203	3 483 815	3 372 581	-27 742	-0,8
Brutto driftsresultat	136 594	45 442	110 094	106 887	91 152	200,6
Finansinntekter						
17 Renteinntekter, utbytte og eieruttak	58 924	55 409	55 409	62 613	3 515	6,3
18 Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidl)	1 805	-	-	1 007	1 805	-
19 Mottatte avdrag på utlån	647	331	331	715	316	95,4
Sum eksterne finansinntekter	61 376	55 740	55 740	64 335	5 636	10,1
Finansutgifter						
20 Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	114 167	117 973	112 475	118 992	-3 807	-3,2
21 Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	335	-	-
22 Avdragsutgifter	202 381	198 451	192 575	194 036	3 930	2,0
23 Utlån	835	1 063	902	1 003	-228	-21,5
Sum eksterne finansutgifter	317 383	317 488	305 952	314 366	-105	0,0
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-256 007	-261 748	-250 212	-250 032	5 741	-2,2
24 Motpost avskrivninger	201 215	194 150	136 240	182 426	7 065	3,6
Netto driftsresultat	81 802	-22 156	-3 879	39 281	103 958	-469,2
Interne finanstransaksjoner						
25 Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	60 598	60 598	-	4 671	-0	-
26 Bruk av disposisjonsfond	300	300	-	40 368	-	-
27 Bruk av bundne fond	11 857	20 082	10 070	12 796	-8 225	-41,0
Sum bruk av avsetninger	72 755	80 980	10 070	57 834	-8 225	-10,2
28 Overført til investeringsregnskapet	552	500	-	5 155	52	10,4
29 Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-
30 Avsetninger til disposisjonsfond	43 696	43 696	6 012	18 946	-0	-0,0
31 Avsetninger til bundne fond	20 922	14 628	180	12 417	6 294	43,0
Sum avsetninger	65 169	58 824	6 191	36 517	6 346	10,8
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	89 388	0	0	60 598	89 388	0,0

1. Brukerbetalingene ligger 3,2 mill kr under budsjett, dette skyldes i hovedsak mindreinntekter på foreldrebetalingene innenfor skoleområdet. Brukerbetalingene er i hovedsak knyttet til SFO, barnehager og sykehjem.

2. Andre salgs- og leieinntekter viser en merinntekt på 18,0 mill kr. Dette skyldes i hovedsak inntektsvekst på områdene VA med 8,2 mill kr, flerbrukshall i Bankgata 1,5 mill kr og boligkontoret 1,8 mill kr. Ellers er det en del ikke budsjetterte inntekter på skolene, type utleie av lokaler og annet som bidrar i positiv retning.

3. Overføringer med krav til motytelse viser en merinntekt på 11,7 mill kr. Dette er i hovedsak drevet av fødselspengerefusjon 4,3 mill kr, bonusinntekter 2,7 mill kr, refusjoner fra staten 2,9 mill kr og statstilskudd 4,7 mill kr. Mindreinntekter har kommet på områder som refusjoner 1,8 mill kr, refusjoner lån 2,1 mill kr og mva kompensasjon 0,6 mill kr.

4. og 7. I tertialrapport 2- 2016 ble det signalisert en forventet mindreinntekt på rundt 0-5 mill kr. Like etterpå ble statsbudsjettet for 2017 kjent, der også skatteanslaget for kommunene for 2016 ble økt med hele 3,1 mrd kr. Det ble i formannskapsmøte av 13.oktober informert om dette og at kommunen ville få en merinntekt på området. I årsregnskapet havnet skatt- og rammetilskuddet på en merinntekt på 28,3 mill kr. Årsaken til avviket skyldes at kommunen i tertial 2, med de opplysningene som kommunen da hadde, forventet en skattevekst i landet på 8,1 % og Bodø 6,9 %. Ved årets slutt viste deg seg at årsveksten ble 9,7 % på landsbasis og 8,1 % for Bodø kommune.

5. Andre statlige overføringer er i hovedsak knyttet til integreringstilskudd på Flyktningskontoret. Samlet ga dette en merinntekt på 7,6 mill kr.

6. Andre overføringer, merinntekten på dette området stammer fra prosjektet i regi av kulturskolen, der kommunen har mottatt en overføring på 1,2 mill kr til den kulturelle skolesekken. Dette var ikke budsjettert.

8. Eiendomsskatten viser en liten mindreinntekt på 0,2 mill kr. Eiendomsskatten ble regulert opp med 13 mill kr i 1. Tertialrapport 2016 fordi prognosen viste at budsjettet var for lav.

9. Andre direkte og indirekte skatter gjelder konsesjonsavgift som krafteiende kommuner får. Disse er ikke kjent før regnskapsår er ferdig. For 2016 er konsesjonsgebyret på 0,2 mill kr fra SKS, mens budsjettet var på 0,15 mill kr.

10. Lønnsutgiftene har et samlet mindreforbruk på 54,0 mill kr. Hovedårsakene er et mindreforbruk på OK avdelingen på 20,0 mill kr, R8 12,6 mill kr (for mye budsjettert lønnsoppgjør) ADM 2,1 mill kr, NU 1,0 mill kr, HO 11,0 mill kr og TA 8,8 mill kr. ØF har hatt et merforbruk på lønnsartene på til sammen 1,4 mill kr som følge av sykefravær. Poster i regnskapet som skiller seg ut negativt er ekstrahjelp, overtid og søndags-/kvelds- og natt tillegg.

11. Sosialt utgifter har et mindreforbruk på 33,1 mill kr. Dette skyldes lavere lønnsutgifter jfr pkt 10 og bokføring av pensjonsutgifter inkludert premieavvikene (BKP, STP, KLP) ved årets slutt.

12. Kjøp av varer som inngår i tjenesteproduksjon har i 2016 bidratt med et merforbruk på 56,7 mill kr. Nesten alle avdelingene har et merforbruk på dette området, ØF/ADM/NUA 3,2 mill kr, OK med 30,3 mill kr, TA med 21,7 mill kr og R8 med 2,6. HO gikk med et mindreforbruk på 1,3 mill kr. Arter som vikartjenester fra private, vedlikehold vinter, lisenser og reiseutgifter er betydelig underbudsjettet.

13. Kjøp av varer som erstatter tjenesteproduksjon hadde i 2016 et merforbruk på 20,2 mill kr. Det er OK med 21,2 mill kr, TA med 0,2 mill kr og HO med 1,0 mill kr som bidrar negativt.

ØF/ADM/NUA derimot har et positivt bidrag på 0,2 mill kr, og R8 med 2,0 mill kr. De aktivitetene som står for de største avvikene er kjøp av barneverntjenester og tilskudd til ikke kommunale barnehager.

14. Overføringer hadde i 2016 et merforbruk på 4,0 mill kr. Dette skyldes i hovedsak regnskapsføringer av kvotekraft som ligger over budsjett.

15. Avskrivninger er budsjettert opp i tertialrapport 1. 2016. Likevel er det et avvik på 7 mill kr ved årets slutt. Avviket får ingen resultateffekt, siden avskrivningene bokføres inn og ut, jfr punkt 24.

16. Fordelte utgifter består av interne overføringer og tilfeldig internsalg, samt fordelte utgifter/inntekter. De interne overføringene skal gå i 0, slik at differansen her skyldes i hovedsak art 16900, samt et mindre avvik på art 16910. Det er i hovedsak Bodø Byteknikk som har bidratt til merinntekten med 27,1 mill kr.

17. Renteinntekter og utbytte: Renteinntekter ble noe høyere i forhold til budsjett pga høyere utbytte enn forutsatt i budsjettet. Det vises til note 12 i regnskapsdokumentet for mer informasjon.

18. Gevinst finansielle instrumenter: Posten viser avkastning på plasseringene, noe som ikke er mulig å vite når budsjettet utarbeides, men i regnskapet skal en eventuell gevinst spesifiseres. I 2016 ble avkastning på 1,8 mill kr og gjelder avkastning fra plasseringene i Alfred Berg likviditet, Storebrand likviditet og DnB likviditet.

19. Her bokføres tilbakebetaling av tidligere gitte utlån til eksterne (ikke sosiale og startlån).

20. Kommunen fikk 3,8 mill kr lavere rentekostnader på grunn av lavere lånerenter enn antatt i budsjettet.

21. Det er i regnskapet ikke ført tap på finansielle instrumenter i 2016.

22. Avdragene på kommunen innlån ble 3,9 mill kr høyere enn budsjett. Dette skyldes feil i forbindelse med budsjettering 2016.

23. Utlån: Her bokføres sosiale lån. Utlån er 0,2 mill kr lavere på grunn av noe lavere aktivitet enn forutsatt.

24. Motpost avskrivninger. Denne posten ses opp mot kommentar under post 15.

25. I henhold til budsjett. Fjorårets resultat er disponert her.

26. Bruk av disposisjonsfond er i henhold til budsjett. Dette gjelder vedtak fattet gjennom 2016 (PS16/212) - driftstilskudd Tusenhjemmet.

27. Bruk av bundne fond er 8,2 mill kr lavere enn budsjett. Det er øremerkende midler som kan brukes kun til det formålet de er bevilget. Det totale forbruket av disse ikke er kjent før regnskapsavslutning og dermed ikke mulig å budsjettere helt nøyaktig.

28. Overføring til investeringsregnskapet er 0,05 mill høyere enn budsjett. Dette skyldes posteringer ifm regnskapsavslutningen av beregning av renter til bundne fond (tapsfond) og er i tråd med regelverket.

29. Ikke ført noe på denne posten i 2016.

30. I henhold til budsjett 2016, hoveddelene stammer fra årsregnskapsavslutningen 2015. Gjelder avsetninger til vintervedlikeholdsfond 4,5 mill kr og premieavviksfond 27,9 mill kr. Det er i tertial 2 avsatt 3,1 mill kr til enslige mindreårige flyktninger. Det var også opprinnelig budsjettert med en avsetning til disposisjonsfond på 6 mill kr som også ble gjennomført.

31. Avsetning til bundne fond er 6,3 mill kr høyere enn budsjett. Disse er øremerkendemidler hvor ubrukt bevilgning må settes av på fond for bruk i neste regnskapsår. Størrelse på disse ubrukte beløp er det ikke mulig å forutsi med 100 % sikkerhet og vil alltid gi avvik i forhold til budsjett. Her nevnes blant annet konsesjonsavgift, kompetansmidler, selvkostfond mfl.

4. Budsjettgjennomføring

Bystyrets bevilgning til tjenesteyting skal være førende for budsjettgjennomføringen. Flere av avdelingene har avsluttet 2016 med et mindreforbruk. Det er bruttobudsjettavvik på tjenesteområder det vil si at man har merforbruk på utgiftssiden og merinntekt på inntektssiden, og rådmannen er ikke fornøyd med det. Rådmann ønsker derfor fokuset på bruttodriftsutgifter i årets (2017) månedlige økonomirapportering. På denne måten vil alle virksomhetsledere blir nødt til å månedlig vurdere innkomne inntekter og foreslå budsjettjusteringer for å få korrekte bruttodriftsutgifter der hvor kommunaldirektør har fullmakter. I tilfelle nye inntekter må budsjettjusteringer godkjennes av bystyret.

Budsjettgjennomføring er kommentert ut fra nettoresultat som vist i tabellen under, det vil si brutto utgifter minus brutto inntekter. Skjemaet må ikke forveksles med regnskapskjema 1B.

	Regnskap 2016	Reg. budsjett 2016	Oppr.budsjett 2016	Regnskap 2015	Avvik i kr	Avvik i %
Administrasjonsavdelingen						
Sum utgifter	134 208	132 107	117 342	112 818	-2 101	-1,59
Sum inntekter	-29 611	-28 376	-19 635	-9 300	1 235	4,35
Sum fordelt	104 597	103 731	97 707	103 518	-866	-0,83
Økonomi- og finansavdelingen*						
Sum utgifter	62 696	59 524	52 193	59 669	-3 172	-5,33
Sum inntekter	-16 336	-13 830	-14 118	-13 158	2 506	18,12
Sum fordelt	46 360	45 694	38 075	46 511	-666	-1,46
Nærings- og utviklingsavdelingen						
Sum utgifter	39 736	43 808	41 634	35 311	4 072	9,30
Sum inntekter	-14 509	-19 288	-18 571	-11 171	-4 779	-24,78
Sum fordelt	25 227	24 520	23 063	24 140	-707	-2,88
OK-avdelingen						
Sum utgifter	1 473 979	1 440 673	1 353 669	1 362 550	-33 306	-2,31
Sum inntekter	-370 724	-348 687	-277 463	-309 605	22 037	6,32
Sum fordelt	1 103 255	1 091 986	1 076 206	1 052 945	-11 269	-1,03
HO avdelingen						
Sum utgifter	1 405 992	1 427 818	1 278 433	1 254 168	21 826	1,53
Sum inntekter	-466 057	-458 845	-324 001	-350 709	7 212	1,57
Sum fordelt	939 935	968 973	954 432	903 458	29 038	3,00
Eiendom						
Sum utgifter	14	0	0	7 328	-14	-
Sum inntekter	-45	0	0	-6 061	45	-
Sum fordelt	-31	0	0	1 267	31	-
Teknisk avdeling						
Sum utgifter	387 484	366 869	361 780	353 643	-20 615	-5,62
Sum inntekter	-315 342	-284 575	-284 575	-285 677	30 767	10,81
Sum fordelt	72 142	82 294	77 205	67 966	10 152	12,34
Rammeområde 8						
Sum utgifter	737 195	763 428	678 472	643 086	26 233	3,44
Sum inntekter	-3 118 068	-3 080 626	-2 945 161	-2 903 489	37 442	1,22
Sum fordelt	-2 380 873	-2 317 198	-2 266 689	-2 260 403	63 675	2,75
Totalt						
Sum utgifter	4 241 304	4 234 227	3 883 524	3 828 573	-7 077	-0,17
Sum inntekter	-4 330 692	-4 234 227	-3 883 524	-3 889 171	96 465	2,28
Mer/Mindreforbruk	-89 388	0	0	-60 598	89 388	-

Alle tall i 1 000 kr.

*Inkluderer også Rådmann, politikk og politisk sekretariat

Administrasjonsavdelingen (ADM)

Administrasjonsavdelingen ble etablert høsten 2015. Totalt sett gikk avdelingen med et merforbruk på 0,87 mill kr:

- Felles AA merforbruk 0,3 mill kr
- Prosjektkontoret merforbruk 0,1 mill kr

- Kommuneadvokat mindreforbruk 0,1 mill kr
- HR – kontoret mindreforbruk 1,7 mill kr
- IKT – kontoret merforbruk 2,6 mill kr
- Kommunikasjonsenheten mindreforbruk 0,3 mill kr

Felles AA hadde ekstrautgifter tilknyttet et lederprogram på rundt 0,3 mill kr. Det var forventet at det skulle komme inn tilskuddsmidler til dette, men søknaden ble ikke tilgodesett.

Prosjektkontoret og kommuneadvokaten leverte tilnærmet balanse. Prosjektkontoret er fra 2017 lagt inn under IKT-kontoret.

HR-kontoret har hatt lavere utgifter tilknyttet utføring enn budsjettet. I tillegg hadde kontoret frikjøpt 1,5 årsverk til å arbeide direkte inn i rådhusprosjektet. Dette medfører at kontoret hadde et mindreforbruk på rundt 1,7 mill kr.

Hovedårsaken til merforbruket på IKT-kontoret er i all hovedsak at avtalen med ny leverandør av IKT-driftstjenester ikke var på plass før i oktober 2016. Dette medførte økte kostnader for kommunen på rundt 3 mill kr. Resterende kontorer har hatt mindreforbruk eller gått rundt balanse.

Kommunikasjonskontoret består av servicekontor, turistinformasjon, administrasjonsbygg og arkivet. Kontoret har levert et mindreforbruk på 0,27 mill kr. Overskuddet ligger hos arkivet, som har hatt lavere driftsutgifter enn budsjettet.

Økonomi- og finansavdelingen (ØF)

Økonomi- og finansavdelingen består av fem kontor: økonomi, regnskap, kemner, innkjøp og analyse. Avdelingen har avsluttet regnskapsår 2016 med et mindreforbruk på til sammen 1,1 mill kr. Mindreforbruket fordeler seg på følgende måte mellom kontor:

- Økonomikontoret mindreforbruk 0,2 mill kr
- Regnskapskontoret mindreforbruk 0,6 mill kr
- Innkjøp/felles innkjøp i Salten balanse
- Kemnerkontoret mindreforbruk 0,4 mill kr
- Analysekontoret balanse

Mindreforbruket ved økonomikontoret skyldes vakanser og sykefravær hvor det ikke var tatt inn vikar.

Vakanser og sykepengerefusjoner er årsak til mindreforbruket ved regnskapskontoret. Kontoret har hatt noe sykefravær samt vakanser.

Analysekontoret og innkjøpskontoret avsluttet 2016 rundt balanse.

Rådmann, politikk og politisk sekretariat

Rådmann, politikk og politisk sekretariat er organisatorisk ikke lagt inn under avdelingsbegrep i Bodø kommune. For å få mer brukervennlige tabeller er regnskaps- og budsjettall for ovennevnte område slått sammen med tallene til Økonomi- og finansavdeling, men kommenteres særskilt. Område har levert et merforbruk på til sammen 1,75 mil kr.

Rådmann (ansvar 1200) har levert et merforbruk på 0,08 mill kr. Merforbruket skyldes ikke-budsjettert husleie i Moloveien 16. Husleien splittes mellom rådmann og politikk. Husleien er budsjettert inn i budsjett 2017.

Politikk (inkludert lokale utvalg) har avsluttet regnskapsår med et merforbruk på 1,67 mill kr. Årsaken til merforbruket er i all hovedsak knyttet til høyere politikergodtgjørelser enn budsjettert (-1 mill kr), og ikke-budsjettert husleie i Moloveien 16 (-0,7 mill kr).

Nærings og utviklingsavdelingen (NUA)

Nærings- og utviklingsavdelingen gikk samlet sett med et merforbruk med rundt 0,7 mill kr, mot prognostisert balanse i tertial 2. Årsaken til avviket skyldes i hovedsak tilbakeført tidsavgrensninger for regnskapsåret 2015 som ble ført desember 2016. Dette bidro med at plan og samfunn sitt resultat ble redusert med 0,2 mill kr og næring og etablering ble redusert med 0,6 mill kr.

På hovedområdet til avdelingen, ansvar 1500, ble det et merforbruk på ca. 0,6 mill kr. Dette skyldes delvis manglende finansiering av stillingene. Dette er rettet opp i budsjett 2017.

Næring- og utviklingsavdelingen er i stor grad prosjektdrevet. Både inntekter og utgifter påvirkes i stor grad av dette. Avdelingen mottok i 2016 mindre refusjoner og tilskudd enn forutsatt i budsjett, noe som kan tolkes at prosjektene ikke har hatt den fremdriften som forventet.

Bodø i Vinden er et samarbeidsprosjekt mellom offentlige og private aktører som profilerer Bodø og regionens attraksjonskraft som bo- og arbeidssted. Kommunens andel for 2016 ble justert opp til 1,1 mill kr jfr årsregnskap 2015. Aktivitetsnivået har vært noe lavere enn budsjettert. Ubrukte midler overføres til 2017.

Avdelingen har ansvar for planlegging, koordinering og gjennomføring av byjubileet. Bodøs historie som kjøpstad startet 20.mai 1816. Byen markerer dette gjennom hele 2016 - og spesielt på selve 200-årsdagen 20.mai. Enheten gikk med et lite merforbruk på 0,11 mill kr, dette var styrt aktivitet (planlagt).

Utviklingsprosjekt for ny bruk av flyplassområdet har balansert i 2016, men aktiviteten har vært en del lavere enn budsjettert. Ubrukte midler overføres til 2017.

OK avdelingen

Ok-avdelingen har avsluttet 2016 med netto merforbruk i forhold til budsjett på rundt 11,3 mill kr. Dette er rundt 3 mill kr dårligere enn prognosen i 2.tertial, der hele avviket skyldes dårligere resultat i barnevernstjenesten enn forventet. Avvikene i forhold til budsjett fordeler seg slik på de forskjellige områdene:

- Grunnskolesektoren mindreforbruk 0,4 mill kr
- Barnehagesektoren merforbruk 5,5 mill kr
- Barne- og familieenheten merforbruk 14,1 mill kr
- Kultur mindreforbruk 0,9 mill kr
- Flyktningskontoret mindreforbruk 6,6 mill kr
- Ok felles mindreforbruk 0,3 mill kr

Grunnskole går med mindreforbruk på 0,4 mill kr som er cirka 0,065% av grunnskolens bruttobudsjett, mot prognose på mindreforbruk på 2 mill i tertial 2. Overskuddet er spredt på ulike virksomheter. Fellesområdet går med nesten 1,2 mill i underskudd (mot 2,3 mill kr i overskudd i 2015). Det er flere årsaker til dette. Grunnskolekontoret ble pålagt å betale cirka 0,2 mill kr i avgift til Norwaco (lisenser forbruk av lyd og bilde) som det ikke var budsjettert med, 3 elever fikk utsatt skolestart med kostnad på cirka 0,5 mill, utgiftene til reiser i forbindelse med lærernes videreutdanning ble cirka 0,15 mill kr dyrere enn regnet med, utgifter til undervisning av fosterhjemselever som Bodø har plassert ut i andre kommuner ble cirka 0,25 mill kr dyrere enn budsjettert.

5 av virksomhetene et overskudd på over 2 % av bruttobudsjettet (mot 10 i 2015), mens 10 enheter hadde et overskudd innenfor 2 % av bruttobudsjettet (mot 8 i 2015). 3 enheter hadde et underskudd på over 2 % av bruttobudsjettet (mot 4 i 2015) og 8 enheter hadde et underskudd som lå på under 2 % av bruttobudsjettet (mot 4 i 2015). Det betyr at selv om ramma til grunnskole totalt sett brukes nesten opp i 2016 så er det store forskjeller innad hvordan ramma brukes. Størst bekymring er det i forhold til skoler som år etter år fortsetter å ha et merforbruk på mer enn 2 %, mens for andre kan det være spesielle årsaker til at de et år har et merforbruk. Bodø voksenopplæring har i år et mindreforbruk på over 2% som relaterer seg til statstilskudd til undervisning av flykninger og asylsøkere hvor undervisningen ikke vil bli gjennomført før enn i 2017. På samme måte som for flyktningkontoret ønsker Bodø voksenopplæring at det skal settes av penger på fond slik at pengene blir brukt til det som er intensjonen.

Driften i 2016 har vært krevende for skolene og for grunnskolekontoret. Flere lærere enn tidligere har vært på videreutdanning, færre av undervisningsplassene har vært lokalt noe som har medført mer tid og penger til reising. Skolene har vært engasjert i flere prosjekter både matteprosjekt 1-4, realfagskommuneprosjektet, skolebasert kompetanseutvikling, vurdering for læring og koding/programmering. På Aspåsen, Kulturskolen, Løding og Tverlandet er personalet med i brukerspesifikasjonene for investeringsprosjektene der. Det tilsettes flere lærere enn før, noe som medfører at det er vanskelig å få tak i vikarer og skolene må derfor i mange tilfeller få det til å gå rundt med det personalet de har. Til tross for dette er resultatene, både økonomisk og faglig, gode i grunnskolen i Bodø.

Barnehagesektoren hadde et merforbruk på 5,5 mill kr, noe som samsvarer med prognose i tertial 2 (5,2 mill kr). Hovedårsaken til merforbruket er at det var budsjettert med 7,6 mill kroner i lavere tilskudd til private barnehager enn det som ble utbetalt. Det var forventet at utbetalingene skulle reduseres i takt med lavere barnetall, men andelen barn som går i barnehagene har økt etter en ganske stor nedgang høst 2015. I tillegg mottok kommunen en klage på beregningene, en klage som ble tilgodesett og økte tilskuddet med rundt 2 mill kr.

Barnehagene gikk isolert sett med et mindreforbruk på 1,9 mill kr. Det var kun 4 av 19 barnehager som gikk over sine rammer, og av disse så var det ingen som gikk utover 2 %. Av de resterende 15 barnehagene gikk 5 barnehager med overskudd utover 2 %. Hovedårsaken til disse overskuddene lå i vakanser og sykemeldinger uten bruk av vikar.

Spesialpedagogikkområdet gikk med mindreforbruk på 0,5 mill kr. Området gikk i utgangspunktet i balanse, men det kom inn 0,6 mill kr i særskilt flyktningetilskudd på slutten av året. Fellesområdet fikk et begrenset merforbruk på 0,3 mill kr.

Barne- og familieenheten (BFE) består av tjenestene barnevern, helsesøster, familiesenter, PPT, fysio-/ergoterapi, psykologer og fellesområde. Enheten gikk med 14,1 mill kr i merforbruk i 2016,

der hele merforbruket gjelder barnevernet (16,5 mill kr). I tertial 2 var prognosen for BFE et merforbruk på 5,4 mill kr, og barnevernet hadde forventet et merforbruk på 6 mill kr.

Barnevernet har i hele 2016 hatt problemer med å holde seg innenfor sine økonomiske rammer. Årsaken til merforbruket er at antallet plasseringer er betraktelig høyere enn budsjettet. Antallet meldinger til tjenesten økte med rundt 20 %, samtidig som det ble tildelt nye ressurser gjennom tertial 2 til å redusere antall undersøkelser over frist. Gjennom året har antallet plasseringer i fosterhjem og institusjonsplasseringer økt for hver påfølgende måned. Tjenesten følges særskilt opp i 2017.

Helsesøstertjenesten ble styrket i budsjett 2016, men fikk ikke alle stillinger på plass før høst 2016. Dette medførte et overskudd på 1,3 mill kr. Videre hadde PPT en del sykemeldinger og vakanser og hadde et mindreforbruk på 0,8 mill kr. De resterende tjenestene i BFE gikk i balanse eller med mindreforbruk.

Kultursektoren gikk med 0,9 mill kr i mindreforbruk, mot prognostisert 0,15 mill kr i tertial 2. Dette mindreforbruket er i all hovedsak tilknyttet biblioteket (+1,1 mill kr). Mindreforbruket gjelder de fleste poster innenfor budsjettet, med 0,25 mill kr tilknyttet lønn, 0,13 mill kr tilknyttet andre driftsutgifter og resterende 0,63 mill kr er tilknyttet inntekter. Årsaken til avviket på inntektene er momsrefusjon og utleie til arrangementer og møter, både interne og eksterne.

Av de resterende tjenestene i kultursektoren, gikk Bratten aktivitetspark med et merforbruk på 0,2 mill kr, idrett og friluft hadde et merforbruk på 0,5 mill kr, fritidssentrene hadde et mindreforbruk på 0,1 mill kr mens fellesområdet gikk med rundt 0,4 mill kr i mindreforbruk.

Flyktningkontoret gikk med 6,6 mill kr i mindreforbruk i 2016, mot prognostisert balanse i tertial 2. Årsaken til mindreforbruket er i all hovedsak høyere inntekter enn budsjettet. Integreringstilskuddet var 3,0 mill kr høyere enn budsjettet, mens vertskommunetilskuddet var 2,4 mill kr høyere enn budsjettet. I tillegg var sosialhjelps-utbetalingene fra Nav 1,2 mill kr lavere enn budsjettet.

Helse- og omsorgsavdelingen

Helse- og omsorgsavdelingen avsluttet 2016 med et samlet mindreforbruk på 29 mill kr. Dette resultatet er 24,4 mill kr bedre enn hva som ble meldt i anledning T2 i 2016. Det er flere elementer som forklarer det positive resultatet, men i hovedsak skyldes dette forsinket oppstart av planlagt drift, mindre utgifter til ressurskrevende brukere, merinntekter fra pasientinnbetalinger og salgsinntekter, samt en generell stram økonomisk styring hvor majoriteten av ansvarsstedene viser til positive resultater.

Pleie og omsorg

Pleie og omsorg hadde et mindreforbruk på 32,6 mill kr. Dette er en kraftig forbedring fra 2015 der det var et mindreforbruk på 14,7 mill kr.

Den ordinære hjemmetjenesten viser ved årets slutt til et mindreforbruk på 14,3 mill kr. Dette er 12,8 mill kr bedre enn hva som ble meldt i T2. Resultatet kan primært forklares ved at det har vært gradvis opptrapping av driften ved H131, samt et generelt nøkternt vikarbruk innenfor Oppfølgingstjenesten. I tillegg viser ansvarsstedene som er finansiert gjennom aktivitetsbasert finansiering til vesentlige bedre resultater enn hva som ble antatt per august. Majoriteten av ansvarsstedene innenfor hjemmetjenesten viser til et positivt resultat i 2016.

Institusjonsområdet viser til et mindreforbruk på 9,8 mill kr. Dette er en forbedring på 7,8 mill kr i forhold til hva som ble meldt i anledning T2. Resultatet kan forklares primært med merinntekter tilknyttet pasientbetalinger og salgsinntekter ved kjøkken, samt generelt meget gode resultater hos alle virksomhetene.

Miljøtjenesten viser til ett mindreforbruk på 8,5 mill kr. Dette er 4 mill kr bedre enn hva som ble meldt i anledning T2. Resultatet kan forklares ved at det har vært forsinket oppstart av Villa Vinkel, samt at enkelte områder tidvis ikke har vært fullt bemannet grunnet oppussinger. Driften har også i slutten av året tilpasset seg for å kunne effektivisere krav som gjelder fra og med 2017. Også her går de fleste ansvarsstedene med positive resultater.

HO-øvrige

HO-øvrige hadde et samlet merforbruk på 3,5 mill kr, mot et merforbruk i 2015 på 9,2 mill kr.

Tildelingskontoret viser til et mindreforbruk på 6,5 mill kr. Dette er 3,5 mill kr bedre enn hva som ble meldt i anledning T2. Resultatet kan forklares ved at antall overliggedøgn er redusert i forhold til hva som var antatt, en stilling har vært vakant deler av året, samt mindreforbruk på den generelle driften til virksomheten. I tillegg viser ansvarsstedet som angår aktivitetsbasert finansiering til et mindreforbruk grunnet aktivitetsnivået har vært lavere enn antatt.

Helsekontoret viser ved årets slutt til et merforbruk på 1,8 mill kr. Dette er 0,2 mill kr bedre enn hva som ble meldt i anledning T2. Årsaken til resultatet forklares primært ved at man ved legevakten har utfordringer tilknyttet turnus og små stillinger, samt en del overtid og underdekning på legelønn.

I 2016 endte kommunaldirektørens ansvarsområde med et merforbruk på 4 mill kr. Dette er 0,4 mill kr dårligere enn hva som ble meldt i anledning T2. Merforbruket skyldes i hovedsak at effektiviseringskravet på 10 mill kr (forebyggende tiltak vedtatt ved behandling av ØP2016-2019) ikke er effektivisert. Sett bort i fra effektiviseringskravet har ansvarsområdet ubrukte midler tilknyttet 2% over-/underskudds disponering, samt ubrukte kompetansemidler som har bidratt til å redusert det totale merforbruket på området.

NAV Bodø endte på et mindreforbruk på 3,3 millioner kroner. Dette er 4,1 mill kr bedre enn hva som ble meldt i anledning T2. Mindreforbruket er et resultat av mangeårig arbeid som man nå ser effekten av. Det er også registrert færre brukere enn forventet, samt at sosialhjelpbrukerne nå kommer seg raskere i egenmestring i samfunnet.

Boligkontoret viser til et merforbruk på 7,4 mill kr. Dette er 7,4 mill kr dårligere enn hva som ble meldt i anledning T2. Merforbruket forklares primært ved merkostnader på vedlikehold av boliger, samt for mye refundert mva fra tidligere år som i 2016 er korrigert for.

Ressurskrevende brukere: Refusjonen til ressurskrevende brukere inntektsføres (tidsavgrensnes) i utgiftsåret, men selve rapporteringen og utbetalingen skjer i påfølgende år etter at regnskapet for forutgående år er avlagt. Differanser som eventuelt oppstår skal i henhold til rundskrivet fra Helsedirektoratet IS-4/2014 føres mot inntektsposten i driftsregnskapet i utbetalingsåret. I 2016 ble det tidsavgrenset 80,6 mill kr, mens refusjonskrav som nå sendes til staten er på 68,25 mill kr. Dette medfører ett generelt inntektssvikt på 12,35 mill kr som nå må føres i 2017 regnskapet.

Teknisk avdeling

Teknisk avdelings regnskap for 2016 viser et samlet mindreforbruk på 10,2 mill kr.

Overskuddet gjelder følgende områder:

- Geodata 9,9 mill kr
- Parker og byrom 1,0 mill kr
- Fellesadministrasjon 1,1 mill kr
- Parkering -2,1 mill kr
- Diverse 0,3 mill kr

Totalt ble det bevilget 15 mill kr til eiendomsskatteprosjektet, basert på tidligere erfaringer ved innleie av konsulenttjenester. Prosjektet ble imidlertid gjennomført i egen regi noe som har medført store besparelser. Fortsatt gjenstår det etterarbeid med prosjektet som medfører at cirka 2,5 mill kr må bevilges i 2017.

Drift av parker og byrom viser et samlet mindreforbruk på 1,0 mill kr. Årsaken er i all hovedsak at parkseksjonen utfører mye arbeid for Bypakke Bodø, eiendomsforetaket og boligkontoret.

Mindreforbruk innenfor fellesadministrasjonen følger av delvis vakant stilling, i tillegg til en generell besparelse innenfor området.

Mange El-biler med gratis parkering samt generell høy aktivitet i sentrum har medført bortfall av gebyrbelagte plasser i 2016. I tillegg følger stengte parkeringsplasser i forbindelse med byggeprosjekter og graving i sentrum, herunder Nedre torg og rådhuskvartalet.

Det ønskes at noe av overskuddet tilfaller veivedlikeholdet, jfr punkt 47 i budsjettvedtaket.

Felles område (rammeområde 8)

Kommunens fellesområdets regnskap for 2016 viser et samlet netto overskudd på 63,7 mill kr.

Overskuddet gjelder i all hovedsak følgende områder:

- Finansforvaltning 6,0 mill kr
- Skatt/rammetilskudd 27,0 mill kr
- Avtaler 1,3 mill kr
- Avskrivninger -1,0 mill kr
- Felleskostnader/reserver 30,3 mill kr

Innenfor finansforvaltningen har mindretgifter på renter og avdrag bidratt positivt med 0,3 mill kr, samtidig som renteinntektene i bank og formidlingslån har gitt en merinntekt på 1,0 mill kr. Kommunen har også hatt gevinst på finansielle instrumenter på 1,8 mill kr. Aksjeutbytte har gitt en merinntekt på 3 mill kr i 2016. Ellers er det mindre avvik på ulike poster.

Skatt- og rammetilskuddet isolert sett gir en merinntekt på 28,3 mill kr på grunn av bedre vekst enn forventet i tertial 2, både på landsbasis og for kommunen. Kommunen fikk en mindreinntekt på rentekompensasjonsordningene med 2,0 mill kr sammenlignet med budsjett, samtidig som kommunen har tilbakeført et tap på 0,7 mill kr vedrørende momskompensasjon i 2016.

Avtaler går med et mindreforbruk på 1,3 mill kr og skyldes teknisk feil i budsjettet.

Avskrivningene har vært høyere i 2016 enn tidligere år, blant annet fordi Stormen kulturhus og Sølvsuper nå ligger inne i tallgrunnlaget. Dette er nå innarbeidet i budsjettet, men påvirker sådan ikke resultatet for kommunen. Årsaken til mindreforbruket på 1 mill kr skyldes at kapitalkostnadene på R8 som ligger som en redusert utgift ikke ble så store som budsjettet. For kommunen som helhet skal ikke dette påvirke resultatet.

Felleskostnader går med en mindreforbruk på 30,3 mill kr som følge av at årets lønnsoppgjør ble overbudsjettet (12,6 mill kr). Årets pensjonsoppgjør samt bokføring av premieavvik i forbindelse med årsavslutningen medfører også en mindretgift, samt påfølgende arbeidsgiveravgift. Til sammen 34,2 mill kr. Kommunen har merforbruk på kvotekraft med 10,3 mill kr, samt en merforbruk på tap på krav med 3,8 mill kr.

5. Investeringer

Regnskapsskjema 2A – investering viser avvik mellom opprinnelig budsjett og regulert budsjett i forhold til faktisk regnskap. Dette skyldes i hovedsak forsinket fremdrift for noen av investeringsprosjektene.

Regnskapsskjema 2 A - Investeringsregnskapet						
	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap	Avvik	Avvik
	2016	2016	2016	2015	i kr	i %
1 Investeringer i anleggsmidler	665 867	711 207	513 381	572 339	-45 340	-6,4
2 Utlån og forskutteringer	125 988	125 988	104 682	71 857	0	0,0
3 Kjøp av aksjer og andeler	5 667	4 608	0	7 637	1 059	23,0
4 Avdrag på lån	46 081	47 081	34 852	86 834	-1 000	-2,1
5 Avsetninger	82 737	82 738	28 500	149 712	-1	0,0
Årets finansieringsbehov	926 340	971 622	681 415	888 380	-45 282	-4,7
Finansiert slik:						
6 Bruk av lånemidler	563 237	612 164	438 555	380 370	-48 927	-8,0
7 Inntekter fra salg av anleggsmidler	54 325	79 325	53 500	29 317	-25 000	-31,5
8 Tilskudd til investeringer	16 941	18 789	0	8 149	-1 848	0,0
9 Kompensasjon for merverdiavgift	43 096	57 833	68 826	72 628	-14 737	-25,5
10 Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	210 672	166 565	108 152	264 851	44 107	26,5
11 Andre inntekter	8 762	8 762	0	5 859	0	0,0
Sum ekstern finansiering	897 034	943 438	669 033	761 173	-46 404	-4,9
12 Overført fra driftsregnskapet	552	552	4 682	5 155	0	0,0
13 Bruk av avsetninger	28 755	27 632	7 700	122 052	1 122	4,1
Sum finansiering	926 340	971 622	681 415	888 380	-45 282	-4,7
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0,0

Alle tall i 1 000 kr.

1. Avviket skyldes forsinket framdriftsplaner for en del vedtatte investeringsprosjekter i forhold til forventet framdrift, blant annet Rådhuskvarartalet.

2. Utlån og forskutteringer gjelder forskuttering av spillemidler turnhall 8,8 mill kr, BKBS 4,8 mill kr, samt startlån på 112,2 mill kr. Bevilgningen for startlån har igjennom 2016 vært på 112,2 mill kr.

3. Kjøp av aksjer og andeler gjelder for 2016 innskutt aksjekapital til Langstranda næringsareal, Tusenhjemmet konvertering av lån til aksjekapital og egenkapitaltilskudd KLP.

4. Avdragene gjelder blant annet nedbetaling av kommunens startlån og ekstraordinære avdrag fra låntakere. Det vil alltid være avvik her da låntakere ikke alltid følger opprinnelig nedbetalingsplan og startlån tas opp på forskjellige tidspunkt. Kommunen vet heller ikke når ekstra ordinære avdrag blir innbetalt. Budsjettet er utarbeidet etter nedbetalingsplanene kommunen har på sine lån i Husbanken.

Kommunen har også foretatt ekstraordinæreinnbetalinger av avdrag på til sammen 12,4 mill kr jfr vedtaket fra Tertialrapport 2.

5. Avsetninger gjelder avsetning av midler blant annet til tomteutbyggingsfond, fond til ekstraordinære avdrag, kapitalfond, ubundet og bundet investeringsfond.

6. Bruk av lånemidler viser et mindreforbruk på hele 48,9 mill kr. Dette skyldes forsinket fremdriftsplan.

7. Inntekter fra salg av anleggsmidler; dette gjelder i hovedsak tomtosalgsinntekter og bygninger som gir en mindreinntekt på 25,0 mill kr. Avviket skyldes i hovedsak at forventet salg av tomer ikke er gjennomført i 2016.

8. Kommunen har en mindreinntekt på 1,8 mill kr på tilskuddene. Dette skyldes tilbakeføring av en tidsavgrensning fra 2014 på 3,05 mill kr. Ellers ble det i årsavslutningen 2016 tidsavgrenset spillemidler for 1,2 mill kr i forbindelse med kunstgress Rønvik/Saltvern (ansvar 9560).

9. Kommunen fikk 14,7 mill kr i mindreinntekt på kompensasjon for merverdiavgift som følge av lavere aktivitet.

10. Mottatte avdrag på utlån og refusjoner viser en merinntekt på 44,1 mill kr. I grove trekk skyldes dette at kommunen har mottatt 8,2 mill kr til utenomhus midler til Stormen Kulturhus som lå inne i tidligere års budsjett, fra fylkeskommunen har Bodø kommune mottatt netto 21 mill kr i tilskudd til Bankgatahallen og oppgjør rettsak Hunstad Kirke 9 mill kr.

11. Denne posten balanserer for 2016 og består i hovedsak av avgiftspliktig salg på prosjekter innenfor vann og avløp, samt veier

12. Overføringer fra driftsregnskapet er på budsjett. Gjelder blant annet en postering på tapsfond på ansvar 9751 Videreutlån.

13. Bruk av avsetninger. Merinntekt på 1,1 mill kr skyldes at man i regnskapsavslutningen har overført 1,1 mill kr fra fondet kunstgressløkker til ansvar 9560 Kunstgressløkker Rønvik og Saltvern ut over budsjettet.

6. Likestilling

Kjønnsfordeling

Fordeling av ansatte etter kjønn	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
	Kvinner	2 834	76,7	2 756	77,7	2 814	77,4	3 008
Menn	859	23,3	789	22,3	819	22,6	928	23,6
Sum	3 693	100	3 545	100	3 633	100	3 936	100

Tabellen viser oversikt over antall ansatte i Bodø kommune de siste årene fordelt på kjønn, inkludert Bodø kommunale eiendommer KF. Situasjonen pr 31.12.2016 er som tidligere at barnehage, skole og helsesektoren har en klar overvekt av kvinner, mens teknisk sektor har stor overvekt av menn. De fleste stillingene i Bodø kommune er innen barnehage, skole og helse- og omsorg. Dette er tradisjonelle kvinneyrker, både i kommunal og statlig sektor. Det viser seg å være utfordrende å rekruttere menn til slike stillinger. Kommunen er av den oppfatning at en bedre kjønnsfordeling vil ha positiv effekt både på arbeidsmiljø og på det generelle likestillingsarbeidet til gode for begge kjønn. Likestillingslovgivningen legger imidlertid sterke begrensninger for kommunens mulighet til aktivt rekruttere inn menn i kvinneyrkene.

Etnisk variasjon

I årene fremover vil god integrering og økt sysselsetting av innvandrere være avgjørende for å sikre tilstrekkelig tilgang på personell. Kommunen har ingen statistikk over antall ansatte med ikke-norsk etnisk bakgrunn, da denne type informasjon ikke registreres i kommunens personalsystem.

Deltidsansatte

Antall ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn i kommunen								
	Kvinner				Menn			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
0 – 24,99 %	367	365	322	340	100	90	89	84
25 – 49,99 %	194	207	212	219	47	39	50	63
50 – 74,99 %	538	513	539	556	73	74	88	100
75 – 99,99 %	452	425	463	457	41	34	33	45
100 %	1 283	1 246	1 278	1 436	598	552	559	636
Sum	2 834	2 756	2 814	3 008	859	789	819	928

Arbeidet med uønsket deltid er et viktig område å jobbe med i forhold til både rekruttering og likestilling. Over tid har det vist seg at cirka 50 % av de kvinnelige ansatte er deltidsansatte mot cirka 25 % av mennene. I tråd med tariffavtalen gis ansatte med deltidsstilling fortrinnsrett til stillinger som er hensiktsmessig, for å utvide deres arbeidsforhold. På grunn av et relativt konstant vikarbehov er det praksis for en del deltidsansatte å ha en stillingsstørrelse i bunnen og fylle på med ekstra vakter opp mot 100 % stilling. Dette gir større valgfrihet og fleksibilitet i egen arbeidssituasjon.

Det jobbes allikevel kontinuerlig med ulike turnusordninger og tilpasninger i arbeidstiden for å kunne tilby flest mulig full stilling.

Heltidskultur

Bodø kommune skal ha en heltidskultur, dette ble vedtatt i bystyret i desember 2015. Det er organisert som et prosjekt som skal bidra til å oppfylle vedtaket om heltidskultur i Bodø Kommune. Prosjektperioden er mai 2016 til desember 2018. En statusanalyse er gjennomført av Agenda Kaupang og flere saker er lagt frem til politisk behandling i sakens anledning.

Skal administrasjonen lykkes med innføring av heltidskultur i Bodø Kommune må alle bidra. Heltidskultur handler i størst grad om brukeren, da periodevis mangelfull bemanning av faste ansatte kan gi dårlig kvalitet for brukerne av kommunale tjenester. Å utvikle en heltidskultur handler om mer enn turnusordninger og å få helgene til «å gå opp». Det handler også om holdninger, forankring, normer for «hvordan vi gjør det hos oss». Å utvikle en heltidskultur handler om organisasjonsendring med politisk vilje, tydelig ledelse, engasjerte tillitsvalgte og ansatte som jobber for samme mål i samme retning. Det er viktig å tenke på at det ikke finnes snarveier. Utvikling av en heltidskultur innebærer store omstillinger som tar tid.

7. Etisk standard

De etiske retningslinjene bygger på kommunens kjerneverdier som er “Kvalitet, Omsorg og Respekt”. Det arbeides med bevisstgjøring rundt etiske problemstillinger og dilemmaer både gjennom prosjekter, felles og særskilte lederutviklingstiltak og i den enkelte virksomhet. Konkret fokus gjennom opplæring på arbeidsmiljø, nærvær og tiltak mot mobbing er eksempler på handlinger som kommunen gjennomfører. Det er vedtatt egen varslingsrutine, og egen konflikthåndteringsrutine. I tillegg reviderte Bodø kommune sitt arbeidsreglementet i 2016 tilknyttet punktene ytringsfrihet og varslingsrutine. Formålet med revisjonen var blant å øke bevisstheten og innfri en felles målsetting om å fremme en ytrings- og åpenhetskultur i kommunen. Det ble også satt i gang opplæring av ledere for å tydeliggjøre dette. I tillegg var Bodø kommune en av 4 casekommuner som deltok i en undersøkelse fra FAFO om, *Ytringsfrihet og varslingsrutiner i norske kommuner og Fylkeskommuner*. Rapporten fra FAFO forventes å foreligge i mars 2017, og vil bli gjenstand for ytterligere oppfølging.

8. Internkontroll

Rådmannen legger vekt på god internkontroll innen alle områder i Bodø kommune. Systematisk internkontroll i kommunen utøves i det daglige og har som målsetning å bringe risikoen for bl.a. mislighold og feil innenfor akseptable rammer. Dette skal også medvirke til at målene nås, og at ressurser brukes på en fornuftig måte. Rådmannens fortolkning av god intern kontroll tilsier at det ikke skal etterstrebtes mest mulig dokumentasjon, men heller fokusere på vesentlighet og hovedaktiviteter. Kommunen har dedikert en stilling til kommunens kvalitetssystem Kvalitetslosen hvor alle rutiner og regler fortløpende legges inn. Det gjenstår fortsatt en del arbeid for å legge alle rutinene inn i systemet, men det jobbes med saken. Dagens risikostyring og internkontroll i Bodø kommune er tilpasset risiko, faktisk oppgavehåndtering, målformulering og organisering av kommunen. Intern kontroll utøves daglig med fokus på kontinuerlig forbedring.

9. Sykefravær

Totalt sykefravær i 2016 for Bodø kommune endte på 8,5 %, noe som er 0,2 prosentpoeng lavere enn 2015. Helse og omsorgsavdelingen har en økning i fraværet, mens Oppvekst- og kulturavdelingen, Teknisk avdeling og Sentraladministrasjonen har en nedgang. For Sentraladministrasjonen har det skjedd store organisatoriske endringer i de siste årene, den kommunale eiendomsforvaltningen har vært skilt ut som eget KF, men er nå tilbake i kommunen. Det er derfor laget statistikk samlet på hele det som tidligere var definert som Sentraladministrasjonen.

Hvis vi ser nærmere på tallene så er egenmeldt fravær stabilt på 1,4% begge år, mens legemeldt fravær er redusert fra 7,2% i 2015 til 7,1% i 2016. Den største nedgangen i legemeldt fravær ligger innenfor arbeidsgiverperioden (16 første kalenderdager som arbeidsgiver må dekke selv). Her er det en nedgang fra 2,6% i 2015 til 2,3 % i 2016.

Det er knyttet store forventninger til at tiltak slik som inngåelse av IA-avtale med tilhørende mål og handlingsplaner, Ibedrift, leveranser av bedriftshelsetjenester fra Stamina, kompetanseheving, rutine og verktøyutvikling (IKT) i hele organisasjon, fokus på virksomheter med høyt fravær, og innføring av ny modell «Friskere tilbake» for tettere oppfølging av sykmeldte vil resultere i et lavere fravær i Bodø kommune.

Med hilsen

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Kornelija Rasic
Kommunaldirektør
Økonomi- og finans

Bodø, 17.3.2017

Salten kontrollutvalgsservice

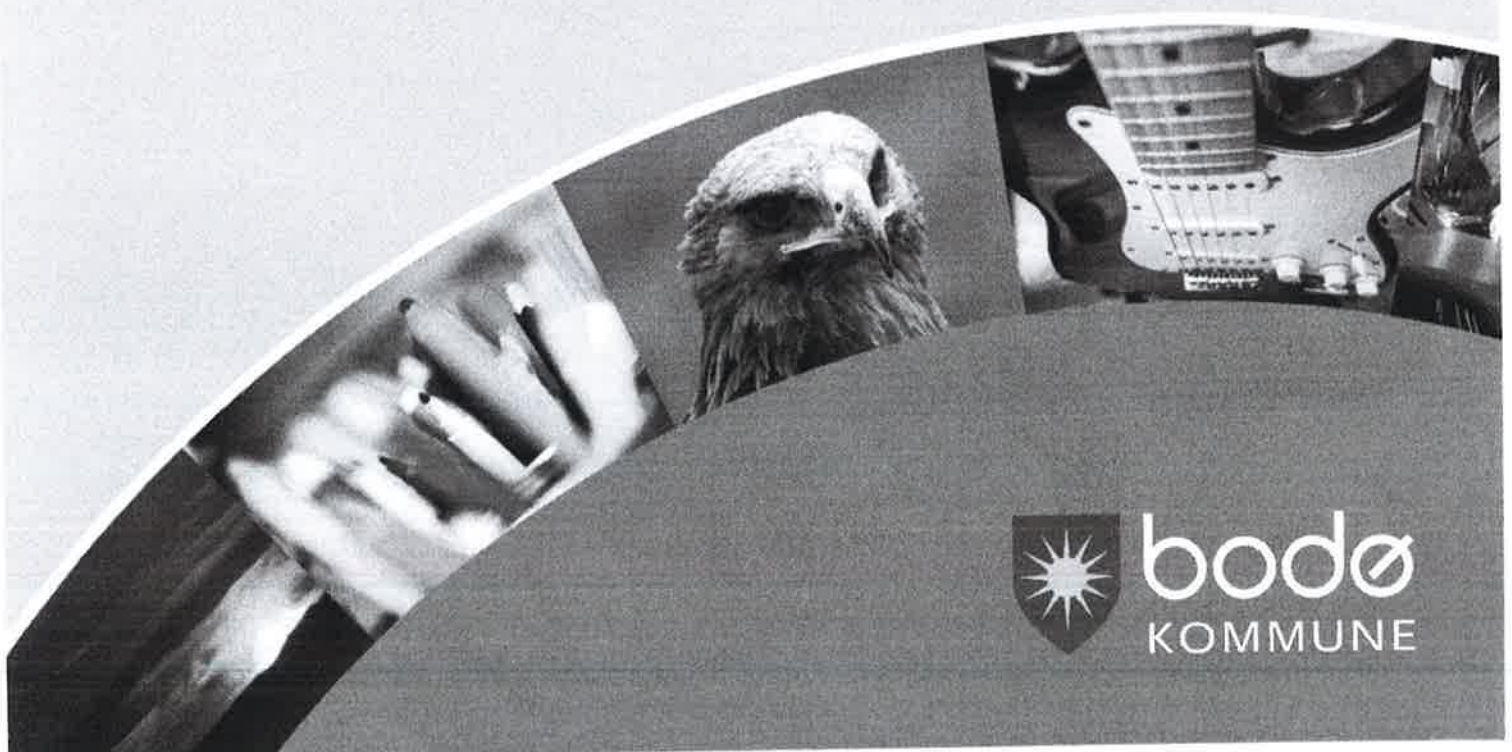
Dato 19.04.2017

Jnr. 17/334

Arkiv nr. 412 7.0

Hjemmel u off:

Årsregnskap 2016

bodø
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Økonomisk oversikt drift	4
Økonomisk oversikt investering	6
Regnskapsskjema 1A	9
Regnskapsskjema 1B	10
Regnskapsskjema 2A	11
Regnskapsskjema 2B	12
Driftsregnskap pr rammeområde	16
Noter	17
Note 1 Regnskapsprinsipper	17
Note 2 Organisering av kommunal virksomhet	19
Note 3 Endring i arbeidskapital	20
Note 4 Brukerbetalinger	21
Note 5 Andre salgs- og leieinntekter	21
Note 6 Overføringer med krav til motytelser	21
Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor	22
Note 8 Pensjon	23
Note 9 Varige driftsmidler	27
Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg	28
Note 11 Utlån	29
Note 12 Aksjer og andeler Alle tall i 1000 kr	30
Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler	32
Note 14 Kortsiktige fordringer	32
Note 15 Bankinnskudd og kontanter	33
Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån	34
Note 17 Avdrag formidlingslån	35
Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser	36
Note 19 Garantiansvar	37
Note 20 Andre vesentlige forpliktelser	37
Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)	38
Disposisjonsfond	38
Bundne driftsfond	39
Ubundne investeringsfond	39
Bundne investeringsfond	40

Note 22 Strykninger og avslutningsposter	40
Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»	40
Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	41
Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto	41
Note 26 Kortsiktig gjeld	42
Note 27 Selvkost	42
Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen	44
Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter	44
Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	44
Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerings av tidligere års feil	44
Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF	44
Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid	45
Note 34 Overføringer til/fra §27-samarbeid	46
Note 35 Overføringer til KF/IKS	47

Økonomisk oversikt drift	Note	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	4	135 512	138 741	140 293	134 194
Andre salgs- og leieinntekter	5	331 540	313 519	310 493	301 920
Overføringer med krav til motytelse	6	467 914	456 152	355 435	441 842
Rammetilskudd		1 192 619	1 182 966	1 184 621	1 140 205
Andre statlige overføringer		114 177	106 596	98 472	93 575
Andre overføringer		10 398	9 385	4 309	12 525
Skatt på inntekt og formue		1 345 278	1 326 536	1 326 536	1 244 718
Eiendomsskatt		186 416	186 600	173 600	110 290
Andre direkte og indirekte skatter		200	150	150	200
Sum driftsinntekter		3 784 055	3 720 645	3 593 908	3 479 469
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	7	1 778 808	1 832 847	1 777 250	1 670 471
Sosiale utgifter	8	357 046	390 201	380 582	338 335
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		651 537	594 856	469 732	482 531
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		573 080	552 861	542 191	530 441
Overføringer	34/35	297 067	293 002	262 216	260 816
Avskrivninger	9	201 215	194 150	136 240	182 426
Fordelte utgifter		-211 291	-182 713	-84 396	-92 438
Sum driftsutgifter		3 647 461	3 675 203	3 483 815	3 372 581
Brutto driftsresultat		136 594	45 442	110 094	106 888
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	12	58 924	55 409	55 409	62 087
Gevinst på finansielle instrumenter (OM)	18	1 805	0	0	1 533
Mottatte avdrag på utlån	11	647	331	331	715
Sum eksterne finansinntekter		61 376	55 740	55 740	64 335
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		114 167	117 973	112 475	118 992
Tap på finansielle instrumenter (OM)		0	0	0	335
Avdragsutgifter		202 381	198 451	192 575	194 037
Utlån	11	835	1 063	902	1 003
Sum eksterne finansutgifter		317 383	317 488	305 952	314 367
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-256 007	-261 748	-250 212	-250 032
Motpost avskrivninger	9	201 215	194 150	136 240	182 426
Netto driftsresultat		81 802	-22 156	-3 879	39 281

Økonomisk oversikt drift – fortsettelse					
	Note	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr					
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	24	60 598	60 598	0	4 671
Bruk av disposisjonsfond	21	300	300	0	40 368
Bruk av bundne fond	21	11 857	20 082	10 070	12 796
Sum bruk av avsetninger		72 755	80 980	10 070	57 834
Overført til investeringsregnskapet		552	500	0	5 155
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	24	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	21	43 696	43 696	6 012	18 946
Avsetninger til bundne fond	21	20 922	14 628	180	12 417
Sum avsetninger		65 169	58 824	6 191	36 517
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	89 388	0	0	60 598

Økonomisk oversikt investering		Note	Regnskap	Rev.	Oppr.	Regnskap
			2016	Budsjett 2016	Budsjett 2016	2015
Alle tall i 1000 kr						
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	9	54 325	79 325	53 500	29 317	
Andre salgsinntekter		8 762	8 762	0	5 859	
Overføringer med krav til motytelse		141 086	99 208	71 350	209 628	
Kompensasjon for merverdiavgift	15	43 096	57 833	68 826	72 628	
Statlige overføringer		1 522	320	0	0	
Andre overføringer		15 419	18 469	0	8 149	
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		0	0	0	0	
Sum inntekter		264 210	263 917	193 676	325 580	
Utgifter						
Lønnsutgifter		3 559	1 696	0	3 328	
Sosiale utgifter	8	1 114	683	0	830	
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		589 706	617 525	431 755	479 197	
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		8	7	0	0	
Overføringer		77 480	91 296	81 626	89 011	
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		0	0	0	0	
Fordelte utgifter		-6 000	0	0	-27	
Sum utgifter		665 867	711 207	513 381	572 339	
Finansransaksjoner						
Avdragsutgifter	17	46 081	47 081	34 852	86 834	
Utlån	11	125 988	125 988	104 682	71 857	
Kjøp av aksjer og andeler	12	5 667	4 608	0	7 637	
Avsetninger til ubundne investeringsfond	21	82 685	82 686	28 500	149 601	
Avsetninger til bundne fond	21	52	52	0	111	
Sum finansieringstransaksjoner		260 474	260 415	168 034	316 040	
Finansieringsbehov			662 131	707 705	487 739	562 800
Dekket slik:						
Bruk av lån		563 237	612 164	438 555	380 370	
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0	
Mottatte avdrag på utlån		69 586	67 357	36 802	55 223	
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0	
Overføringer fra driftsregnskapet		552	552	4 682	5 155	
Bruk av disposisjonsfond	21	0	0	0	4 982	
Bruk av bundne driftsfond	21	0	0	0	0	
Bruk av ubundne investeringsfond	21	28 755	27 632	7 700	116 946	
Bruk av bundne investeringsfond	21	0	0	0	124	
Sum finansiering		662 131	707 705	487 739	562 799	
Udekket/udisponert			0	0	0	0

Balanseregnskap	Note	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
------------------------	------	------------------	------------------	------------------

Alle tall i 1000 kr

EIENDELER

Anleggsmidler		10 984 841	10 395 078	9 785 341
----------------------	--	-------------------	-------------------	------------------

Herav:

Faste eiendommer og anlegg	9	6 408 638	5 988 177	5 616 685
Utstyr, maskiner og transportmidler	9	177 159	166 809	153 459
Utlån	11	558 982	512 052	495 487
Aksjer og andeler	12	340 171	347 078	339 441
Pensjonsmidler	8	3 499 890	3 380 962	3 180 269

Omløpsmidler		1 422 674	1 094 534	1 159 828
---------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Kortsiktige fordringer	14/33	234 244	460 383	220 533
Premieavvik	8	231 823	217 144	246 749
Aksjer og andeler, kortsiktige		0	0	0
Obligasjoner, sertifikater	18	101 094	100 089	99 732
Bankinnskudd, kasse	15	855 513	316 919	592 813

SUM EIENDELER		12 407 514	11 489 612	10 945 168
----------------------	--	-------------------	-------------------	-------------------

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital		3 770 942	3 516 470	2 961 281
--------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Disposisjonsfond	21	70 427	27 031	53 435
Bundne driftsfond	21	99 171	90 107	90 486
Ubundne investeringsfond	21	348 293	294 363	261 708
Bundne investeringsfond	21	18 601	18 549	18 563
Endring i regnskapsprinsipp	23	42 692	42 692	42 692
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	89 388	60 598	4 671
Regnskapsmessig merforbruk	24	0	0	0
Kapitalkonto	25	3 102 370	2 983 131	2 489 728

Gjeld

Langsiktig gjeld		8 123 553	7 509 512	7 419 743
-------------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Pensjonsforpliktelser	8	3 955 809	3 805 175	3 787 705
Sertifikatlån	16	667 257	290 241	0
Andre lån	16	3 500 486	3 414 096	3 632 038

Kortsiktig gjeld		513 020	463 630	564 144
-------------------------	--	----------------	----------------	----------------

Herav:

Annen kortsiktig gjeld	26/33	513 020	463 630	564 144
------------------------	-------	---------	---------	---------

SUM EGENKAPITAL OG GJELD		12 407 514	11 489 612	10 945 168
---------------------------------	--	-------------------	-------------------	-------------------

Balanseregnskap

Note	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
------	------------------	------------------	------------------

Alle tall i 1000 kr

MEMORIAKONTI

Memoriakonto	405 502	206 421	187 893
--------------	---------	---------	---------

Herav:

Ubrukte lånemidler	240 822	97 304	123 871
Andre memoriakonti	164 680	109 117	64 022
Motkonto for memoriakontiene	-405 502	-206 421	-187 893

Bodø den 31. desember 2016
15. februar 2017

Rolf Kåre Jensen
rådmann

Kornelija Rasic
kommunaldirektør
for økonomi og finans

Linda Johnsen
regnskapssjef

Regnskapsskjema 1A

Driftsregnskapet	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr				
Skatt på inntekt og formue	1 345 278	1 326 536	1 326 536	1 244 718
Ordinært rammetilskudd	1 192 619	1 182 966	1 184 621	1 140 205
Skatt på eiendom	186 416	186 600	173 600	110 290
Andre direkte eller indirekte skatter	200	150	150	200
Andre generelle statstilskudd	114 177	106 596	98 472	93 575
Sum frie disponible inntekter	2 838 690	2 802 848	2 783 379	2 588 988
Renteinntekter og utbytte	58 924	55 409	55 409	62 613
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	1 805	0	0	1 007
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	114 167	117 973	112 475	118 992
Tap finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	335
Avdrag på lån	202 381	198 451	192 575	194 037
Netto finansinnt./utg.	-255 818	-261 015	-249 641	-249 743
Til dekning av tidl regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	43 696	43 696	6 012	18 946
Til bundne avsetninger	20 922	14 628	180	12 417
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	60 598	60 598	0	4 671
Bruk av ubundne avsetninger	300	300	0	40 368
Bruk av bundne avsetninger	11 857	20 082	10 070	12 796
Netto avsetninger	8 137	22 656	3 879	26 472
Overført til investeringsregnskapet	552	500	0	5 155
Til fordeling drift	2 590 457	2 563 989	2 537 617	2 360 561
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 501 070	2 563 989	2 537 617	2 299 963
Regnskapsmessig mindreforbruk	89 388	0	0	60 598

Regnskapsskjema 1A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)" og viser kommunens frie inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt avsetning og bruk av fond der fullmakt ikke er delegert etatene/avdelingene.

Disponeringen av frie inntekter (reduisert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde fremgår av regnskapsskjema 1B.

Regnskapsskjema 1B (neste side) er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens anvendelse av frie inntekter (reduisert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde. Tallene i regnskapsskjema 1B kan avvike fra "Driftsregnskap pr rammeområde" da avsetninger og bruk av fond ikke er med i regnskapsskjema 1B, mens disse er inkludert i tallene i "Driftsregnskap pr rammeområde". Videre inngår frie inntekter (skatt, rammetilskudd mm) i tallene for rammeområde 8 i "Driftsregnskap pr rammeområde", mens disse er holdt utenom i regnskapsskjema 1B, da de inngår i regnskapsskjema 1A.

Regnskapsskjema 1B

Driftsregnskapet Alle tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Administrasjon				
Sum utgifter	133 515	131 421	117 342	112 817
Sum inntekter	-29 496	-28 261	-19 635	-9 300
Sum fordelt	104 019	103 160	97 707	103 517
Økonomi og finans				
Sum utgifter	62 692	59 524	52 193	59 668
Sum inntekter	-16 247	-13 830	-14 118	-13 158
Sum fordelt	46 445	45 694	38 076	46 510
Næring og utvikling				
Sum utgifter	38 066	43 178	41 604	34 871
Sum inntekter	-14 509	-19 288	-18 571	-11 140
Sum fordelt	23 557	23 890	23 033	23 731
Oppvekst og kultur				
Sum utgifter	1 460 983	1 429 040	1 353 669	1 351 995
Sum inntekter	-253 449	-238 732	-178 991	-214 880
Sum fordelt	1 207 535	1 190 308	1 174 677	1 137 115
Helse og omsorg				
Sum utgifter	1 397 093	1 418 919	1 278 433	1 239 930
Sum inntekter	-458 381	-452 032	-323 726	-344 639
Sum fordelt	938 712	966 886	954 708	895 291
Eiendom (*)				
Sum utgifter	14	0	0	7 328
Sum inntekter	-45	0	0	-6 061
Sum fordelt	-31	0	0	1 267
Teknisk				
Sum utgifter	383 645	366 869	361 780	352 408
Sum inntekter	-314 902	-274 780	-274 780	-280 167
Sum fordelt	68 743	92 089	87 001	72 241
Rammeområde 8				
Sum utgifter	383 578	410 028	367 260	319 677
Sum inntekter	-271 489	-268 067	-204 844	-299 384
Sum fordelt	112 090	141 962	162 416	20 293
Sum fordelt	2 501 070	2 563 989	2 537 617	2 299 964
Til fordeling fra skjema 1A	2 590 457	2 563 989	2 537 617	2 360 561
Mer/Mindreforbruk	89 388	0	0	60 598

Regnskapsskjema 2A

Investeringsregnskapet	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr				
Investeringer i anleggsmidler	665 867	711 207	513 381	572 339
Utlån og forskutteringer	125 988	125 988	104 682	71 857
Kjøp av aksjer og andeler	5 667	4 608	0	7 637
Avdrag på lån	46 081	47 081	34 852	86 834
Avsetninger	82 737	82 738	28 500	149 712
Arets finansieringsbehov	926 340	971 622	681 415	888 380
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	563 237	612 164	438 555	380 370
Inntekter fra salg av anleggsmidler	54 325	79 325	53 500	29 317
Tilskudd til investeringer	16 941	18 789	0	8 149
Kompensasjon for merverdiavgift	43 096	57 833	68 826	72 628
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	210 672	166 565	108 152	264 851
Andre inntekter	8 762	8 762	0	5 859
Sum ekstern finansiering	897 034	943 438	669 033	761 173
Overført fra driftsregnskapet	552	552	4 682	5 155
Bruk av avsetninger	28 755	27 632	7 700	122 052
Sum finansiering	926 340	971 622	681 415	888 380
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens samlede investeringer (både driftsmidler og finansielle anleggsmidler) i løpet av regnskapsåret, samt finansieringen av disse. Spesifikasjon av kommunens investeringsprosjekter fremgår av regnskapsskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
Skoler				
9215 RØNVIK/SALTVERN SKOLESTRUKTUR	288	288	0	17 977
9217 BANKGATA SKOEL, UTEAREAL	877	877	4 500	0
9219 ASPÅSEN SKOLE	42	42	0	0
9220 BANKGATA SKOLE, AUDITORIUM	139	139	2 500	0
9224 ASPÅSEN SKOEL (HOVEDPROSJEKT)	126	125	0	0
9225 ALSTAD UNGDOMSSKOLE, REHABILITERING	1 262	1 263	15 000	0
9229 STØVER SKOLE/INNSTRANDA BHG - BYGGETRINN 2	489	489	450	0
9230 TVERLANDET SKOLE	6 318	6 317	20 000	3 521
9233 UTEOMRÅDER SKOLER	636	636	1 000	0
9236 OPPGRADERING AV BRANNTEKNISK ANLEGG	6 508	6 508	7 000	5 870
9249 REHABILITERING SKOLEBYGG (PS 11/XX)	7 549	7 548	5 000	2 784
9251 MØRKVEDBUKTA SKOLE	24	24	0	0
9214 SENTRUM SKOLESTRUKTUR	0	0	0	221
Sum	24 257	24 256	55 450	30 373
Barn og unge				
9238 OPPGRADERING EL-ANLEGG	2 610	2 610	3 000	2 007
9239 BARNEHAGE RØNVIK	13 978	13 978	-	23 074
9250 ENGMARK BHG KJØP AV BRAKKERIGG PS15/100	-	-	-	4 345
9280 OPPGRADERING AV VVS ANLEGG - SKOLER/BHG	1 745	1 763	5 000	-
9281 BARNEHAGENES UTEOMRÅDER	944	944	1 000	-
9734 OPPGRADERING LEKEPLASSER	504	504	2 200	-
9247 MØRKVED FAM.SENTER OMBYGGING 2 KONTOR	-	-	-	252
Sum	19 782	19 799	11 200	29 677
Boliger				
9333 BOLIGKJØP	12 276	12 276	-	6 863
9366 FLYKTNINGEBOLIGER	8 509	8 509	-	7 673
9368 BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN 2.2.5	-	-	6 600	-
9533 FLYKTNINGBOLIGER (7 STK ÅRLIG)	-	-	19 250	-
9597 INNSKUDD KOMM BOLIGER	582	582	-	370
Sum	21 367	21 367	25 850	14 906
Helse og omsorg				
9360 NØDSTRØMSAGG. I SYKEHJEM	7 350	7 350	7 000	211
9361 LØDING SYKEHJEM TIL BOKOLLEKTIV	163	163	-	1 157
9362 SONEBASE HJEMMETJENESTEN	3 930	3 929	9 000	366
9363 TILRETTELEGGING VOLLEN SYKEHJEM	57	56	-	413
9364 6+4 BOLIGER VOLLSLETTA	4 553	4 553	20 500	396
9369 VARMEPUMPE TBSS	1 958	1 958	-	2 077
9374 BOTILBUD GARNVEIEN PS 13/13	468	468	-	6 514
9379 BYGNINGSMESSIGE TILPASNINGER HS, GRUNNET DRIFTSENDRINGER	698	697	2 500	653
9380 HÅLOGALANDSGATA 131	494	494	-	7 980
9385 NY INSTITUSJON - PLASSER TIL HELDØGNS OMSORG MV	-	-	3 000	-
9390 SØLVSUPER HELSE- OG VELFERDSSENTER	8 006	2 000	-	6 760
9110 NØDNETT OG LEGEVAKTSFORMIDLING	16	15	-	565
Sum	27 693	21 683	42 000	27 092

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)		Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
Veier og byutvikling					
9208	TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK SALTVERN SKOLE	-	-	600	-
9221	TRAFIKKSIKKERHETPROSJEKT SALTSTRAUMEN	378	378	-	-
9401	FELTUTBYGGING	-	-	3 700	-
9410	DIVERSE FELTUTBYGGING	52 948	52 948	28 500	22 947
9600	UTVIDELSE AV PARKERINGSSONER	438	438	500	739
9662	BURØYA/VALEN - NYHOLMEN	14	14	-	-
9668	ASFALTSPLEIS	662	662	-	1 425
9674	AKSJON SKOLEVEI: FORTAU BODINVEIEN	- 507	-507	-	36
9676	SOLØYVANNVEIEN - FORSTERKNING	2 894	2 894	3 000	-
9677	G/S VEI HESTDALEN - SØRSTRUPEN	7	7	-	1 706
9680	NYASFALTERING	2 982	2 982	2 500	-
9681	VEITILTAK SENTRUM	7 300	7 301	7 500	18 439
9692	KOLLEKTIVTRASSE	225	225	-	210
9698	HAVNEPROMENADEN	15 135	15 136	9 000	6 905
9700	TERMINALKAI SØR	10 568	10 568	15 000	70 927
9701	LANGSTRANDA	2 000	3 171	-	15 581
9702	FRIKJØP UTEAREAL	472	472	-	-
9709	MØRKVEDLIA STUDENTBOLIGER	7 580	7 581	3 500	4 514
9710	BYPAKKE BODØ: PRÆRIEN VEST - NY VEI	5	6	-	862
9711	BYPAKKE BODØ: DIGITALE BARNETRÅKK	313	313	3 000	343
9712	BYPAKKE BODØ: KOLLEKTIVPROSJEKTER	6 730	6 730	18 300	3 834
9713	BYPAKKE BODØ: TRAFIKKSIKKERHET	53 336	53 335	42 900	25 257
9714	KAI HELLIGVÆR	456	456	-	24
9715	REASFALTERING AV KOMMUNALE VEGER	6 788	6 788	6 500	1 694
9720	ALGARVEIEN	38	38	-	540
9721	STØTTEMUR FRAMLIA	1 531	1 531	-	-
9722	SPEIDERLEIR - VEI	22	22	-	-
9730	INVESTERINGER BYTEKNIKK FOM 2014	6 321	6 322	2 000	5 697
9731	OLJEDEPOT	2	2	-	406
9732	KJERRINGØY SENTRUM SELVBYGGERTOMTER	6 736	6 737	-	2 203
9735	KAI PÅ SKJERSTAD	-	-	2 000	-
9801	VEI OG GATELYS KOMMUNAL BEVILGNING	4 104	4 104	6 000	6 229
9937	PARKERINGSPLASSER KVARTAL 99	108	108	-	-
9759	TORGKAIA PS 16/14	35 000	35 000	-	-
	Diverse prosjekter avsluttet 2015				2 758
Sum		224 590	225 762	154 500	193 275

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjøtt 2016	Regnskap 2015
Kultur og idrett				
9038 STORDALSHALLEN	1 519	1 518	-	550
9039 RULLESKIANLEGG	263	264	-	-
9505 ALLHUS HELLIGVÆR	70	71	-	1 120
9519 MASKINISTEN REHAB LYSLØYPE	1 178	1 179	-	2 003
9522 STIMULI	2 631	2 631	-	4 476
9524 STIMULI 2	-	-	2 000	364
9526 BESTEMORENGA - PREPARERINGSMASKIN	3 753	3 753	3 800	-
9540 AKTIVITETSPARK, "TUFTEPARKER/PARKOUR"	100	100	500	-
9541 TURNEHALL - FORSKUTTERING SPILLEMIDLER	8 800	8 800	8 800	-
9542 KLATREHALL - FORSKUTTERING SPILLEMIDLER	-	-	4 000	-
9544 TRAFIKKSIKKERHETSSENTER - BRATTEN KUNSTGRESSPAKKEN (LØPSM, STORD, LIMYRA)	59	59	-	243
9549	-	-	-	1 140
9555 KUNSTGRESS ASPMYRA STADION	-	-	-	1 000
9556 KUNSTGRESSPAKKE 2014 SALTSTRAUMEN	-	-	-	1 178
9560 KUNSTGRESSLØKKER RØNVIK OG SALTVERN	4 395	4 396	-	1 219
9248 FLERBRUKSHALLEN BANKGATA 2012	-1 966	3 850	1 000	20 093
9920 KULTURKVARTALET BIBLIOTEK	3 038	-	-	34 651
9922 KULTURKVARTALET UTOMHUS	-1 046	-	-	32 521
9927 KULTURKVARTALET KULTURHUS	8 303	-	-	199 787
9950 PS15/10 KJØP AV FRAMKINO	-	-	-	21 526
Øvrige avsluttede prosjekter 2015	-	-	-	1 718
Sum	31 099	26 621	20 100	323 589
Kirke				
9575 KIRKE HUNSTAD	1 239	-2 470	-	1 452
9583 BRANNSIKRING KIRKER	500	500	500	500
9584 BODØ DOMKIRKE UTBEDRING	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum	4 239	530	3 000	4 452
Kommunens fellesområde				
9000 STYRINGSSYSTEM	2 686	2 687	500	2 306
9050 RÅDHUSKVARTALET	823	-	103 000	10 446
9051 RÅDHUSKVARTALET, BYGGDELEN	32 006	79 130	-	5 437
9052 RÅDHUSPROSJEKTET, OU	4 174	18 170	-	-
9053 RÅDHUSPROSJEKTET, FLYTT OMB VOLLEN	13 081	13 300	-	-
9055 RÅDHUSPLASSEN/SOLPARKEN	-	-	-	223
9201 INFRASTRUKTUR IKT	1 013	1 014	1 000	-
9290 VÅGØNES GÅRD	-	-	-	26 548
9598 NY BRANNSTASJON	5 425	5 425	-	3 755
9750 UTLÅN/AKSJER/FOND	36 818	34 588	4 682	80 678
9751 VIDEREUTLÅN	175 630	175 631	133 852	111 271
9962 IT SYSTEMER	7 679	7 679	4 000	10 398
9963 IKT EFFEKTIVISERING	487	488	8 135	-
9971 VISMA AUTOMATISERING	965	965	646	408
9996 OPS-AVTALE Ny Brannstasjon	216 031	216 031	-	-
9997 Vederlagsfri overtakelse tekniske anlegg	19 459	19 459	-	-
9998 JUSTERINGSAVTALER MVA	9 936	9 935	-	11 414
9999 FELLES FINANSIERING INVESTERINGER	-20 846	-20 847	-	-145 344
Sum	505 366	563 655	255 815	117 540

(*) Det ble pr 31.12.15 foretatt samlet avsetning for ikke mottatte og/eller behandlede fakturaer på sentralt ansvarsområde i investeringsregnskapet. Disse er i løpet av 2016 henført til det enkelte investeringsprosjekt, og er årsaken til at ansvarsnummer 9999 fremkommer med negativt beløp i 2016 i oversikten ovenfor.

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
VA				
9604 SANERING SENTRUM VANN	7 522	7 523	22 000	32 884
9606 HOVEDVANNVERKET	-200	-200	-	-
9608 NORDSTRANDA VANNVERK	20 390	20 391	10 000	66 681
9609 GIVÆR VV - OPPGRADERING	461	461	2 500	-
9611 VANNLEDNING GODØYNES - SKÅLBONES	227	227	3 000	-
9613 VANNFORSYNING SEINES/GILLESV	149	149	-	7
9614 VANNLEDNING I RV TUNNEL	4	4	6 500	8
9615 REHABILITERING DAM VÅGØYVANNET	7	7	1 000	-
9617 BURØYA/VALEN	29	29	-	-
9621 ØLKRONA BASSENG - REHABILITERING	63	63	-	99
9622 PORTAL HEGGMOEN VANN TUNNEL	194	194	5 000	-
9623 GODØYNES TRYKKØKNING	45	45	-	6
9624 BREIVIK VANNVERK	1	1	-	30
9627 FLOMSIKRING FUTELVA	6	6	-	513
9640 PRÆRIEN VEST AVLØP	4	4	-	55
9643 SANERING SENTRUM AVLØP	10 858	10 858	22 000	37 711
9645 OPPRYDDING AVLØP VALNES	3	3	-	59
9646 SPYLEBIL	3 812	3 812	4 000	-
9648 AVLØP ØYRAN, MISVÆR	2 081	2 081	-	1 825
9649 STOKKVIKA - HUNSTADMOEN AVLØP	3 924	3 924	5 000	680
9650 BERTNES AVLØPSOPPRYDDING	1 000	1 000	3 000	116
9653 BODØELV OVERVANNSTUNNEL	17 328	17 328	25 000	2 456
9655 MØRKVED RENSEANLEGG	18	18	4 000	88
9656 OMBYGGING OVERLØP SJØGATA	21	21	500	-
Diverse prosjekter avsluttet 2015				4 259
Sum	67 947	67 949	113 500	147 476
Sum alle prosjekter	926 340	971 622	681 415	888 380

Driftsregnskap pr rammeområde

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Oppr. bud. 2016	Regnskap 2015
Administrasjon				
Utgifter	134 208	132 107	117 342	112 818
Inntekter	-29 611	-28 376	-19 635	-9 300
Netto	104 597	103 731	97 707	103 518
Økonomi og finans				
Utgifter	62 696	59 524	52 193	59 669
Inntekter	-16 336	-13 830	-14 118	-13 158
Netto	46 360	45 694	38 075	46 511
Næring og utvikling				
Utgifter	39 736	43 808	41 634	35 311
Inntekter	-14 509	-19 288	-18 571	-11 171
Netto	25 228	24 520	23 063	24 140
Oppvekst og kultur				
Utgifter	1 473 979	1 440 673	1 353 669	1 362 550
Inntekter	-370 724	-348 687	-277 463	-309 605
Netto	1 103 255	1 091 987	1 076 206	1 052 945
Helse og omsorg				
Utgifter	1 405 992	1 427 818	1 278 433	1 254 168
Inntekter	-466 057	-458 845	-324 001	-350 709
Netto	939 935	968 972	954 433	903 458
Eiendom				
Utgifter	14	-	-	7 328
Inntekter	-45	-	-	-6 061
Netto	-31	0	0	1 267
Tekniske tjenester				
Utgifter	387 484	366 869	361 780	353 643
Inntekter	-315 342	-284 575	-284 575	-285 677
Netto	72 142	82 293	77 205	67 966
Rammeområde 8				
Utgifter	737 195	763 428	678 472	643 086
Inntekter	-3 118 068	-3 080 626	-2 945 161	-2 903 489
Netto	-2 380 873	-2 317 199	-2 266 689	-2 260 403
Total				
Utgifter	4 241 304	4 234 227	3 883 524	3 828 573
Inntekter	-4 330 691	-4 234 227	-3 883 524	-3 889 171
Netto	-89 388	0	0	-60 598

Oversikten viser Bodø kommunes driftsregnskap for 2016 satt opp pr rammeområde iht vedtatt budsjett for 2016, jfr PS 15/127.

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost som ubrukte lånemidler i balansen. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet basert på beste estimat.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer som ikke inngår i punktet ovenfor er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

En omklassifisering medfører en regnskapsføring i investeringsregnskapet og eventuelt i driftsregnskapet. Verdivurderingen må gjennomføres før omklassifiseringen. Omklassifisering av anleggsmidler til omløpsmidler skal ikke finne sted.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er til stede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon. Da ordningen med kompensasjon for betalt merverdiavgift ble innført i kommunesektoren ble dette finansiert av kommunene selv gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note 2 Organisering av kommunal virksomhet

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller andre rettssubjekter.

Enheter som avlegger særregnskap	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Bodø kommunale eiendommer KF	Forvaltning av kommunale eiendommer, eiendomsrelaterte tjenester og ivaretagelse av kommunens byggherrefunksjon.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Spektrum KF	Drift av idrettsanlegg. (Nordlandshallen, Bodøhallen, Nordlandsbadet og Aspmyra stadion)	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Stormen konserthus Bodø KF	Drift av kulturhus. Fremme interesse for musikk og scenekunst.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Havn KF	Drift av havne- og kaianlegg.	Kommunalt foretak	Bodø kommune

Bodø kommunale eiendommer KF er med virkning fra 01.01.17 nedlagt som kommunalt foretak og inngår fra samme tidspunkt som egen avdeling i Bodø kommune.

Andre rettssubjekter	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune	Ant deltakerkommuner
Salten Brann IKS	Brannvesen. Feiing.	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Salten Kommunerevisjon IKS	Revisjon	Interkommunalt selskap	Fauske kommune	9
IRIS Salten IKS	Renovasjon	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Helse- og miljøtilsyn Salten IKS	Folkehelse og miljørettet helsevern	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	11

Bodø kommune har i tillegg avtale med om lag 40 private barnehager.

Note 3 Endring i arbeidskapital

Alle tall i 1 000 kr

Del 1 Tall fra bevilgningsregnskap	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 784 055	3 479 469	3 322 007
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	264 210	325 580	268 490
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	694 200	499 927	783 472
Sum anskaffelse av midler	4 742 464	4 304 976	4 373 969
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	3 446 246	3 190 156	3 120 367
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	665 867	572 339	905 431
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	495 119	480 695	490 307
Sum anvendelse av midler	4 607 232	4 243 190	4 516 104
Anskaffelse - anvendelse av midler	135 232	61 786	-142 135
Endring i ubrukte lånemidler	143 518	-26 567	-33 384
Endring i arbeidskapital	278 750	35 220	-175 519

Del 2 Tall fra balansen	Arbeidskapital pr 31.12.16	Arbeidskapital pr 31.12.15	Endring fra 2015 til 2016
OMLØPSMIDLER			
Betalingsmidler	855 513	316 919	538 594
Kortsiktige fordringer	234 244	460 383	-226 139
Obligasjoner, sertifikater	101 094	100 089	1 004
Premieavvik	231 823	217 144	14 680
Aksjer og andeler	0	0	0
OMLØPSMIDLER	1 422 674	1 094 535	328 139
KORTSIKTIG GJELD	-513 020	-463 630	-49 389
ARBEIDSKAPITAL	909 654	630 904	278 750

Herav			
Premieavvik	231 823	217 144	-14 680
Ubrukte lånemidler	240 822	123 871	-116 951
Bundne driftsfond	99 171	90 486	-8 685
Bundne investeringsfond	18 601	18 563	-38
Korrigert arbeidskapital (*)	319 236	180 841	138 395

(*) Arbeidskapitalen viser differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det forventes at arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likvide situasjon. I kommuneregnskapet inngår premieavviket som en del av omløpsmidlene. Dette har imidlertid ingen reell verdi for kommunen (se eventuelt nærmere forklaring i note 8 angående pensjon) og representerer ingen likvide midler. I begrepet "korrigert arbeidskapital" er derfor premieavviket trukket ut for å få et mer reelt bilde av arbeidskapitalen. Videre er den delen av likvide midler som gjelder ubrukte lånemidler og bundne fond trukket ut, da disse ikke kan disponeres fritt av kommunen.

En økning av arbeidskapitalen viser at likviditeten er styrket i løpet av året. Ved vurdering av kommunens likviditet må det imidlertid også tas hensyn til sertifikatlån med samlet saldo på 667 mill kr pr 31.12.16. Disse sertifikatlånene er klassifisert som langsiktig gjeld, men forfaller til betaling og må refinansieres i løpet av første tertial 2017.

Note 4 Brukerbetalinger

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Foreldrebetaling barnehager	33 831	33 187
Foreldrebetaling SFO	33 062	33 175
Pasientbetaling sykehjem	53 118	50 656
Pasientbetaling øvrig	6 291	6 628
Egenandeler praktisk bistand (hjemmetjenester)	5 057	6 361
Egenandel dagplasser	730	744
Øvrige brukerbetalinger	3 423	3 443
Sum brukerbetalinger	135 512	134 194

Note 5 Andre salgs- og leieinntekter

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Kommunale avgifter og ab.gebyr	145 640	133 384
Husleieinntekter og festeavgifter	76 212	69 250
Saksbehandlingsgebyrer o.l.	26 270	23 630
Parkeringsinntekter og gebyrer	19 763	19 971
Salg av kvotekraft	29 052	20 081
Avgiftspliktig salg øvrig	16 631	17 709
Øvrige inntekter, avgiftsfri	17 972	17 895
Sum	331 540	301 920

Note 6 Overføringer med krav til motytelser

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Refusjon fra staten	210 844	213 601
Sykelønnsrefusjon	103 847	104 189
Kompensasjon merverdiavgift drift	78 521	71 241
Refusjon fra fylkeskommuner	21 646	9 168
Refusjon fra kommuner	21 162	15 302
Refusjon fra andre (private)	31 694	22 990
Refusjon fra egne kommunale foretak	200	5 352
Sum	467 914	441 843

Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor

	2016	2015	2014	2013
Antall årsverk	3 210	2 914	2 847	2 965
Antall ansatte	3 936	3 634	3 545	3 693
Antall kvinner	3 008	2 813	2 756	2 834
% andel kvinner	76 %	77 %	78 %	77 %
Antall menn	928	821	789	859
% andel menn	24 %	23 %	22 %	23 %
Antall kvinner høyere stillinger	65	65	69	68
% andel kvinner i høyere stillinger	66 %	64 %	65 %	65 %
Antall menn i høyere stillinger	33	36	37	37
% andel menn i høyere stillinger	34 %	36 %	35 %	35 %

Med høyere stilling menes rådmann, kommunaldirektører, virksomhetsledere, stabsstilling med rådmannen som nærmeste overordnede, øvrige lederstillinger og stabsstillinger med kommunaldirektør som nærmeste overordnede.

Fordeling heltid/deltid	2016	2015	2014	2013
Antall heltidsstillinger	2 085	1 841	1 798	1 881
Antall deltidsstillinger	2 233	2 146	2 124	2 167
Antall ansatte i deltidsstillinger	1 865	1 795	1 747	1 812
Antall kvinner i deltidsstillinger	1 572	1 535	1 510	1 551
% andel kvinner i deltidsstillinger	84 %	86 %	86 %	86 %
Antall menn i deltidsstillinger	292	260	237	261
% andel menn i deltidsstillinger	16 %	14 %	14 %	14 %

Lønn og godtgjøring til rådmann, ordfører og revisjon	2016	2015	2014	2013
Rådmann (regulativlønn pr. 31.12.2016)	1 208 000	1 150 000	1 025 000	1 025 000
Ordfører (regulativlønn pr. 31.12.2016)	997 621	974 040	951 610	920 237
Revisjon (regnskaps- og forvaltn.revisjon)*	1 895 600	2 330 000	2 257 000	2 257 000

*For 2016 ble det tilbakebetalt for meget avregnet honorar tidligere år i hr vedtak i repr.skapet sak 7/2016.

Note 8 Pensjon

Bodø kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte i Bodø Kommunale Pensjonskasse (BKP), Statens Pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjon (KLP). Pensjonsordningene sikrer tariffestet tjenestepensjon for de ansatte for alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene fra pensjonskassen samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det. Alle vedtatte beregninger er innarbeidet i beregningen for 2016.

Pensjonskostnad

Pensjonskostnader	BKP	KLP	SPK	Sum
Årets opptjening	130 023	25 462	38 112	193 597
Rentekostnad	109 454	17 770	24 004	151 228
Brutto pensjonskostnad	239 477	43 232	62 116	344 825
Forventet avkastning	-113 291	-17 472	-18 695	-149 458
Netto pensjonskostnad	126 185	25 760	43 421	195 366
Amortisert premieavvik	31 289	2 481	-1 529	32 242
Administrasjonskostnad	12 042	1 860	1 308	15 211
Samlet pensjonskostnad	169 517	30 102	43 200	242 820

Alle tall i 1 000 kr

Premieavvik

Årets premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Innbetalt pensjonspremie	181 377	25 851	49 155	256 382
Netto pensjonskostnad	-126 185	-25 760	-43 421	-195 366
Administrasjonskostnad	-12 042	-1 860	-1 308	-15 211
Årets premieavvik	43 149	-1 770	4 426	45 804

Alle tall i 1 000 kr

Kommunen har i 2016 betalt totalt 256 mill kr i premieinnbetaling til de ulike pensjonsordningene, mens det i samsvar med gjeldende regnskapsprinsipper "kun" er utgiftsført pensjonsutgifter på 210 mill kr. Utgiftsføringen baserer seg på langsiktige økonomiske og aktuarmessige forutsetninger, se nedenfor. Årets premieavvik, som tilsvare differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad, utgjør dermed 45,8 mill kr. I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av beløpet med 3,6 mill kr. Totalt medfører dette isolert sett at regnskapsresultatet fremstår som 49,4 mill kr bedre enn dersom pensjonspremien hadde blitt utgiftsført i sin helhet. Av dette benyttes 34,7 mill kr til finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik (inkludert arbeidsgiveravgift), slik at nettoeffekten på årets regnskap er en resultatforbedring på 14,7 mill kr.

Balanseført premieavvik år 31.12.16 fremkommer som følger:

Samlet premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Akkumulert premieavvik pr 01.01.	197 887	14 988	-11 811	201 064
Amortisert premieavvik fra tidligere år	-31 289	-2 481	1 529	-32 242
Årets premieavvik	43 149	-1 770	4 426	45 805
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	209 746	10 737	-5 856	214 627
Arbeidsgiveravgift av premieavvik	16 808	842	-453	17 197
Sum balanseført premieavvik inkl aga	226 554	11 579	-6 310	231 824

Alle tall i 1 000 kr

Nærmere om premieavvik

Fra og med regnskapsåret 2002 ble det foretatt endringer i reglene om regnskapsføring av pensjon. Tidligere ble premieinnbetalingen til pensjonskassen regnskapsført som årets pensjonskostnad, men fra og med 2002 utgiftsføres det en estimert langsiktig pensjonskostnad basert på langsiktige forutsetninger om blant annet lønns- og G-vekst, avkastning på pensjonsmidlene og fremtidig renteutvikling. Endringen skulle medføre en jevnere årlig utgiftsbelastning enn tidligere da premieinnbetalingen dannet grunnlaget for utgiftsføring. I utgangspunktet skulle endringen gjøre det enklere for kommunene å håndtere svingninger i pensjonspremiene fra år til år.

Siden ordningen ble innført har det imidlertid vist seg at pensjonspremiene over år gjennomgående har vært langt høyere enn pensjonskostnadene. Dette skyldes at det legges ulike forutsetninger til grunn ved beregning av pensjonskostnadene og nødvendig premieinnbetaling. Forutsetningene ved beregning av pensjonskostnadene fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Benyttede forutsetninger har medført at det over år har bygd seg opp store differanser mellom totalt innbetalt pensjonspremie og totale utgiftsførte pensjonsutgifter. Pr 31.12.16 utgjør dette *premieavviket* inkludert arbeidsgiveravgift for Bodø kommunes del 231,8 mill kr.

Premieavviket fremstår som en eiendel i kommunens balanse. Dette har i realiteten ingen verdi, men må derimot tas inn som utgift i kommunens regnskap i de kommende år. Det balanseførte premieavviket på 217 mill kr må utgiftsføres i kommunens regnskap som følger i de kommende år:

År	Beløp	År	Beløp	År	Beløp
2017	41 804	2020	35 041	2023	16 490
2018	39 006	2021	33 830	2024	5 403
2019	36 888	2022	20 529	2025	2 833

Alle tall i 1 000 kr

Frem til 2011 ble premieavviket som oppsto det enkelte år tatt inn i kommunens regnskap de påfølgende neste 15 år. Fra og med 2011 medførte nye regler at premieavvik skulle amortiseres (tas inn i regnskapet) over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal amortiseres over 7 år.

Reduksjonen av amortiseringstiden fra 10 til 7 år gir store økonomiske konsekvenser for kommunesektoren. Samtidig bidrar kortere amortiseringstid til å gi et riktigere bilde av kommunenes reelle økonomiske situasjon. Den enkelte kommune kan for øvrig velge å ta hele årets premieavvik inn i neste års regnskap som et alternativ til å amortisere dette over 7 år.

Balanseførte størrelser

Forsikringstekniske beregninger foretas av KLP, BKP og SPK, og disse viser at kommunen har en samlet pensjonsforpliktelse ved utgangen av 2016 på 3 956 mill kr. Kommunens pensjonsmidler er på samme tidspunkt beregnet til 3 500 mill kr. Disse fremkommer som følger:

Pensjonsforpliktelse og midler	BKP	KLP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse				
Oppgitt pensjonsforpliktelse pr 31.12.15	2 678 086	427 113	668 917	3 774 116
Estimatavvik pr 31.12.15/01.01.16	-29 435	-3 050	-68 817	-101 303
Faktisk forpliktelse pr 01.01.16	2 648 651	424 063	600 100	3 672 813
Brutto pensjonskostnad (jfr nedenfor)	239 477	43 232	62 116	344 825
Utbetalinger	-84 655	-10 554	0	-95 209
Brutto pensjonsforpliktelse pr 31.12.16	2 803 472	456 741	662 216	3 922 429
Pensjonsmidler				
Oppgitte pensjonsmidler pr 31.12.15	2 439 284	379 133	562 545	3 380 962
Estimatavvik pr 31.12.15/01.01.16	-18 765	-6 034	-151 692	-176 492
Faktiske midler pr 01.01.16	2 420 519	373 099	410 853	3 204 470
Innbetalt premie (*)	181 377	25 851	49 155	256 382
Administrasjonskostnad	-12 042	-1 860	-1 308	-15 211
Utbetalinger	-84 655	-10 554	0	-95 209
Forventet avkastning	113 291	17 472	18 695	149 458
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.16	2 618 489	404 007	477 395	3 499 890
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12.16	184 983	52 734	184 821	422 538
Arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse	14 614	4 166	14 601	33 381
Sum netto forpliktelse inkl aga	199 597	56 900	199 422	455 919
Dette er balanseført som følger:				
Pensjonsmidler	2 618 489	404 007	477 395	3 499 890
Pensjonsforpliktelse (inkl arb.giv.avg)	2 818 086	460 907	676 817	3 955 809
Netto forpliktelse inkl aga	199 597	56 900	199 422	455 919

Alle tall i 1 000 kr

(*) Av årets premie er 14,85 mill kr finansiert ved bruk av premiefond i pensjonskassene (BKP 3,3 mill kr og KLP 11,55 mill kr). Dette kommer i tillegg til innbetalt premie som fremkommer av oversikten ovenfor.

Ansatte i Bodø kommune som er i tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke samlet opp fond e.l. til dekning av fremtidige AFP-pensjoner.

Medlemsstatus pr 01.01.	BKP	KLP	SPK	Sum
Antall aktive	3 239	413	794	4 446
Antall oppsatte	6 783	258	367	7 408
Antall pensjoner	1 711	152	331	2 194
Gjennomsnittlig alder, aktive	40,7	43,7	44,1	41,6

Forutsetninger	2 016	2 015
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning BKP og KLP	4,60 %	4,65 %
Forventet avkastning SPK	4,30 %	4,35 %
Amortiseringstid	7 år	7 år

Premiefond i pensjonskassene

	BKP	KLP	Sum
Saldo pr 01.01.	152 125	12 555	164 680
Bruk av fondet i løpet av året	-3 300	-11 550	-14 850
Tilført i løpet av året (andel fjorårets resultat/renter)			

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommunale pensjonskasse hadde pr 31.12.15 et premiefond på 191,2 mill kr, der Bodø kommunes andel utgjorde 152,1 mill kr. Av dette er 3,3 mill kr benyttet til å finansiere deler av pensjonspremien i 2016. Premiefondet tilføres renter og kan bli tilført deler av årets resultat. Premiefondets størrelse pr 31.12. er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet for det enkelte regnskapsår.

Premiefondene inngår som en del av BKP og KLPs regnskap, og fremkommer ikke av kommunens regnskap. Premiefondet, som består av tidligere innbetalte midler samt tilførte renter og andeler av tidligere års overskudd, kan benyttes til delvis dekning av fremtidige års premieinnbetalinger.

Premieavviksfondet - kommunens eget disposisjonsfond

Kommunen har over år avsatt midler til et eget disposisjonsfond, premieavviksfondet, til fremtidig finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik.

	2016	2015	2014
Saldo pr 01.01.	0	23 611	64 668
Vedtatt bruk iht budsjett/tertiarapport	0	-37 957	-43 587
Vedtatt avsetning iht budsjett/tertiar./regnskapsavslutning	29 484	14 346	2 530
Saldo pr 31.12.	29 484	0	23 611

Alle tall i 1 000 kr

(*) Det ble i saksfremlegg pga skrivefeil benyttet et beløp på 27,9 mill kr. Dette skulle vært 29,484 mill kr.

I samsvar med Bystyrets vedtak i PS 16/45 "Årsregnskap 2015" ble deler av regnskapsmessig mindreforbruk for regnskapsåret 2015 avsatt til premieavviksfond. Fondet har pr 31.12.16 en saldo på 29,5 mil kr. Til sammenligning har kommunen et totalt premieavvik i balansen på 231,8 mill kr som skal utgiftsføres over de kommende 9 år.

Note 9 Varige driftsmidler

Bodø kommune følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Anleggsmidlene aktiveres til anskaffelseskost og avskrives med like store årlige beløp over anleggsmiddelets økonomiske levetid. I samsvar med tidligere års praksis starter avskrivningene året etter at anleggsmidlet er tatt i bruk eller anskaffet. Kommunen har pr. 31.12. følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmiddelgruppe	Avskr.år	Eiendeler
Gruppe 0	0 år	Tomter avskrives ikke.
Gruppe 1	5 år	IKT-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Anleggsmiddelgruppe						Totalt
	0	1	2	3	4	5	
Akk ansk.kost pr. 1.1.	287 701	200 990	210 673	352 380	4 517 465	2 439 927	8 009 136
Akk/reverserte nedskrivn.							0
Akk avskrivninger pr. 1.1.	-1 234	-158 193	-86 660	-170 973	-1 144 739	-292 352	-1 854 151
Bokført verdi pr 01.01	286 467	42 797	124 012	181 407	3 372 726	2 147 575	6 154 984
Omklassifisert pr 1.1.				-13 266		13 266	0
Tilgang i året	19 259	12 845	25 244	10 087	288 333	276 859	632 627
Avgang i året	0	0	0	0	0	-602	-602
Årets avskrivninger	0	-11 097	-16 643	-14 993	-103 857	-54 625	-201 215
Bokført verdi pr 31.12.	305 726	44 545	132 613	163 235	3 557 202	2 382 473	6 585 794

Gevinst ved salg (*)	13 709	220			13 880	24 040	51 849
----------------------	--------	-----	--	--	--------	--------	--------

Alle tall i 1 000 kr

(*) En del av tomtene som er solgt i løpet av 2016 er ikke registrert med verdi i kommunens anleggsregister, og hele salgssummen for disse fremstår derfor som gevinst ved salg.

Gevinst ved salg av anleggsmidler bokføres kun i balansen i tråd med kommunale regnskapsforskrifter. Dette skjer gjennom en nedskrivning av anleggsmiddelet mot kapitalkontoen. Gevinst eller tap ved salg av anleggsmidler skal ikke resultatføres i kommunens regnskap.

Det er i 2016 i tillegg regnskapsført 4,5 mill kr i investeringer i kirkebygg (utbedring Bodø domkirke, Hunstad kirke og diverse brannsikring kirker). Beløpet er ikke aktivert i balansen da byggene eies av Bodø kirkelige fellesråd med menigheter.

Videre er det overført 35 mill kr til Bodø Havn KF til finansiering av Torgkaia, jfr PS 16/14. Torgkaia aktiveres i sin helhet i Bodø Havns regnskap og er derfor ikke med i ovenstående oversikt.

I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er den nye brannstasjonen som er bygd av OPS GJ BBS AS og leies ut til kommunen som et offentlig-privat-samarbeid (OPS) ført opp som anleggsmiddel i kommunens balanse med tilsvarende langsiktig gjeld til utleier (jfr note 16 og 20). OPS-avtalen behandles regnskapsmessig som finansiell leasing. Brannstasjonen overdras vederlagsfritt til kommunen ved leieavtalens utløp i 2041, og inngår i gruppe 5 ovenfor med saldo på 208 mill kr pr 31.12.16. Brannstasjonen avskrives over 25 år, tilsvarende kontraksperioden, og har dermed avvikende levetid i forhold til øvrige anleggsmidler i gruppen.

Som følge av at årets tilgang er langt høyere enn summen av årets avskrivninger og årets avgang, har bokført verdi av driftsmidler økt med 431 mill kr i løpet av året, fra 6 155 mill kr pr 01.01.16 til 6 586 mill kr pr 31.12.16. De største tilgangene i løpet av året fremgår av note 10 som viser store investeringsprosjekter. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg

Alle tall i 1 000 kr

Større investeringer i nybygg og nyanlegg	Tidligere investert	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Total utgiftsramme
Brannstasjon (OPS-avtale)		221 456	221 456	221 456
Vann/avløp, samlet investering	-	67 947	-	-
Nytt rådhus	20 851	65 459	125 972	640 000
Diverse feltutbygging, samlet	-	52 948	52 948	-
Torgkaia (PS 16/14)	-	35 000	35 000	35 000
Havnepromenaden	7 006	15 135	15 135	15 135
Terminalkai Sør	120 052	10 568	10 568	125 402
Bypakke Bodø	32 348	30 323	27 500	108 500
Barnehage Rønvik	24 251	13 978	13 978	36 500

Ovenstående tabell viser de største investeringsprosjektene i 2016. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Kommunen har i 2016 mottatt 43 mill kr fra Statens vegvesen til finansiering av Bypakke Bodø. Videre er det mottatt 10,9 mill kr fra Husbanken til delfinansiering av boliger til rusmiddelavhengige og psykisk syke i Hålogalandsgata 131 (tidligere års prosjekt). Til flerbrukshallen i Bankgata (også tidligere års prosjekt) er det mottatt 30,6 mill kr i tilskudd fra Nordland fylkeskommune og 4,8 mill kr i spillemidler. Deler av tilskuddet var tidsavgrenset (inntektsført før betaling) i regnskapet for 2015.

Det er videre mottatt 8,2 mill kr fra Nordland fylkeskommune til oppgradering av byrom og utomhusanlegg i sentrum (tidligere års prosjekt), samt inntektsført 8 mill kr (forventes utbetalt i 2017) i tilskudd fra fylkeskommunen til Havnepromenaden.

Note 11 Utlån

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Startlån	407 455	358 563
Sosiale lån	2 455	8 408
Bodø Energi	51 316	54 904
Bodø kommunale boligstiftelse	70 441	65 641
Diverse idrettslag	14 361	18 257
Bodø Spektrum AS	3 529	3 529
Mørkvedhallen	8 800	0
Tusen hjemmet AS	0	2 230
Bodø kirkelige fellesråd	406	452
Øvrige utlån	218	68
Sum utlån	558 982	512 052

Tidligere lån til Tusen hjemmet ble i PS 15/143 vedtatt konvertert til aksjekapital i forbindelse med kommunens overtakelse av selskapet pr 01.01.16.

Det er pr 31.12.16 foretatt en regnskapsmessig nedskrivning av ubetalte sosiale lån som har forfalt til betaling for mer enn tre år siden.

Note 12 Aksjer og andeler	Bokført verdi	Eierandel	Egenkapital pr 31.12.15	Andel EK (*)
Alle tall i 1000 kr				
Innskudd pensjonskasser				
Bodø Kommunale Pensjonskasse	60 242	100,00 %	200 598	200 598
Egenkapitalinnskudd KLP	10 122	-	23 260 000	-
Aksjer				
Bodø Energi AS (*1)	120 000	100,00 %	661 941	661 941
Salten Kraftsamband AS	48 892	40,00 %	1 745 352	698 141
Bodø Spektrum AS	42 400	100,00 %	46 283	46 283
Banken AS (*2)	7 500	100,00%	945	945
Saltens Bilruter AS	14 313	41,80 %	113 557	47 467
Bodø Produksjonssenter AS (BoPro)	2 059	100,00 %	8 482	8 482
Bodø Industri AS	1 554	49,20 %	16 039	7 891
Sentrumsterminalen Bodø AS	1 000	50,00 %	6 573	3 287
Langstranda Næringseiendom AS	8 000	33,33 %	17 670	5 884
Zahlfjøsén AS	400	39,00 %	688	268
Tusen hjemmet AS (*3)	2 275	100,00 %	-191	-191
Stormen Drift AS (*4)	130	100,00 %	140	140
Kunnskapsparken Bodø AS (*5)	200	2,53 %	14 525	367
NordNorsk Opera og Symfoniorkester AS	50	50,00 %	15 436	7 718
Veipakke Salten AS	50	50,00 %	66 140	33 070
AS Industribygg	50	100,00 %	9 421	9 421
NordNorsk Reiseliv AS	30	1,56 %	6 679	106
Landegode Handel AS (*5)	15	30,00 %	847	254
GalvanoTia AS (*5)	3	0,30 %	6 123	28
IKS (Interkommunale selskap) (*6)				
Salten Kommunerevisjon IKS	450	45,00 %	4 870	2 192
IRIS Salten IKS (*7)	0	62,00 %	55 151	34 194
Salten Brann IKS (*7)	0	60,91 %	-2 129	-1 297
Helse og Miljøtilsyn Salten IKS (*7)	0	60,10 %	2 555	1 536
KF (Kommunale foretak)				
Bodø Spektrum KF	0	100,00 %	716	658
Bodø Kulturhus KF	0	100,00 %	11 097	3 028
Bodø Havn KF	0	100,00 %	97 657	103 231
Bodø Kommunale Eiendommer KF	0	100,00 %	-4 018	-4 018
Andeler og øvrig				
Samlet beløp BBL-leiligheter aktivert som andeler	20 118			
Mørkvedhallen SA	300			
Bodø Boligbyggelag	10			
Biblioteksentralen AL	9			
Sum aktiverte aksjer, andeler og innskudd	340 171			

Aksjer og andeler som klassifiseres som anleggsmidler er i henhold til regnskapsforskriftens § 8 vurdert til anskaffelseskost, med mindre disse er utsatt for verdifall som forventes ikke å være forbigående.

(*) Som en tilnærming til markedsverdi er selskapenes egenkapital pr 31.12.15 (sist avlagte regnskap for samtlige selskaper) oppgitt, og kommunens andel av denne er beregnet.

(*1) Av bokført verdi på 120 mill kr utgjør 50 mill kr aksjekapital og 70 mill kr annen egenkapital.

(*2) Banken AS vil bli oppløst i forbindelse med bygging av nytt rådhus. Verdien av aksjene er pr 31.12.16 skrevet ned til 7,5 mill kr som antas å representere reell verdi av selskapets aktiva pr 31.12.

(*3) Kommunen overtok i 2016 aksjene til Tusenhjemmet AS fra BBL. Se kommentarer i tilknytning til tabellen «Kjøp av aksjer og andeler» neste side.

(*4) Bokført verdien av aksjene i Stormen Drift AS er i løpet av regnskapsåret skrevet ned til 130 000 kr da selskapet er planlagt nedlagt.

(*5) Bystyret vedtok 13.02.14 i sak 14/4 "Eierskapsmelding" å gi rådmannen fullmakt til å selge kommunens aksjeposter i Galvano Tia AS, Landegode Handel AS og Kunnskapsparken Bodø AS.

(*6) Kommunen deltar i tillegg i følgende interkommunale samarbeid: Salten Regionråd, Salten kontrollutvalgsservice, Salten IUA, Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland, Krisesenter i Salten og Samordna innkjøp i Salten. Salten Regionråd (der Bodø kommunes andel er ca 64 %) eier for øvrig 100 % av aksjene i Salten Invest AS.

(*7) Kommunens eierandeler i IRIS Salten IKS, Salten Brann IKS og Helse og Miljøtilsyn Salten IKS ble ikke aktivert i kommunens balanseregnskap da selskapene ble stiftet.

Kommunen eier i tillegg 50% av det nystiftede Bodø sentrumsforum AS som ble registrert i februar 2017. Aksjekapital er innbetalt i 2017 og aksjeposten vil bli tatt inn i kommunens regnskap i 2017.

Indirekte eierskap

Bodø kommune har gjennom sine eierandeler i selskapene som fremkommer i tabellen på forrige side også indirekte eierskap i en rekke selskaper. I det følgende opplyses det om de aktuelle selskapenes eierandeler i underliggende selskaper der disse er av en viss størrelse.

Bodø Energi AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

BE Kraftsalg 100 %, BE Varme 100 %, Nordlandsnett AS 85,4%, Nordland Elsikkerhet AS 76 %, Frost Kraftentreprenør AS 51%.

Salten Kraftsamband AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper: SKS Produksjon AS 100 %, SKS Kraftsalg AS 100%, SKS Eiendom AS 100 %. Både SKS Produksjon AS og SKS Eiendom AS har eierandeler i underliggende selskaper.

Saltens Bilruter AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Nordlandsbuss AS 66 %, Østbø AS 81,5 %, SB Transport AS 100 %, Stokland Bilruter AS 100 %, Wiiks Transport AS 100%.

IRIS Salten IKS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Iris Service AS 100%, Iris Produksjon AS 100%, Retura Iris AS 100%, HT Safe AS 73,5%, Mivanor AS 100%, Labora AS 98%. I tillegg eier Iris Produksjon 40,45% av Nofir AS.

Gjennom Bodø Havns 99,88 % eierandel og AS Industribyggs 0,12 % eierandel har Bodø kommune 100 % indirekte eierandel i ANS Bodøterminalen.

Bodø kommune har også 50% indirekte eierandel i Saura AS gjennom Bodø Havn KF.

I tillegg eier Bodø kommunale pensjonskasse aksjer i diverse selskaper.

Kjøp av aksjer og andeler	2016	2015
Langstranda Næringseiendom AS	2 000	5 000
Egenkapitalinnskudd Bodø Kommunale Pensjonskasse	0	1 500
Egenkapitalinnskudd KLP	1 392	1 137
Tusen hjemmet AS (*)	2 275	-
Sum	5 667	7 637

(*) Av regnskapsført kjøp av aksjer i Tusen hjemmet AS gjelder er 45' utbetaling ved ordinært kjøp av aksjer, mens 2 230' gjelder vedtatt konvertering av utlån til aksjekapital, jfr PS 15/143. Den planlagte konverteringen er ikke utført pr 31.12.16.

Utbytte	2016	2015
Salten Kraftsamband AS	20 000	20 000
Bodø Energi AS	15 000	15 000
IRIS Salten IKS	793	2 073
Saltens Bilruiter AS	2 057	1 789
Utbytte fra langsiktige aksjeposter/eierandeler	37 850	38 862
Øvrige	1 083	1 379
Totalt inntektsført utbytte	38 933	40 241

Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler

Det har ikke vært solgt finansielle anleggsmidler i 2016 der andel av salgsinntekt er regnet som avkastning på innskutt kapital og klassifisert som løpende inntekt.

Note 14 Kortsiktige fordringer

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer	54 506	43 434
Merverdiavgiftskompensasjon til gode	27 463	57 174
Påløpte inntekter og øvrige fordringer	152 275	359 774
Sum kortsiktige fordringer	234 244	460 383

Den største posten under påløpte inntekter og øvrige fordringer gjelder refusjonskrav for ressurskrevende brukere.

For ressurskrevende brukere opptjenes inntekten i 2016 mens utbetaling skjer i 2017. Endelig krav er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet 15. februar. Ut fra foreløpige beregninger basert på tidligere års erfaringer ble det i 2016 inntektsført 80,6 mill kr, mens endelig krav viste seg å bli 68,3 mill kr, mao 12,3 mill kr lavere enn antatt. Denne differansen føres som en reduksjon av inntektene i regnskapet for 2017.

<i>Netto kundefordringer fremkommer som følger:</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer til pålydende	60 006	48 934
Avsetning til tap på krav	5 500	5 500
Netto regnskapsførte kundefordringer	54 506	43 434
Avsetning til tap på krav pr 01.01.	5 500	4 500
Årets avsetning	0	1 000
Avsetning til tap på krav pr 31.12.	5 500	5 500
Årets konstaterte tap	4 220	856

Årsaken til at årets konstaterte tap er større enn for tidligere år er at det i 2016 er foretatt en større gjennomgang av tidligere års ubetalte fordringer og krav som ikke kan forventes innfridd er tapsført.

Note 15 Bankinnskudd og kontanter

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Kontantkasser	87	39
Skattetrekkkonto	69 949	64 370
Ordinære bankinnskudd	785 476	252 510
Sum bankinnskudd og kontanter	855 513	316 919

Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Alle tall i 1 000 kr

Samlet lånegjeld fordelt på kreditorer	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Sertifikatlån DNB	667 257	290 241
Sertifikatlån	667 257	290 241
Kommunalbanken fast rente	1 751 477	1 878 886
Kommunalbanken flytende rente	702 967	734 583
KLP Kommunekreditt fastrente	121 226	129 307
KLP Kommunekreditt flytende rente	184 613	209 160
Husbanken fastrente	43 713	50 709
Husbanken flytende rente	483 128	409 189
Lånebeløp OPS-avtale (se note 20)	210 155	0
Innskudd kommunale boliger	1 575	993
Justeringsavtaler mva utbyggingsavtaler (*)	1 634	1 270
Øvrig langsiktig gjeld	3 500 486	3 414 096
Kommunens samlede lånegjeld	4 167 743	3 704 337

Herav ubrukte lånemidler

240 822

97 304

(*) I henhold til inngåtte justeringsavtaler i forbindelse med utbyggingsavtaler skal noe merverdiavgift tilbakeføres private utbyggere over en tiårsperiode etter kommunens overtakelse av vann/avløpsanlegg og veier/fortau opparbeidet av utbyggerne. I samsvar med gjeldende god kommunal regnskapsskikk er disse beløpene før opp som gjeld i balansen. Det er signalisert at det vil komme endringer i regelverket i løpet av 2107.

Samlet lånegjeld inkludert kommunale foretak	2 016	2 015
Gjeld Bodø kommune	4 167 743	3 704 337
Gjeld Bodø Havn KF	186 871	151 103
Gjeld Bodø Kulturhus KF	0	4 851
Gjeld Bodø Spektrum KF	0	0
Sum	4 354 614	3 860 291
Antall innbyggere	51 022	50 185
Lånegjeld pr innbygger	85	77

Beregning av minste tillatte avdrag

Kommunelovens (KL) § 50 nr. 7 har bestemmelser om hvordan kommunens lånegjeld skal avdras, der bokstav a definerer gjenstående løpetid for kommunens samlede lånegjeld etter KL § 50 nr.1 og nr. 2 ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Bodø kommune legger til grunn at denne beregningen må foretas på kommunens samlede låneportefølje og samlede anleggsmidler. Dette inkluderer også de kommunale foretakene. Kommunen har ved beregningen tatt utgangspunkt i den forenkla modellen, siden den viser seg

å gi det høyeste beregnede minsteavdrag. Modellen angir sum langsiktig gjeld pr. 1.1 delt på bokført verdi anleggsmidler pr. 1.1 multiplisert med årets avskrivninger.

Avdrag	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Betalt avdrag i driftsregnskapet inkl. KF'ene	203 823	196 564	198 197
Betalt avdrag i investeringsregnskapet	13 024	55 228	
Betalt avdrag i inv.regnskapet formidlingslån	33 057	31 236	27 408
Sum betalte avdrag	249 905	283 028	225 605
Beregnet minste lovlige avdrag	114 687	113 512	101 789
Differanse	102 161	138 280	96 408

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommune betaler mer i avdrag på lån enn kravet i Kommunelovens § 50 nr. 7 (minimumskrav til avdrag) tilsier.

Note 17 Avdrag formidlingslån

Alle tall i 1 000 kr

	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Betalte avdrag lån Husbanken	33 057	33 057	33 852	31 236
Mottatte avdrag fra videreutlån	63 347	63 347	33 852	48 715
Avsatt til avdragsfond	30 290	30 290	0	17 480
Bruk av fond til e.o. nedbetaling	12 401	12 401		55 228
Avsatte midler på avdragsfondet	39 710			21 822

Tabellen viser mottatte avdrag på Startlån og nedbetaling av kommunens lån i Husbanken. Mottatte avdrag på videreutlån skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke benyttes til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond.

Det er i 2016 benyttet 12,4 mill kr av avdragsfondet til å foreta ekstraordinær nedbetaling av lån i KLP Kommunekreditt, jfr PS 16/163 Tertialrapport 2/2016.

Det har i løpet av 2016 ikke vært konstatert tap på startlån.

Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser

Alle tall i 1 000 kr

Aktiva klasse	Markedsverdi	Bokført verdi Pr 31.12.16	Årets resultatførte verdiendring	Anskaffelseskost
Dnb likviditet	28 905	28 905	481	20 733
Storebrand likviditet	15 670	15 670	291	12 444
Alfred Berg likviditet	56 518	56 518	233	51 174
Sum	101 094	101 094	1 005	84 351

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi fordi regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal bokføres til markedsverdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden 31.12 til 15.02 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser verdien av beholdningen og hva man kan forvente å motta ved et salg.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Det vises videre til egen finansrapportering i årsberetning og Salten kommunerevisjon sin uttalelse om finansforvaltningen i Bodø kommune.

Note 19 Garantiansvar

Alle tall i 1 000 kr

Låntager	Vedtak	Opptak	Bank	Oppr. beløp	Pr 31.12.15	Pr 31.12.16
Lillevollen bhg	K 30/90	1990	DNB	3 400	895	759
Bodø kirkelige f.råd	K-11/122	2013	Kommunalbanken	5 000	4 306	4 028
IRIS Salten IKS			Div. lånegivere	67 885	56 020	57 614
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	1 410	875	805
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	9 240	6 440	5 880
BOPRO AS	K 02/202	2003	KLP Kreditt AS	5 000	2 500	2 300
BKBS	K 120/96	1996	Kommunalbanken	92 700	7 427	0
Mølnbakken borettslag (*)	K/115/00, PS16/9	2000	Kommunalbanken	8 950	7 883	8 670
Låter Vasslag	K-5/02	2003	DNB	2 455	951	829
Salten Brann IKS (65 %) (*)		2014	KLP Kreditt AS	15 000	4 668	8 540
Skjerstad Bygningsstift		1990	Husbanken	2 230	236	102
Skjerstad Bygningsstiftelse	PS 13/12	2013	Sparebank1 N-N	5 180	4 231	3 803
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP	61 944	44 807	40 511
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP 2026	66 056	56 408	51 870
Veipakke Salten AS	K09/61-K12/178	2009	Nordea ASA 2026	53 000	37 736	33 920
Veipakke Salten AS	K12/171-K12/178	2009	Nordea ASA 2018	159 000	97 500	75 000
Bypakke Bodø	PS 11/99 15/34	2015	Kommunalbanken	715 000	275 000	400 000
Bliksvær vannverk Kvikstad og Ljønes Vannverk	K-06/47	2006	Sparebank1 N-N	350	218	200
	K-07/23	2007	Sparebank1 N-N	442	274	253
Bodø Spektrum AS	K-07/108	2007	Kommunalbanken	29 500	22 605	21 494
Totalt garantiansvar				1 303 742	630 981	716 578

(*) Lånene er refinansiert i løpet av 2016.

Kommunen har i løpet av regnskapsåret ikke måttet innfri noen garantier.

Note 20 Andre vesentlige forpliktelser

Bodø kommune har avtale med OPS GJ BBS AS om leie av brannstasjon. Bygget er ført opp av OPS GJ BBS AS og ble tatt i bruk av Salten Brann IKS i februar 2016. Avtalen har en varighet på 25 år, og bygget skal overtas vederlagsfritt av kommunen ved leieavtalens utløp i 2041. I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er avtalen klassifisert som finansiell leasing, og nåverdien av fremtidige leieforpliktelser er oppført som langsiktig gjeld i balansen. Pr 31.12.16 utgjorde dette 210 mill kr, jfr note 16. Verdien av brannstasjonen er videre aktivert som anleggsmiddel i kommunen balanse, jfr note 9.

Bodø kommune har i tillegg et stort antall avtaler fordelt på driftsavtaler, husleieavtaler og leie/leasingavtaler m.v. som kommunen er bundet av. Avtalene har ulik løpetid og fornyelsestidspunkter.

Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)

Alle tall i 1 000 kr

Alle fond	Disposisjonsfond	Bundne driftsfond	Ubundne investeringsfond	Bundne investeringsfond	Sum fond
Saldo 01.01.	27 031	90 107	294 363	18 549	430 050
Avsetninger til fond	43 696	20 922	82 685	52	147 354
Bruk av avsetninger	-300	-11 857	-28 755	0	-40 912
Saldo 31.12.	70 427	99 171	348 293	18 601	536 493

I det følgende vises avsetninger og bruk av avsetninger pr fondstype, sammenholdt mot revidert og opprinnelig budsjett, samt foregående års regnskap.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	27 031			53 435
Avsetninger driftsregnskapet	43 696	43 696	6 012	18 946
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-300	-300	0	-40 368
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet		0	0	-4 982
Saldo 31.12.	70 427			27 031

Disposisjonsfond er til bystyrets frie disposisjon til drifts- og investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet, og i balanseregnskapet er dette disposisjonsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret. Bystyret har ikke delegert videre fullmakt til bruk av og avsetning til disposisjonsfond.

Avsetninger til og bruk av disposisjonsfond vedtatt i løpet av året		
	Beløp	Vedtak
Avsetning til disp.fond iht vedtatt budsjett	6 012	PS 15/127 Årsbudsjett 2016
Avsetning til vinterveivedlikeholdsfond	4 500	PS 16/45 Årsregnskap 2015
Avsetning til premieavviksfond, årets premieavvik	29 484 (*)	PS 16/45 Årsregnskap 2015
Avsetning til flyktningefond (enslige mindreårige)	3 100	PS 16/163 Tertialrapport 2
Avsetning til strategisk næringsfond (kons.gebyr)	600	PS 16/163 Tertialrapport 2
Bruk av disposisjonsfond, tilskudd Tusenhjemmet	-300	PS 16/212 Tusenhjemmet AS

(*) Det ble i saksfremlegg pga skrivefeil benyttet et beløp på 27,9 mill kr. Dette skulle vært 29,484 mill kr.

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	90 107			90 486
Avsetninger	20 922	14 628	179	12 417
Bruk av avsetninger	-11 857	-20 082	-10 070	-12 796
Saldo 31.12. (*)	99 171			90 107

(*) Av total saldo gjelder om lag 4,1 mill kr fondsmidler der det ikke lenger eksisterer noen bindinger på bruken av midlene. Disponering av disse midlene vil bli fremlagt bystyret i forbindelse med behandlingen av regnskapet for 2016.

Bruk av midler fra bundet driftsfond er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av bystyret. Bruk av slike midler bør likevel budsjetteres, slik at det fremkommer en plan for disponering av midlene.

Av bundne fond pr 31.12.16 gjelder 53,8 mill kr selvkostfond innenfor vann, avløp mm (jf også note 27).

Vesentlige avsetninger til og bruk av bundne driftsfond i løpet av året		
	Beløp	
Avsetning til selvkostfond vann	1 907	Regnskapsavslutning
Avsetning til selvkostfond avløp	893	Regnskapsavslutning
Avsetning til byggesaksfond	1 036	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler HS	8 899	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler OK	6 225	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler øvrig	1 961	Regnskapsavslutning
Bruk av selvkostfond, renovasjon og slam	-440	Regnskapsavslutning
Bruk av fond, tilskudd til boligetablering	-1 717	Regnskapsavslutning
Bruk av tidligere avsatte midler, HO øvrig	-4 010	Regnskapsavslutning
Bruk av tidligere avsatte midler OK	-5 489	Regnskapsavslutning
Bruk av fond øvrig	-200	Regnskapsavslutning

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	294 363			261 708
Avsetninger	82 685	0	28 500	149 601
Bruk av avsetninger	-28 755	0	-7 700	-116 946
Saldo 31.12.	348 293			294 363

Bruk av midler fra ubundet investeringsfond, er til bystyrets frie disposisjon til investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet. Dette er ubundne investeringsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret.

Vesentlige avsetninger til og bruk av ubundne investeringsfond i løpet av året		
Beløp		
Avsetning fond ekstraordinære avdrag (jfr note 17)	30 290	Regnskapsavslutning
Avsetning kapitalfond	422	Regnskapsavslutning
Avsetning tomteutbyggingsfondet	51 292	Regnskapsavslutning
Avsetning boliginnskuddsfondet	582	Interne retningslinjer
Avsetning øvrig	100	Regnskapsavslutning
Bruk av fond ekstraordinære avdrag (jfr note 17)	-12 401	PS 16/163 Tertialrapport 2
Bruk av ubundne investeringsfond øvrig	-6 694	Regnskapsavslutning
Bruk av kapitalfondet	-2 137	Regnskapsavslutning
Bruk av tomteutbyggingsfond	-7 522	Regnskapsavslutning

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond	Regnskap 2016	Rev budsjøtt 2016	Oppr budsjøtt 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	18 549			18 563
Avsetninger	52	14 628	0	111
Bruk av avsetninger	0	0	0	-124
Saldo 31.12.	18 601			18 549

Bruk av bundne investeringsfond er bundet til bestemte investeringsformål og kan ikke endres av bystyret.

Årets avsetning gjelder godskrivning av renter til bundne investeringsfond. Beløpet gjelder i hovedsak tapsfond startlån.

Note 22 Strykninger og avslutningsposter

Det har ved regnskapsavslutningen for 2016 ikke vært nødvendig å foreta strykninger av budsjettert overføring fra drifts- til investeringsregnskapet for å unngå å avslutte driftsregnskapet med regnskapsmessig merforbruk.

Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»

Regnskapsprinsipper er retningslinjer for periodisering og måling av regnskapsposter.

Regnskapsprinsippene skal være konsistente over tid, men endringer i lover, forskrifter eller god kommunal regnskapsskikk kan medføre at regnskapsprinsippene må endres. Endringer i regnskapsprinsipper har derfor karakter av å være uvanlige hendelser. Eventuelle endringer i regnskapsprinsipper - eller praktiseringen av anordningsprinsippet - skal regnskapsføres direkte mot egenkapitalen på egen konto for «endring i regnskapsprinsipp» (jfr merknader til § 7 i forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner og KRS nr. 5).

Balanseposten «Endring i regnskapsprinsipp» som inngår som en del av Bodø kommunes egenkapital med 42,7 mill kr er «opparbeidet» i perioden 1998-2008 og består hovedsakelig av endrede prinsipper for periodisering av refusjonskrav for ressurskrevende brukere og inntektsføring av

momskompensasjon, samt endrede prinsipper for regnskapsføring av feriepenger og varebeholdning. Føringerne skyldes endringer i sentralt gitte retningslinjer og god kommunal regnskapsskikk. Denne saldoen blir stående som en del av kommunens egenkapital. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Alle tall i 1 000 kr

Mindreforbruk (overskudd)	Rev. Budsjett 2016	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Tidligere opparbeidet mindreforbruk		60 598	4 671
Årets disponering	-60 598	-60 598	-4 671
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		89 388	60 598
Totalt mindreforbruk til disponering		89 388	60 598

Årets regnskapsmessige mindreforbruk avsettes i balansen til disposisjon senere regnskapsår.

Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto

Alle tall i 1 000 kr

Saldo pr 01.01.16	2 983 131
Kreditposter i løpet av året (økning av egenkapitalen):	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	594 538
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	38 089
Kjøp av aksjer og andeler	4 275
Økt egenkapitalinnskudd KLP	1 392
Nye innvilgede utlån	126 823
Betalte avdrag på kommunens egne eksterne lån	248 199
Sum kreditposter (økning av egenkapitalen) i løpet av året	1 013 316
Debetposter i løpet av året (reduksjon av egenkapitalen):	
Salg av fast eiendom og anlegg	602
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	173 475
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	27 739
Nedskrivning av aksjer og andeler	12 574
Mottatte avdrag på utlån	70 233
Nedskrivning av utlån	9 659
Bruk av lån	563 237
Lån overtatt fra Stormen konserthus Bodø KF (jfr PS15/57)	4 851
Økning av kommunens netto pensjonsforpliktelse	31 706
Sum debetposter (reduksjon av egenkapitalen) i løpet av året	894 077
Ny saldo pr 31.12.16 (kapital)	3 102 370

Note 26 Kortsiktig gjeld

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Leverandørgjeld	166 414	129 942
Feriepenger inkl arbeidsgiveravgift	197 759	186 515
Skattetrekk	66 392	61 702
Skyldige offentlige avgifter	22 389	7 038
Påløpte renteutgifter	42 304	46 097
Øvrige påløpte utgifter og annen kortsiktig gjeld	17 761	32 336
Sum kortsiktig gjeld	513 020	463 630

Note 27 Selvkost

Bodø kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen etter hvert regnskapsår utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter). Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering.

Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet ev 5-årig SWAP-rente + ½ %-poeng. I 2016 var denne lik 1,684%.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2016 i sin helhet være disponert innen 2021.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerne gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetting om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

2016 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	76 921	60 297	1 087	138 305
Øvrige driftsinntekter	2 945	6 837	12	9 794
Driftsinntekter	79 866	67 134	1 099	148 099
Direkte driftsutgifter	36 345	37 785	1 146	75 276
Avskrivningskostnad	27 621	18 839	0	46 461
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	13 041	8 157	0	21 197
Indirekte netto driftsutgifter	1 581	1 576	17	3 173
Driftskostnader	78 588	66 357	1 163	146 108
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	0
Resultat	1 278	776	-64	1 991
Kostnadsdekning i %	101,6 %	101,2 %	94,5 %	101,4 %
Selvkostfond 01.01	36 688	6 550	2 482	45 720
+ Avsetning til selvkostfond	1 278	776	0	2 055
- Bruk av selvkostfond	0	0	-64	-64
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	629	117	41	787
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	38 595	7 443	2 460	48 498

2016 Etterkalkyle selvkost	Plansaks- behandling	Bygge- og delesaks- behandling	Kart og opp- måling	Totalt
Gebyrinntekter	2 496	12 886	4 776	20 158
Øvrige driftsinntekter	332	64	271	667
Driftsinntekter	2 828	12 949	5 047	20 825
Direkte driftsutgifter	3 858	9 304	10 622	23 784
Avskrivningskostnad	0	0	0	0
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	0	0	0	0
Indirekte netto driftsutgifter	1 213	2 832	1 570	5 614
Driftskostnader	5 070	12 137	12 192	29 399
+ Tilskudd/subsidiering	2 242	0	7 144	9 386
Resultat	0	813	0	-17 960
Kostnadsdekning i %	55,8 %	106,7 %	41,4 %	70,8 %
Selvkostfond 01.01	0	2 387	0	2 387
+ Avsetning til selvkostfond	0	813	0	813
- Bruk av selvkostfond	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	0	47	0	47
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	0	3 247	0	3 247

Etterkalkylen for 2016 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 13 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 260 norske kommuner.

Enkelte av fondene innen vann/avløpssektoren har saldo som er eldre enn fem år. Disse er planlagt brukt i inneværende økonomiplanperiode til finansiering av økte utgifter i forbindelse med nye anlegg. Planlagt bruk av fond kommende år gjør at gebyrene ikke må økes fullt så mye som det som ellers hadde vært nødvendig.

I tillegg til selvkostfondene som inngår i beregningene i selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune, har kommunen et renovasjonsfond som pr 31.12.16 har en saldo på 1,88 mill kr.

Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser behandles iht kommunal regnskapsstandard nr. 7 - foreløpig standard om usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

Kommunen er ikke kjent med at det foreligger usikre forpliktelser pr 31.12.16.

Hendelser etter balansedagen: Det er i februar 2017 inngått forlik med prosjekteringsgruppen for Sølvsuper helse- og velferdssenter, der gruppen har betalt kommunen 10 millioner kroner samt frafalt krav mot kommunen på 2,2 millioner kroner.

Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter

Det er fortsatt uklarheter rundt tolkningen av regelverket for behandling av merverdiavgift for kulturhus. Uttalelser fra skatteetaten og vedtak fattet i saker gjeldende Kilden i Kristiansand og Stavanger konserthus IKS i juli 2016 ble i utgangspunktet oppfattet som både avklarende og svært positive for kulturhusene. Nærmere gjennomgang etterlot imidlertid nye spørsmål og uklare retningslinjer for videre drift fremover. Stavanger konserthus har derfor valgt å gå videre med saken. Inntil endelig avklaring foreligger har kommunen valgt å ikke gjøre noen endringer i tidligere års benyttede metode (se eventuelt tilsvarende noteopplysninger i tidligere års regnskap) for behandling av merverdiavgift på investeringsutgiftene ved byggingen av Stormen.

Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Regnskapet inneholder ikke vesentlige og/eller uvanlige poster og transaksjoner av en slik art at kommentarer er påkrevd. Det gjøres for ordens skyld likevel oppmerksom på at inntektsført refusjonskrav for ressurskrevende brukere er 12,3 mill kr for høyt, jfr note 14.

Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerering av tidligere års feil

Det er ikke foretatt endring av regnskapsprinsipper i forhold til tidligere år. Det er heller ikke gjort endring av regnskapsestimat eller korreksjon av tidligere års feil som er av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller økonomiske stiling .

Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF

Bodø kommune har i 2016 overtatt et lån på 4,85 mill kr fra Stormen konserthus Bodø KF, jfr tidligere vedtak i PS 15/57 Tertialrapport 1/2015.

Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid

Alle tall i 1 000 kr

Fordringer	2016	2015
Totalt kortsiktige fordringer (jfr note 14)	234 244	460 383
<i>Herav fordringer til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	0	0
Stormen Konserthus Bodø KF	6	5
Bodø Havn KF	4	0
Salten Regionråd	60	0
Salten Brann IKS	777	17
Bodø kommunale Eiendommer KF	2 549	1 312
Sum	3 396	1 334

Gjeld	2016	2015
Total kortsiktig gjeld (jfr note 26)	513 020	463 630
<i>Herav gjeld til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	632	1 036
Stormen Konserthus Bodø KF	314	98
Bodø Havn KF	0	6
Salten Regionråd	12	12
Salten Brann IKS	625	655
Bodø kommunale Eiendommer KF	2 712	6 989
Sum	4 295	8 796

Note 34 Overføringer til/fra §27 og §28-samarbeid

Samordnet Innkjøp i Salten (SIIS) og Kriesesenteret i Salten er interkommunale samarbeid iht Kommuneloven §§ 27 og 28 der det ikke avlegges særregnskap for samarbeidene, men der disse inngår i Bodø kommunes regnskap.

Samordnet innkjøp i Salten	2016
Driftsbidrag fra deltakerkommuner	-1 409
Bonusinntekter leverandører og øvrige inntekter	-4 649
Tilbakeføres deltakerkommunene	1 900
Utgifter eksterne	2 698
Øvrige utgifter drift av ordningen	1 539
Netto utgift	79

Alle tall i 1 000 kr

Følgende kommuner deltok i 2016 i SIIS: Fauske, Saltdal, Beiarn, Sørfold, Hamarøy, Gildeskål, Meløy, Steigen, Sortland, Øksnes, Værøy og Bodø. Bodø kommune har for øvrig utgifter til innkjøp utover det som fremkommer av tabellen ovenfor. Antall deltakerkommuner utvides i 2017.

Kriesesenteret i Salten Driftsbidrag fra øvrige kommuner	2016
Lurøy kommune	224
Rødøy kommune	133
Meløy kommune	548
Gildeskål kommune	192
Beiarn kommune	96
Saltdal kommune	385
Fauske kommune	742
Sørfold kommune	177
Steigen kommune	219
Hamarøy kommune	166
Røst kommune	54
Værøy kommune	75
Sum	3 009
Øvrige inntekter	3 896
Brutto inntekter	6 905
Brutto utgifter	10 725
Netto utgift (dekkes av Bodø kommune)	3 820

Alle tall i 1 000 kr

Netto utgift for Kriesesenteret er belastet Bodø kommunes regnskap. Deler av denne dekkes via rammetilskuddet. Økte øvrige inntekter og utgifter i forhold til tidligere år gjelder i hovedsak prosjektmidler til filmprosjekt.

Noten er ikke et regnskap for samarbeidene, men viser at kommunen har en forpliktelse som leseren av kommunens regnskap bør være orientert om.

Note 35 Overføringer til KF/IKS

Alle tall i 1 000 kr

Tilskudd/overføringer til kommunale foretak	2016	2015
Bodø Havn KF	38 000	0
Bodø Spektrum KF	6 063	6 144
Stormen Konserthus Bodø KF	27 512	21 773
Bodø Kommunale Eiendommer KF	114 256	102 337
Sum	185 831	130 254

Av overføring til Bodø Havn gjelder 35 mill kr tilskudd til investering, mens 3 mill kr gjelder tilskudd inntektsført i Bodø Havns regnskap i 2015 som ikke ble utbetalt fra Bodø kommune før i 2016.

Kjøp fra og overføringer til interkommunale selskap og interkommunalt samarbeid	2016	2015
Salten Brann IKS	47 568	45 392
Salten interkommunale oljevernvalg	207	206
Helse- og miljøtilsynet i Salten IKS	2 113	1 807
Salten kommunerevisjon IKS	1 896	2 330
Salten kontrollutvalgsservice	0	379
IRIS Salten IKS	2 150	0
Sum	53 933	50 114

Øvrige		
Salten Regionråd	3 179	3 064
Sum	3 179	3 064

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 10.04. 2017
Jnr. 17/307
Arkiv nr. 412 7-3
Hjemmel u off:

Kommunestyret i Bodø kommune

Deres ref.: *

Vår ref.: 5010.E5.

Dato: 7. april 2017

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bodø kommunes årsregnskap som viser kr 2 590 457 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 388 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bodø kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

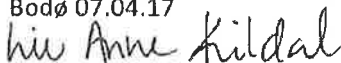
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bodø 07.04.17

Liv Anne Kildal

oppdragsansvarlig revisor

KOPI: *Kontrollutvalget i Bodø kommune*
Formannskapet i Bodø kommune
Rådmannen i Bodø kommune

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 10.04.2017
Jnr. 17 / 306
Arkiv nr. 412 7-3
Hjemmel u off:

Bodø kommune
v/Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref.: lak

Dato: 7. april 2017

REVISJON AV BODØ KOMMUNES REGNSKAP PR. 31.12.2016

Vi har revidert årsregnskapet og årsberetningen pr. 31.12.2016. Fra denne gjennomgang vil vi gi følgende oppsummering og kommentarer:

1. GENERELT

1.1 Løpende regnskapsførsel

Det har vært stabil bemanning og drift av regnskapskontoret i 2016, og man har fortsatt prosessen med å ta tak i noen av forholdene fra tidligere år som har vært behov for å rydde opp i. Alle involverte innenfor regnskap og økonomi har stått på, og det generelle inntrykket fra vår revisjon er at det fra regnskaps- og økonomiavdeling er et sterkt ønske om at regnskapet skal være à jour og at den interne kontrollen skal være så god at eventuelle feil blir oppdaget fortløpende. Vår vurdering er at dette i stor grad er tilfelle, regnskapet er stort sett à jour og den interne kontrollen fungerer i det alt vesentlige godt.

1.2 Årsoppgjøret for 2016 inklusiv årsberetning og noter

Årsoppgjøret er i all hovedsak gjennomført på en god måte. Det er da heller ikke avdekket feil i driftsregnskap som er vesentlige for kommunen i den forstand at bystyret neppe vil foreta andre beslutninger om disse hadde vært rettet. Det blir derfor avgitt en normalberetning fra revisjonen for 2016. Det er imidlertid funnet enkelte forhold som er kommentert nedenfor.

ÅRSREGNSKAP

2.1 Økonomisk situasjon

Driftsregnskapet er for 2016 gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 89 388 000,-. Det reelle underliggende driftsresultat for 2016 er på kr 81 802 000, jf. årsberetningen. Dette er en vesentlig forbedring fra 2015 der det underliggende reelle driftsresultatet var på kr 39 281 000. Situasjonen er betydelig bedret fra 2016, og kommunen er på vei i riktig retning, men man står fremdeles foran utfordringer, spesielt innenfor Oppvekst og kultur der budsjettoverskridelsene er størst.

Kommunen har foretatt store investeringer de senere år og på investerings siden vil det antageligvis ikke være spesielt stor handlefrihet fremover, da gjeldsbelastningen til Bodø kommune fremdeles er svært høy. Dette har også en likviditetsmessig side som det bør legges langsiktige planer for, slik at en kommer i forkant av dette. Bodø kommune kan få store likviditetsmessige utfordringer i årene som kommer dersom en ikke tar tak i den underliggende økonomiske situasjonen nå. Kostnadsnivået må fremdeles tilpasses inntektene, og investeringsnivået må dempes. For året 2016 alene har langsiktig gjeld ekskl pensjonsforpliktelser økt med 463,4 millioner kr.

2.2 Balansen

Avsetning til tap på fordringer er på 5,5 millioner kr, og avsetningen mener vi er på et akseptabelt nivå, men det bør fremdeles foretas en gjennomgang av eldre krav og vurdere tapsføring.

Ved vår gjennomgang av selvkostregnskapet har vi avdekket at flere av fondene tilknyttet VAR-området er eldre enn fem år, ifølge retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester skal overskudd eldre enn fire år gå til reduksjon av gebyr påfølgende år.

Det er foretatt en stor jobb med å rydde i balansen og vi anser at de vesentligste forhold som har hatt resultateffekt er ryddet opp i. Det gjenstår fremdeles en del jobb med gjennomgang av Startlån, dette er ikke tilstrekkelig avstemt og her er risikoen for tapsføring stor. Det bør også foretas en opprydning vedrørende gamle fond som står under egenkapitalen i balansen i løpet av 2017.

2.3 Budsjett

Avvik mellom avlagt regnskap og regulert budsjett er mindre enn tidligere år men fremdeles er det på flere rammeområder vesentlige avvik jf Regnskapsskjema 1 B. På flere rammeområder er både faktiske inntekter og utgifter vesentlig over regulert budsjett, mens nettoavviket blir relativt lite. Det kan virke som om det er en forsiktig budsjettering (eller underbudsjettering) av inntektene som så disponeres til drift. Slike disposisjoner er det opp til bystyret å bestemme. Forholdene er kommentert i årsberetningen under pkt 4.

3. ANDRE FORHOLD

3.1 Refusjon ressurskrevende brukere

Ved vår gjennomgang av rapport for 'Særlig ressurskrevende brukere' og attestasjon av refusjonskrav for 2016 har vi avdekket et avvik på kr -12 349 000 mellom regnskapsmessig avsetning krav og faktisk innsendt krav, denne differansen er ikke korrigert og vil gi en tilsvarende reduksjon i inntektene i 2017. Forholdet er omtalt i note 14 i årsregnskapet for 2016 og i rådmannens årsberetning under eget punkt.

3.2 kvalitetssikring innrapportering av momskompensasjon

Kommunen har i 2016 måttet foreta en avkorting av tidligere innkrevd momskompensasjon på kostnader tilknyttet drift av kommunale boliger grunnet feil mva-koding. Revisjonen har avdekket gjentatte feilkodinger på momskompensasjon spesielt knyttet til interne faktura gjennom 2016. Vi vil derfor anmode om at man for 2017 har fokus på kvalitetssikring på dette området slik at man unngår straffeskatt fra myndighetene.

3.3 Premieavvik

I balansen er premieavviket ført med kr 232 millioner (217 millioner i 2015) som skal utgiftsføres i de neste 7 årene. Dette er utgifter som er betalt, men ikke kommet som en utgift i driftsregnskapet. Ubundet disposisjonsfond (premieavviksfond) pr. 31.12.16 som kan brukes til å dekke denne utgiften er på kr 29,5 mill (0,- kr i 2015), dvs. en underdekning på kr 202,5. Dette er kr 14,5 millioner bedre enn i 2015.

Andre, mindre vesentlige forhold er tatt opp direkte med regnskapskontoret.

Med vennlig hilsen
Salten kommunerevisjon

Liv Anne Kildal
Oppdragsansvarlig revisor

Gjenpart: Rådmann Rolf Kåre Jensen
Kommunaldirektør for Økonomi og Finans Kornelija Rasic
Regnskapssjef Linda Johnsen

Finansforvaltning Bodø kommune – årsrapport 2016

Kommunens finansforvaltning utøves i hht vedtatte reglement for finansforvaltning som er revidert i PS 10/86. Reglementet gir retningslinje for forvaltning av kortsiktige plasseringer (plasseringer under 1 år) og håndtering av gjeld. Reglementets kapittel 12 beskriver hvordan rapportering og kontroll skal foregå og definerer 12 punkter som skal beskrives og vurderes. Punktene er:

Aktiva: sammensetning av aktiva, markedsverdi samlet og fordelt på ulike typer aktiva, vesentlige markedsendringer, endringer i risikoeksponering, avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet og markedsrenter og egne rentebetingelser.

Passiva: sammensetning av passiva, løpetid for passiva, vesentlige markedsendringer, endringer i risikoeksponering, avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet og markedsrente og rentebetingelser.

Kommunens innskudd i eksterne organisasjoner samt utlån er ikke omfattet av reglementet.

Beskrivelse og vurdering av aktiva

Oppnådd avkastning på plasseringene måles opp mot oppnådd avkastning på kommunens konsernkonto. Kommunen har fra april 2015 inngått ny rentebetingelse på konsernkonto som nå er 3 måned NIBOR (Norwegian Inter Bank Offered Rate) + 0,2 %, i teksten under beskrevet som referanse.

Kommunen fikk en *samlet avkastning* i 2016 på totale aktiva på 1,31 % mot referanse 1,27 %. Totale aktiva består av midler på konsernkonto (bankinnskudd) og kortsiktige plasseringer. Opptjente renter på bankinnskudd er 1 mill kr høyere enn budsjett på grunn av bedre likviditet enn antatt i budsjett.

Tabellen under viser status og oppnådd avkastning på *kortsiktige plasseringer* pr 31.12.2016.

Tall i tusen kroner						
	Markedsverdi 2016	Markedsverdi 2015	Avk. Pr plassering	Oppnådd avkastning	Alt i bank	Avk. For gruppe
Fond						
DnB Nord likviditet 20 (IV)	28 905	28 424	1,66	481	367	
Storebrand likviditet	15 670	15 379	1,86	291	199	
Alfred Berg likviditet	56 518	56 285	1,83	1 033	718	
<i>Sum fond</i>	101 093	100 088		1 805	1 284	
Total avkastning	101 093			1 805	1 284	1,79

Kortsiktige plasseringer ga en avkastning på 1,79 % mot referanse 1,27 %. Avkastningen kommer i sin helhet fra pengemarkedsfond.

Tabellen under viser hvordan kommunens plasseringer er fordelt på de enkelte risikoklasser pr 31.12.2015. Risikoklasse er sortert fra 1- lav til 6- høy risiko. I presentasjon av risikoeksponering brukes det "opptrekkprinsipp". Det betyr at hvis rammen for en risikoklasse ikke er oppbrukt flyttes ubrukt ramme til lavere risikoklasse. Rådmannen konkluderer med at beløpsgrense for samlebeløp er i tråd med kommunen finansreglement.

Risikoklasse	Beløpsgrense for samlebeløp	Plassering pr 31.12.16 markedsverdi
1	Ingen	
2	Maks 50%	88,22 %
3	Maks 30%	11,78 %
4	Maks 10%	0,00 %
5	Maks 5%	0,00 %
6	Max 5%	0,00 %

Rådmannen vurderer fortløpende muligheter for nye plasseringer på bakgrunn av likviditets behov. Hovedparten av kommunens likviditet ligger under risikoklasse 2 og omfatter kommunens konsernkonto. I et lavrente regime er det vanskelig å finne lavrisikoprodukter som kan gi avkastning utover det man kan få på ordinært bankinnskudd (risikoklasse 2). Det anses imidlertid uheldig at så mye av den ledige likviditeten står på foliokonto fordi risikospredning er lav. Administrasjonen følger nøye med renteutvikling og en ny vurdering av plasseringsmuligheter vil bli foretatt i løpet av vår 2017.

I løpet av 2016 har det ikke skjedd vesentlige markedsendringer og endringer i risikoeksponering av kommunens aktiva portefølje. Kommunen har ikke plasseringer med høy risikoeksponering.

Beskrivelse og vurdering av gjeldsportefølje

Oppnådd resultat på gjeldsportefølje vurderes opp mot budsjett.

Gjeldsportefølje har levert i henhold til budsjett. Renteutgifter ble 4,3 mill kr lavere enn budsjett, mens avdragene ble 3,9 mill kr høyere. Høyere avdrag skyldes i at oppdatering av låneporteføljen etter budsjettbehandlingen i desember 2016 ble i sin helhet lagt inn under avdrag og ikke rente. Korrigert for dette er lånekostnader i tråd med budsjettet. I hht vedtaket fra tertialrapport 2 er det foretatt ekstra nedbetaling av gjeld på 12 mill kr og finansiert med inntekter fra ekstraordinære avdrag startlån.

Avdragene på startlån er i henhold til budsjett.

Kommunens gjeldsportefølje er pr utgangen av 2016 på 3,9 mrd. Av dette er 2,40 mrd tatt opp hos Kommunalbanken, 306 mill kr hos KLP/Kommunekreditt og 527 mill kr hos Husbanken og 667 mill kr hos DnB. Kommunale lån hos Kommunalbanken, KLP og Husbanken er av type gjeldsbrevlån, mens lån hos DnB er sertifikatlån.

Tall i 1000 kroner

	Status pr 31.12.2016	Andel i %	Snitt rente pr 31.12.2016
Lån med fast rente	1 916 416	48,46 %	3,89 %
Lån med flytende rente	2 037 965	51,53 %	1,41 %

48,46 % av portefølje er på fastrentevilkår med snittrente på 3,89 %. Resterende 51,53 % er på flytende rentevilkår med snitt rente på 1,41 %.

I 2016 er det tatt opp til sammen 489,4 mill kr i lån hvorav 100 mill kr er startlån, 113,5 mill kr vann- og avløp og 275,9 mill kr øvrige investeringer. Lån til øvrige investeringer og vann- og avløp er tatt opp som 6 måneder sertifikatlån, mens startlån er av type gjeldsbrevlån.

I forhold til tidligere rapportering har det ikke skjedd vesentlige markedsendringer som har påvirket låneporteføljen. Rådmannen har i løpet av 2016 foretatt fortløpende vurderinger av renterisikoen. Renterisiko per i dag vurderes til å være innenfor tillatte ramme. Renteovervåking vil fortsette også i 2017.

I forhold til markedsrente vurderer rådmannen rentebetingelse på kommunens lån som tilfredsstillende.

Bodø, 04.04.2017

Rolf Kåre Jensen

rådmann

Finansforvaltning Bodø kommune – årsrapport 2016

Kommunens finansforvaltning utøves i hht vedtatte reglement for finansforvaltning PS 10/86. Reglementet gir retningslinje for forvaltning av kortsiktige plasseringer (plasseringer under 1 år) og håndtering av gjeld. Reglementets kapittel 12 beskriver hvordan rapportering og kontroll skal foregå og definerer 12 punkter som skal beskrives og vurderes. Punktene er:

Aktiva: sammensetning av aktiva, markedsverdi samlet og fordelt på ulike typer aktiva, vesentlige markedsendringer, endringer i risikoeksponering, avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet og markedsrenter og egne rentebetingelser.

Passiva: sammensetning av passiva, løpetid for passiva, vesentlige markedsendringer, endringer i risikoeksponering, avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet og markedsrente og rentebetingelser.

Kommunens innskudd i eksterne organisasjoner samt utlån er ikke omfattet av reglementet.

Beskrivelse og vurdering av aktiva

Oppnådd avkastning på plasseringene måles opp mot oppnådd avkastning på kommunens konsernkonto. Kommunen har fra april 2015 inngått ny rentebetingelse på konsernkonto som nå er 3 måned NIBOR (Norwegian Inter Bank Offered Rate) + 0,2 %, i teksten under beskrevet som referanse.

Kommunen fikk en *samlet avkastning* i 2016 på totale aktiva på 1,31 % mot referanse 1,27 %. Totale aktiva består av midler på konsernkonto (bankinnskudd) og kortsiktige plasseringer. Opptjente renter på bankinnskudd er 1 mill kr høyere enn budsjett på grunn av bedre likviditet enn antatt i budsjett.

Tabellen under viser status og oppnådd avkastning på *kortsiktige plasseringer* pr 31.12.2016.

Tall i tusen kroner						
	Markedsverdi 2016	Markedsverdi 2015	Avk. Pr plassering	Oppnådd avkastning	Alt i bank	Avk. For gruppe
Fond						
DnB Nord likviditet 20 (IV)	28 905	28 424	1,66	481	367	
Storebrand likviditet	15 670	15 379	1,86	291	199	
Alfred Berg likviditet	56 518	56 285	1,83	1 033	718	
Sum fond	101 093	100 088		1 805	1 284	
Total avkastning	101 093			1 805	1 284	1,79

Kortsiktige plasseringer ga en avkastning på 1,79 % mot referanse 1,27 %. Avkastningen kommer i sin helhet fra pengemarkedsfond.

Tabellen under viser hvordan kommunens plasseringer er fordelt på de enkelte risikoklasser pr 31.12.2015. Risikoklasse er sortert fra 1- lav til 6- høy risiko. I presentasjon av risikoeksponering brukes det "opptrekkprinsipp". Det betyr at hvis rammen for en risikoklasse ikke er oppbrukt flyttes ubrukt ramme til lavere risikoklasse. Rådmannen konkluderer med at beløpsgrense for samlebeløp er i tråd med kommunen finansreglement.

Salten kontrollutvalgsservice
Dato 10.04.2017
Jnr. 17/305
Arkiv nr. 412 6-3
Hjemmel u off:

Til bystyret i Bodø kommune

Deres ref.:

Vår ref.: lak

Dato: 7. april 2017

VURDERING AV FINANSFORVALTNINGEN I BODØ KOMMUNE FOR 2016

I henhold til forvaltningsreglementet pkt 12.4 skal kommunerevisjonen som uavhengig instans rapportere til kommunestyret om forvaltningen skjer i henhold til fastlagt reglement. Videre har kommunerevisjonen fått i oppgave, som uavhengig instans, i henhold til vedtak i bystyret, jf også finansforvaltningsforskriftens § 5, å uttale oss om de rutiner som er etablert for å vurdere finansiell risiko og å handtere slik risiko.

Vi har utført de kontrollhandlingene som er nødvendige for å gi uttalelse om forholdene nevnt ovenfor. Vårt oppdrag er utført i samsvar med ISRS 4400 "Avtalte kontrollhandlinger". Handlingene er utført kun for å bekrefte om finansforvaltningen er i samsvar med det fastlagte reglementet.

Fra vår kontroll vil vi gi følgende oppsummering og kommentarer:

1. Plasseringene i de enkelte risikoklasser er gjennomført etter "opptreksprinsippet". Det er derfor plassert mer i risikoklasse 2 enn det reglementet tilsier fordi det alternativt kunne vært plassert i risikoklasser med høyere risiko. Dette er kommentert i "Årsrapport finansforvaltning". Årsrapporten viser til en samlet avkastning på kr 1 805 000 som samsvarer med godkjent årsregnskap for 2016.

Finansforvaltningen skjer for øvrig innenfor de rammer og i henhold til de bestemmelser som er trukket opp i finansreglementet og i hht. fastsatte rutiner.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet utover det vi bekrefter. Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vi presiserer at dette arbeidet er en særskilt oppgave utover det som følger den ordinære revisjonsoppgave.

Vår uttalelse er utelukkende utarbeidet for det formålet som er beskrevet ovenfor, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Bodø, 7. april 2017
Salten kommunerevisjon

Liv Anne Kildal

Liv Anne Kildal
Oppdragsansvarlig revisor
Salten kommunerevisjon

SAK 21/21

Oversendelsesforslag fra bystyret 30. mars 2017: Interpellasjon fra Allan Ellingsen «Eiendomsskatt - har prosessen vært ryddig og uhildet?»

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.04.2017

Vedlegg:

- Bystyret 30. mars 2017: Utdrag av protokoll gjeldende bystyrets sak FO 17/8 Interpellasjon Allan Ellingsen, FrP: Eiendomsskatt – har prosessen vært ryddig og uhildet?
- Bodø kommune 18.10.2016: Møteinnkalling Sakkyndig nemnd og klagenemnd – Eiendomsskatt
- Bodø kommune 03.04.2017: Møteinnkalling Sakkyndig nemnd og klagenemnd – Eiendomsskatt

Bakgrunn for saken:

Vedlagt saken er utdrag av protokoll fra bystyrets møte 30. mars 2017, der bystyret fikk til behandling en interpellasjon fra Allan Ellingsen vedrørende eiendomsskatt.

I interpellasjonen ble det stilt spørsmål om det er gjennomført felles møter mellom sakkyndig nemnd og sakkyndig klagenemnd, og om det finnes en protokoll fra nevnte møte som kan legges frem for bystyret. Det stilles også spørsmål om ordfører kan avkrefte at forhold «*som er egnet til å påvirke skattegrunnlaget og videre saksbehandling var tema i møtet*». Interpellasjonen avsluttet med følgende forslag:

Bystyret ber kontrollutvalget snarest gjøre nødvendige undersøkelser for å få klarhet i om det har vært kontakt mellom sakkyndig nemnd og sakkyndig klagenemnd som kan

ha påvirket takseringsarbeidet og/eller vil kunne få betydning for arbeidet i klagenemnda.

Ifølge bystyrets protokoll ble «Forslaget omgjort til oversendelsesforslag, og ble enstemmig vedtatt oversendt kontrollutvalget».

I ordførers svar ble det oppgitt at det var gjennomført et felles møte mellom de to nemndene 26. oktober, men at ordfører ikke var kjent med om det fantes protokoll fra møtet. I forbindelse med at saken er oversendt kontrollutvalget har sekretariatet bedt om å få tilsendt kopi av protokoll fra det nevnte møtet, men det opplyses fra politisk sekretariat at møtet ble holdt uten sekretær og at det ikke ble skrevet protokoll fra møtet. Vedlagt saken er kopi av innkalling til fellesmøter 26. oktober 2016, og 3. april 2017 i de to nemndene.

Vurdering:

Saken legges frem for kontrollutvalget for drøfting.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem til drøfting.

Inndyr, 19. april 2017

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Fra protokoll
bystyret 30/3/17

eksempelvis forskriftsendring om opphold på humanitært grunnlag. Hvorvidt det er åpning for at Bodø kommune kan inngå i pilotprosjekt for bruk av midlertidig arbeidstillatelse må utredes nærmere.

Ordfører vil berømme Johnsen for å ta opp denne viktige utfordringen, og mener at bystyret kan støtte forslaget til vedtak, slik at vi får mer kunnskap om mulighetene for å skape en lokal løsning for ureturnerbare asylsøkere som bor i Bodø kommune.

Votering

Forslaget ble vedtatt mot 2 stemmer (2Frp)

Vedtak

Bystyret ber rådmannen utrede muligheten for å etablere en lokal løsning som innebærer at Bodø kommune blir en pilotkommune for utstedelse av midlertidig arbeidstillatelse til lengeværende asylanter uten oppholdstillatelse som har bodd i Bodø i minimum fire år.

FO 17/8 Interpellasjon Allan Ellingsen, FrP

Eiendomsskatt - har prosessen vært ryddig og uhildet?

Bystyret har valgt en sakkyndig nemnd som har ansvaret for takseringen av eiendommer i Bodø kommune. Videre har bystyret valgt en sakkyndig klagenemnd som skal behandle klager på takstnemndas vedtak. Klagenemnda kan da overprøve takstnemndas vedtak på et uhildet grunnlag.

Begge nemndene skal såvidt meg bekjent arbeide uhildet av hverandre og er omfattet av forvaltningslovens bestemmelser. Sakkyndig klagenemnd skal på et fritt og uavhengig grunnlag behandle klagesakene.

Jeg er blitt kjent med at det skal ha funnet sted et møte mellom sakkyndig nemnd og sakkyndig klagenemnd den 26.oktober 2016. Et slikt møte vekker umiddelbart bekymring rundt nemndenes rolle uavhengig av hverandre og stiller spørsmål om ryddigheten i takseringsprosessen og det videre arbeidet. Som vi er kjent med ble takstene utskrevet i februar 2017.

Spørsmål til ordfører:

1. Skal/bør felles møter mellom disse nemndene forekomme midt i takseringsprosessen?
2. Kan ordfører bekrefte at det har vært felles møte/r mellom sakkyndig nemnd og sakkyndig klagenemnd?
3. Hva var tema og ble diskutert i møtet 26.oktober, og finnes det protokoll fra møtet som kan forelegges bystyrets medlemmer?
4. Ser ordføreren at det kan være grunn til å stille spørsmål rundt takseringsprosessen og den formelle prosess i det arbeidet som er gjort og videre skal gjøres gjennom klagenemnda?
5. Kan ordføreren avkreffe at forhold som er egnet til å påvirke skattegrunnlaget og videre saksbehandling var tema i møtet?

Forslag:

Bystyret ber kontrollutvalget snarest gjøre nødvendige undersøkelser for å få klarhet i om det har vært kontakt mellom sakkyndig nemnd og sakkyndig klagenemnd som kan ha påvirket takseringsarbeidet og/eller vil kunne få betydning for arbeidet i klagenemnda.

Svar fra ordfører:

Representanten Ellingsen har stilt noen spørsmål knyttet til nemndenes arbeid. Det er knyttet til om det skal eller bør forekomme møter mellom nemndene i takseringsprosessen. Ordfører vil her vise til KS sine retningslinjer, som Bodø kommune har lagt til grunn for arbeidet, hvor det heter at "Takseringsretningslinjer kan også fastsettes i samarbeid mellom skattetakstnemnd/ sakkyndig nemnd og klagenemnda.

Det har vært holdt felles orienteringsmøte mellom nemndene 26.oktober. Ordfører er ikke kjent med at det finnes noe protokoll fra møtet, og som det fremgår av møteinnkallingen var dette et informasjonsmøte mellom de to nemndene i tråd med retningslinjene fra KS.

Ut over det vil ordfører anmode om at representanten forespør lederne av nemndene dersom han ønsker ytterligere informasjon, da dette er et arbeid som ordfører ikke er involvert i og dermed ikke har anledning til å kommentere nærmere.

Ordfører mener at kontrollutvalget står fritt til å gjøre en revisjon av arbeidet, men vil anta at det er hensiktsmessig at man ferdigstiller arbeidet før en slik revisjon eventuelt gjøres. Ordfører ser ikke noen grunn til at bystyret skal pålegge eller legge føringer for en slik revisjon med den kunnskapen vi har i dag.

Votering

Forslaget ble omgjort til oversendelsesforslag, og ble enstemmig vedtatt oversendt kontrollutvalget.

FO 17/5 Interpellasjon Ida Gudding Johnsen (V) - Papirløse asylsøkere

FO 17/6 Interpellasjon Grethe Monica Fjærvoll (H) - Eiendomsskatt 2017 og 2018 i Bodø kommune

FO 17/7 Interpellasjon Bente Haukås (KrF) - Reduksjon av eiendomsskatt i Bodø

FO 17/8 Interpellasjon Allan Ellingsen (FrP) - Eiendomsskatt - har prosessen vært ryddig og uhildet?

FO 17/9 Interpellasjon Allan Ellingsen (FrP) - Reduksjon i eiendomsskatten

PS 17/49 Referatsaker

Bystyrets behandling i møte den 30.03.2017:

RS 17/4 En offensiv boligpolitikk

Saken ble enstemmig besluttet omgjort fra referatsak til politisk sak.

Forslag

Fra Randolv Gryt på vegne av Ap, Rødt, SV, Sp og MDG:

Tilleggsforslag:

Møteinnkalling

Utvalg: Sakkyndig nemnd og klagenemnd - Eiendomsskatt
Møtested: Moloveien 16, Blåsalen i DNB-bygget i 6. etg.
Dato: 26.10. 2016
Tidspunkt: 13:00

Forfall bes meddelt sekretæren for de sakkyndige nemnder, Kirsti Simonsen, telefon 75 55 52 02, e-post: kirsti.simonsen@bodø.kommune.no.

Tema for fellesmøtet:

Felles forståelse for innretningen av eiendomsskatt.

Bodø, 11. april 2017

Jon Tørset (sign.)
Leder Sakkyndig nemnd

Arild Nøhr (sign.)
Leder Sakkyndig klagenemnd

Møteinnkalling

Utvalg: Sakkyndig nemnd og klagenemnd - eiendomsskatt
Møtested: Herredshuset Møterom 4. etg.
Dato: 03.04.2017
Tidspunkt: 12:00 – 15:00

Forfall med angivelse av forfallsgrunn bes meddelt Sakkyndige nemnders sekretariat, tlf 473 96943, e-post: kirsti.simonsen@bodo.kommune.no så tidlig at varamedlem kan innkalles med rimelig varsel.

Varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling.

Dagsorden:

Godkjenning av innkalling.

Tema:

Klagesaksbehandlingen som nå pågår v/prosjektleder Øyvind Næss.

Bodø, 11. april 2017

Jon Tørset (sign.)
leder

Kirsti Simonsen
sekretær